

Miro Kiuru

MIKSI TEHDÄ VAPAAEHTOISTYÖTÄ?

Vapaaehtoistyöntekijöiden motiivit
VFI-teorian näkökulmasta

Johtamisen ja talouden tiedekunta
pro gradu -tutkielma
Huhtikuu 2022

TIIVISTELMÄ

Miro Kiuru: Miksi tehdä vapaaehtoistyötä? Vapaaehtoistyöntekijöiden motiivit VFI-teorian näkökulmasta
Pro gradu -tutkielma, 59 s.
Tampereen yliopisto
Hallintotiede
Huhtikuu 2022

Tutkielmassa tarkastellaan, mitkä ovat keskeisimpiä motiiveja tehdä vapaaehtoistyötä sekä miten eri taustatekijät vaikuttavat vapaaehtoistyön tekemisen motiiveihin ja vapaaehtoistyöhön osallistumiseen. Tutkielman teoreettisena viitekehyksenä toimii Volunteer Functions Inventory -teoria, vapaaehtoistyön ja vapaaehtoistoiminnan käsitteet sekä motiivin käsite. Tutkimus toteutettiin määrällisenä tutkimuksena. Tutkimusmenetelmänä käytettiin kyselytutkimusta. Tutkimusta varten alkuperäinen Volunteer Functions Inventory -teorian mittaristo käännettiin suomen kielelle. Kyselylomake julkaistiin kahdeksassa vapaaehtoistyöhön liittyvässä sosiaalisen median ryhmässä. Kyselyyn vastasi yhteensä 326 henkilöä. Tutkimuksessa käytetyt tilastolliset testit olivat kahden riippumattoman muuttujan T-testi ja varianssianalyysi.

Tutkimuksen perusteella voidaan sanoa, että motiivit tehdä vapaaehtoistyötä ovat monipuoliset. Tulokset osoittavat, että keskeisimpiä motiiveja ovat arvot ja halu auttaa, ymmärryksen lisääminen, itsetunnon vahvistaminen ja sosiaaliset motiivit. Puolestaan uran edistäminen ja vaikeisiin elämäntilanteisiin helpotuksen saaminen ovat kaikista heikoimpia motiiveja. Sukupuolen vaikutusta tarkasteltaessa miesten ja naisten motiivit eroavat merkittävästi vain arvot ja halu auttaa -motiivin kohdalla, jonka naiset kokevat tärkeämmäksi miehiin verrattuna. Osallistumisen määrää tarkasteltaessa miehet osallistuvat merkittävästi naisia useammin vapaaehtoistyöhön. Koulutuksen näkökulmasta korkeakoulutetut eivät eroa merkittävästi perus- ja keskiasteen koulutuksen omaavista vapaaehtoistyöhön käytettyjen tuntien perusteella.

Tutkimustulokset ovat linjassa sellaisen käsityksen kanssa, että arvot ja halu auttaa on yleisesti tärkein motiivi tehdä vapaaehtoistyötä, mutta eri ikäisillä ihmisillä tietyt yksittäiset motiivit ovat tärkeämpiä kuin toiset. Tulokset osoittivat, että nuorille ymmärryksen lisääminen ja uran edistäminen ovat tärkeämpiä motiiveja kuin vanhemmille. Vanhemmille puolestaan arvot ja halu auttaa on tärkeämpää kuin nuoremmille. Tulokset haastavat käsityksen, että naiset pisteyttävät kaikki vapaaehtoistyön tekemisen motiivit korkeammalle kuin miehet pisteyttävät. Tutkimuksen tulokset antavat lisäperusteita tutkia jatkossa tarkemmin erilaisten taustamuuttujien, kuten koulutuksen ja sukupuolen vaikutusta vapaaehtoistyöhön hakeutumiseen ja vapaaehtoistyöhön osallistumiseen.

Avainsanat: vapaaehtoistyö, vapaaehtoistoiminta, motiivit, VFI-teoria

Tämän julkaisun alkuperäisyys on tarkastettu Turnitin OriginalityCheck -ohjelmalla.

Sisällys

1	JOHDANTO	1
1.1	TUTKIMUSTEHTÄVÄT, TUTKIMUSAINEISTO JA -MENETELMÄT	2
1.2	TUTKIMUKSEN RAKENNE JA ETENEMINEN	4
1.3	TÄMÄN TUTKIMUKSEN PAIKANTAMINEN	5
2	VAPAAEHTOISTYÖ	6
2.1	VAPAAEHTOISTYÖTÄ VAI VAPAAEHTOISTOIMINTAA?	6
2.2	VAPAAEHTOISTYÖN KÄSITE ARKIKIELESSÄ	7
2.3	VAPAAEHTOISTYÖN MÄÄRITELMÄ TIETEESSÄ	8
2.4	PERINTEINEN VAPAAEHTOISTYÖN PARADIGMA MUUTOKSESSA?	9
3	VAPAAEHTOISTYÖN TUTKIMUS	13
3.1	VAPAAEHTOISTYÖN TUTKIMINEN JA MÄÄRÄLLISEN TUTKIMUKSEN HAASTEET	13
3.2	YHTEISKUNNALLISEN YMPÄRISTÖN VAIKUTUS VAPAAEHTOISTYÖHÖN	15
3.3	SUOMI VAPAAEHTOISTYÖN TEKEMISEN TOIMINTAYMPÄRISTÖNÄ	16
3.4	VAPAAEHTOISTYÖN TEKEMINEN SUOMESSA	18
3.5	MOTIIVITUTKIMUS	20
3.6	MOTIIVIT VAPAAEHTOISTYÖSSÄ	21
3.7	AIKASEMPIEN TUTKIMUKSIEN KESKEISIMMÄT DEMOGRAAFISIIN TEKIJÖIHIN LIITTYVÄT HAVAINNOT	26
3.8	TUTKIMUSKYSYMYKSET JA HYPOTEESIT	30
4	TUTKIMUKSEN TOTEUTTAMINEN JA MENETELMÄT	32
4.1	KVANTITATIIVINEN KYSELYTUTKIMUS TUTKIMUSMENETELMÄNÄ	32
4.2	AINEISTON KERÄÄMINEN JA ESITTELY	34
4.3	TUTKIMUKSESSA KÄYTETTY MITTARI	36
4.4	TUTKIMUKSEN AINEISTON JA MITTARIN VALIDITEETTI JA RELIABILITEETTI	39
4.5	AINEISTON ANALYSOINTI JA ANALYYSISSÄ KÄYTETTYJEN MUUTTUJEN JA TILASTOLLISTEN TESTIEN KUVAAMINEN	41
5	TULOKSET	43
5.1	MOTIIVIEN JAKAUTUMINEN KAIKKIEN VASTAAJIEN KESKEN	43
5.2	SUKUPUOLTEN EROT MOTIIVEISSA	43
5.3	OSALLISTUMINEN JA SUKUPUOLI	45
5.4	KOULUTUSTASO JA VAPAAEHTOISTYÖHÖN KÄYTETYT TUNNIT	46
5.5	EROT MOTIIVEISSA IÄN MUKAAN	48
6	POHDINTA JA JOHTOPÄÄTÖKSET	52
6.1	TULOKSIEN YHTEENVETO	52
6.2	SUKUPUOLI, MOTIIVIT JA OSALLISTUMINEN	53
6.3	IKÄRYHMÄT	55
6.4	KOULUTUS	56
6.5	TUTKIMUSTULOSTEN KÄYTÄNNÖN MERKITYS ERI TOIMIJOLLE	57
6.6	TUTKIMUKSEN RAJOITTEET	58
6.7	JATKOTUTKIMUSAIHEET	59
7	LÄHTEET	60
8	LIITTEET	68

TAULUKOT

Taulukko 1. Motiivien väitelauseiden Cronbachin Alfa -testit

Taulukko 2. Toisen tutkimuskysymyksen T-testin tulokset

Taulukko 3. Kolmannen tutkimuskysymyksen T-testin tulokset

Taulukko 4. Neljännen tutkimuskysymyksen T-testin tulos

Taulukko 5. Motiivien jakautuminen ikäryhmittäin

Taulukko 6. Motiivien varianssianalyysin tulokset

Taulukko 7. Merkitseviä eroja sisältävien motiivien Tukeysin post-hoc testit

KUVIOT

Kuvio 1. Volunteer Functions Inventory -teorian motiivimalli (Mukaiillen Clary ja kumppanit 1998)

1 JOHDANTO

Helena käy viikonloppuisin vanhainkodin ystävätoiminnassa, Maija toimii lukumummona paikallisessa kirjastossa, Elmo juttelee netissä Nuorten Mielenterveys - chatissa apua tarvitsevien nuorten kanssa, Ville, Rasmus ja Tommi koodaavat vapaaehtoisjärjestölleen uusia nettisivuja. Keskimäärin suomalaiset käyttävät noin kolmetoista tuntia kuukaudessa vapaa-aikaansa vapaaehtoistoimintaan osallistumiseen (Rahkonen, 2021). Mutta mikä heitä motivoi tekemään vapaaehtoistyötä?

Vaikka yhteiskunnallisten muutosten myötä ihmisillä on enemmän vapaa-aikaa kuin sata vuotta sitten, vapaaehtoisjärjestöt joutuvat nykypäivänä kilpailemaan Netflixin ja muiden suoratoistopalveluiden kanssa ihmisten vapaa-ajasta samalla, kun yhteiskunnan on katsottu muuttuneen yhä yksilökeskeisemmäksi jopa perinteisesti yhteisökeskeisessä Aasiassa. Ei siis ole ihme, että keskeisimmät vapaaehtoisjärjestöjen nimeävät haasteet liittyvät tällä hetkellä uusien jäsenten hankkimiseen ja jo toiminnassa mukana olevien pitämiseen. (Ortiz-Ospina, Giattino & Roser, 2020; Santos, Varnum & Grosmann, 2017; Lin, Ye & Wu, 2020.)

Huolimatta vapaaehtoistyön tekemisen positiivisista vaikutuksista sekä yksilöön että yhteiskuntaan, useat maat Suomen lisäksi eivät ylläpidä virallisia tilastoja vapaaehtoistyön tekemisestä tai laadi kattavia selvityksiä vapaaehtoistyötä tekevien motiiveista. Virallisten valtioiden tilastojen puuttumisesta huolimatta tutkimusten perusteella kuitenkin tiedetään, että vapaaehtoistyöhön osallistuvat saattavat olla samanaikaisesti monesta eri syystä motivoituneita, jolloin osa motiiveista saattavat olla jopa ristiriidassa keskenään. Muiden auttamisen halun ohella ihmiset saattavat lähteä mukaan esimerkiksi myös oppiakseen uutta, parantaakseen työllistymistään, vahvistaakseen omaa identiteettiään, tavataakseen uusia ihmisiä tai yksinkertaisesti vain saadaakseen mielekästä sisältöä päiväänsä. (Cho, Bonn, & Han, 2018; Salamon, Sokolowski & Haddock, 2011, s. 221.)

1.1 Tutkimustehtävät, tutkimusaineisto ja -menetelmät

Tämän tutkimuksen tavoitteet ovat Voluntary Functions Inventory -teorian viitekehystä hyödyntäen seuraavat:

1. selvittää, mitkä motiivit ovat vapaaehtoisten keskeisimpiä motiiveja tehdä vapaaehtoistyötä.
2. tunnistaa, miten eri taustamuuttujat vaikuttavat vapaaehtoistyön tekemisen motiiveihin ja osallistumiseen.

Koska Shyen (2009) mukaan motiivitutkimuksissa on lähes mahdotonta listata ja käsitellä kaikkia mahdollisia motiiveja, Volunteer Functions Inventory -teoria toimii tässä tutkimuksessa motiivien määrää rajaavana työkaluna. Volunteer Functions Inventory -teorian rajauksen avulla tässä tutkimuksessa käsitellään ensisijaisesti vain kuutta eri motiivia: arvoihin ja haluun auttaa pohjautuvaa motiivia, sosiaalisia motiiveja, uran edistämisen motiivia, ymmärryksen lisäämisen motiivia, egon suojaamisen motiivia ja itsetunnon vahvistamisen motiivia. Volunteer Functions Inventory -teoria valittiin tutkimuksen motiivien määrää rajaavaksi teoriaksi, koska siitä ja sen motiivien mittaamiseen kehitetystä mittaristosta on tullut julkaisemisensa jälkeen yksi keskeisimmistä vapaaehtoisten motivaatiotutkimusten työkaluista (kts. Gage & Thapa, 2011).

Vapaaehtoistyön motiivitutkimuksen voitaisiin sanoa olevan tärkeää monestakin syystä. Mikäli ymmärrämme paremmin eri ryhmien vapaaehtoistyön tekemisen motiiveja ja taustamuuttujien vaikutusta motiiveihin ja osallistumiseen, voimme mahdollisesti kohdentaa paremmin markkinointia ja jäsenviestintää eri osallistujaryhmille sekä varmistaa, että markkinoinnissa esiin nostamamme motiivit puhuttelevat mahdollisimman hyvin haluttua kohdeyleisöä. Markkinoinnin kohdentamisen on nähty parantavan kohdeyleisön kiinnostumista (kts. Fong, 2017, s. 2363), joka vapaaehtoisjärjestöjen kohdalla voisi tarkoittaa lisääntyntä kiinnostusta tutustua ja lähteä mukaan vapaaehtoistoimintaan, joka edelleen voisi helpottaa järjestöjen jäsenhankintaan liittyviä ongelmia. Yhtäältä vapaaehtoistyön motiivien tunnistamisella voidaan mahdollisesti parantaa sisäistä jäsenviestintää ja tarjota mahdollisimman motivoivia tehtäviä kohdennetusti jäsenistölle. Tällä voi mahdollisesti olla sekä

vapaaehtoistyön lopettamista ehkäiseviä vaikutuksia että sitoutumista parantavia vaikutuksia. Palkkatöitä tutkittaessa yksilön on nähty olevan sitä sitoutuneempi ja motivoituneempi, mitä enemmän yksilöllä on mahdollisuus toteuttaa omia tarpeitaan (Kinnunen, Feldt & Mauno, 2005, s. 63–64). Vapaaehtoistyön kohdalla tämä voisi tarkoittaa mahdollisuutta auttaa muita, edistää omaa uraa tai opetella uusia taitoja. Motiivitutkimus on myös siitä tärkeää, että jos ryhmien välillä ei havaita eroja, ei kohdentamiselle ole tarvetta.

Tämän tutkimuksen keskiössä on eri vapaaehtoistyöntekijöiden ryhmien motiivien mittaaminen mahdollisimman luotettavasti. Analyysin jälkeen tutkimuksessa kuvaillaan keskenään eri osallistujaryhmien tärkeimpiä motiiveja sekä vapaaehtoistyöhön osallistumista. Tutkimuksen päätelmistä voi parhaimmillaan olla hyötyä esimerkiksi vapaaehtoisjärjestöjen strategioiden suunnittelussa. Osallistujaryhmät jakautuvat tässä tutkimuksessa sukupuolen, koulutuksen ja iän mukaan.

Tutkimusvalintojen ja -menetelmien osalta tämä tutkimus rikastaa suomalaista vapaaehtoisten motiiveja koskevaa tutkimustietoa ja täydentää olemassa olevaa tutkimusaukkoa, joka johtuu määrällisesti tuotetun vapaaehtoistyön motiiveja koskevan tutkimustiedon vähyydestä. Vaikkakin Suomessa on ollut vapaaehtoistyötä jo 1800-luvulta lähtien, Marjovuon (2014) mukaan vapaaehtoistyö on Suomessa aiheena vielä vähän tutkittu. Esimerkiksi ensimmäinen vapaaehtoistyötä koskeva suomalainen väitöskirja julkaistiin vasta vuonna 2000. Puolestaan ensimmäinen koko Suomea koskenut vapaaehtoistyön tutkimus julkaistiin vasta vuonna 2002. (Marjovuon, 2014, s. 28–31.) Vapaaehtoistyön tutkiminen on tutkimusperinteenä näin ollen vielä varsin nuori.

”Mikäli tutkimme vain laadullisesti, kadotamme näkökulman siihen, mikä suomalaisen vapaaehtoistoiminnan ja -sektorin tila on; mitä vapaaehtoisuuden laajemmat trendit ovat, murrokset ja jatkuvuudet.” (Nylund, Yeng & Kotakari, 2005, s. 22)

Tämä tutkimus toteutetaan määrällisellä tutkimusotteella. Määrällinen tutkimusote valikoituu tähän tutkimukseen, koska suomalainen vapaaehtoisten motiivitutkimus laadullisin menetelmin toteutettuna on suhteellisen yleinen tapa verrattuna määrälliseen tutkimusotteeseen. Vaikkakin määrällistä tutkimusotetta ja Volunteer Functions Inventory -teoriaa on hyödynnetty suomalaisissa määrällisissä tutkimuksissa ja opinnäytteissä aikaisemminkin (kts. Heikkinen, 2019), tämä tutkimus on tiedettävästi

ensimmäinen kyseistä teoriaa käyttänyt suomalainen tutkimus, jossa teorian alkuperäinen kyselylomakkeen kaikki kolmekymmentä motiiveihin liittyvää väitelausetta on sisällytetty tutkimukseen kokonaisuudessaan muuttamatta niiden merkitystä tai sisältöä käännöstyön yhteydessä. Tämä tutkimus erottuu aikaisemmista tutkimuksista myös siten, että sen keskiössä ei ole vain yhden järjestön ja sen jäsenistön motiivien mittaaminen, vaan tämä tutkimus tavoittaa ja tutkii kyselylomakkeen avulla niin organisoituneeseen kuin organisoimattomaan vapaaehtoistyöhön osallistuvien motiiveja.

Tutkimuksen data kerättiin muodostamalla suomenkielinen lomake Claryn, Snyderin, Ridgen, Copelandin, Stukasin, Haugenin ja Mienen (1998) rakentaman Volunteer Functions Inventory -teorian (myöhemmin VFI-teoria) kyselylomakkeen pohjalta. Tutkimuksen lomaketta jaettiin käyntikyselynä sosiaalisen median alustoilla ja vapaaehtoistyöntekijöiden sosiaalisen median ryhmissä. Kansalaisareena ry, joka on Suomen valtakunnallinen vapaaehtoisjärjestöjen kattojärjestö jakoi tämän tutkimuksen kyselylomakkeen linkin Facebook-sivuillaan.

1.2 Tutkimuksen rakenne ja eteneminen

Tämä tutkimus rakentuu seuraavasti: teoreettisessa viitekehyksessä tarkastellaan aluksi vapaaehtoistyön käsitteen konseptia arkipuheessa ja tieteessä. Ensimmäisessä luvussa käydään läpi vapaaehtoistyön käsitteen nykyistä paradigmaa sekä esitetään viitteitä nykyisen paradigman mahdollisesta murtumisesta. Luvussa vapaaehtoistyön tutkimus siirrytään esittelemään aikaisempaa vapaaehtoistyötä koskevaa tutkimustyötä, vapaaehtoistyön tutkimisen haasteita ja aikaisempien tutkimuksien tärkeimpiä löydöksiä erilaisiin taustamuuttujiin liittyen. Kyseisessä luvussa kuvataan myös tämän tutkimuksen teoreettisen rungon muodostava vapaaehtoisten motiivien tutkimiseksi kehitetty Volunteer Functions Inventory -malli ja esitellään lyhyesti sekä motiivien että funktionaalisen psykologian konseptia. Luvussa esitellään myös miten erilaiset yhteiskunnalliset ympäristöt vaikuttavat vapaaehtoistyön luonteeseen omalla lainsäädännöllään ja kulttuurillaan. Teoreettiseen viitekehysten kuuluvien lukujen jälkeen esitellään tutkimuksen metodologiset lähtökohdat ja aineisto sekä sen keräämiseen liittyvät teemat. Lopuksi kuvaillaan aineiston analyysi ja sen perusteella saadut tutkimustulokset ja johtopäätökset.

1.3 Tämän tutkimuksen paikantaminen

Koska vapaaehtoistyö on ilmiönä moniulotteinen, sillä on myös monia tutkimusperinteitä. Tämä tutkimus paikannetaan osaksi vallitsevaa suomalaista non profit -tutkimusparadigmaa. Marjovuori (2014) on kuvaillut väitöskirjassaan suomalaisen nonprofit -paradigman käsittelevän vapaaehtoistyötä tyypillisesti vapaaehtoisten motiivien tutkimisen kautta (Marjovuori, 2014, s. 33). Toisaalta tämä tutkimus paikannetaan myös osaksi laajempaa kansainvälistä vapaaehtoistyön tekemisen motiiveja tutkivaa keskustelua. Kansainvälinen vapaaehtoistyön tutkimisen paradigma näkyy tämän tutkimuksen kyselylomakkeessa, jossa on vapaaehtoistyön tutkimukselle tyypillisiä kysymyksiä. Kysymykset koskevat henkilön ikää, sukupuolta ja muita demograafisia taustatekijöitä sekä vapaaehtoistyön määrää ja kohteita (Musickin & Wilsonin, 2008, s. 143–144).

Tämän tutkimuksen paikantuminen kansainväliseen keskusteluun näkyy myös teorian valinnassa ja tutkimuksen mittaristossa. Tutkimuksessa käytetyn VFI-teorian ja sen mittariston mukaisesti myös tämä tutkimus lähestyy motiiveja funktionaalisen psykologian näkökulmasta ja käsittelee saatua aineistoa VFI-teorian mittariston standardien mukaisesti, kuten lukuisat aikaisemmat kansainväliset tutkimukset (kts. Chacón, Gutiérrez, Sauto, Vecina & Perez, 2017). Siinä missä jotkin aikaisemmat tutkimukset ovat pyrkineet nimeämään ja luokittelemaan erilaisia vapaaehtoistyön muotoja, tässä tutkimuksessa vapaaehtoistyön käsitettä lähestytään teoreettisesta näkökulmasta. Luokittelun sijasta tutkimuksessa tarkastellaan vapaaehtoistyön käsitteen konseptia ja sen määritelmän eri käyttötapoja. Tämän tutkimuksen ulkopuolelle rajataan sellaiset toiminnan muodot, jotka eivät täytä yleisesti hyväksyttyä vapaaehtoistyön määritelmää. Näin ollen tässä tutkimuksessa ei käsitellä motiiveja tehdä palkatonta harjoittelua. Aineiston puolesta tässä tutkimuksessa rajataan pois sellaiset henkilöt, jotka eivät ole osallistuneet ollenkaan vapaaehtoistyöhön viimeisen kuuden kuukauden aikana. Tutkimus rajautuu koskemaan vain vapaaehtoistyötä viimeisen kuuden kuukauden aikana tehneitä henkilöitä ja heidän motiiveja tehdä vapaaehtoistyötä.

2 VAPAAEHTOISTYÖ

Vapaaehtoistyö on käsitteenä ja konseptina abstrakti ja sitä voidaan tarkastella monesta eri näkökulmasta. Tässä kappaleessa avataan vapaaehtoistyön käsitteen määritelmää niin arkipuheessa kuin tieteessä. Lopuksi kerrotaan vapaaehtoistyön käsitteen sisällöllisistä ulottuvuuksista sekä vapaaehtoistyön perinteisen paradigman muuttumisesta esittelemällä yritys vapaaehtoisuuden käsitettä.

2.1 Vapaaehtoistyötä vai vapaaehtoistoimintaa?

Vapaaehtoistyön ja vapaaehtoistoiminnan määrittelemisestä koskevassa tieteellisessä keskustelussa voidaan katsoa olevan ainakin kolme erilaista tapaa käyttää käsitteitä vapaaehtoistyö ja vapaaehtoistoiminta. Ensimmäinen tapa käyttää vapaaehtoistyön käsitettä on käyttää sitä korostamaan vapaaehtoistyön työpanoksen merkitystä ja itse työntekoa. Esimerkki tästä käytöstä ovat Wilson ja Musickin (1999) tutkimus, jossa he kritisoivat joidenkin tutkijoiden tapaa luokitella vapaaehtoistyö samanlaiseksi kulutettavaksi vapaa-ajan toiminnaksi kuin esimerkiksi konsertissa käyminen. Wilson ja Musickin mukaan vapaaehtoistyön ajatteleminen hauskana harrastuksena tai vapaa-ajan vietteenä ylenkatsoo kaiken sen työn ja vaivan, joka vapaaehtoistyöstä koituu tekijälleen. (Wilson & Musick, 1999 s. 244.)

Toinen tapa käyttää näitä käsitteitä on määritellä vapaaehtoistoiminta eräänlaiseksi yläkäsitteeksi vapaaehtoistyölle. Esimerkki tästä käytöstä ovat Gage ja Thapa (2012), jotka näkevät vapaaehtoistoiminnan olevan se rakenne tai organisaatio, jonka sisällä ja puitteissa vapaaehtoistyötä tehdään (Gage & Thapa, 2011, s. 413). Tämä rakenne voi olla esimerkiksi vapaaehtoisjärjestö, -kollektiivi tai ryhmittymä, jonka sisällä vapaaehtoistyötä tehdään, ja joka antaa puitteet vapaaehtoistyön tekemiselle.

Kolmas tapa käyttää vapaaehtoistyön ja vapaaehtoistoiminnan käsitteitä on määritellä ne neutraaleiksi synonyymeiksi toisilleen tai käyttää käsitteitä sekaisin ottamatta kantaa

niiden merkityseroihin. Toisilleen neutraaleiksi synonyymeiksi edellä mainitut käsitteet on määritellyt esimerkiksi Yeng (2002), joka perusteli käsitteiden synonyymistä käyttöä sillä, että suomen kielessä sanoja vapaaehtoistyö ja vapaaehtoistoiminta on ollut yleisesti tapana käyttää synonyymeinä toisilleen. Puolestaan esimerkit tavasta käyttää käsitteitä sekaisin ovat Plummerin ja kumppaneiden (2008) sekä Holdsworthin (2010) tutkimukset. Molemmissa tutkimuksissa tutkittiin opiskelijoiden vapaaehtoistyön tekemistä ja osallistumista erilaisiin vapaaehtoisaktiviteetteihin. Kuitenkin, siinä missä Holdsworth (2010) käytti tutkimuksessaan käsitettä *volunteerism* (suomeksi vapaaehtoistoiminta), Plummer ja kumppanit (2008) käyttivät tutkimuksessaan käsitettä *volunteering* (suomeksi vapaaehtoistyö). Tämän käsitteiden käyttötavan epäselkeyden voitaisiin osittain nähdä havainnollistavan eri vapaaehtoisuuden liittyvien käsitteiden vakiintumattomuutta tieteessä.

Vaikkakin vapaaehtoistyön ja vapaaehtoistoiminnan käsitteiden väliltä on löydettävissä eroavaisuuksia, tässä tutkimuksessa näitä käsitteitä käytetään suomalaisen Anne Yengin (2002) tutkimuksen tavoin synonyymeinä toisilleen. Valinta perustuu siihen, että suomen kielessä kyseiset sanat ovat synonyymejä toisilleen, eikä niillä ole yksittäin tarkasteltuna omaleimaisia piirteitä tai kontekstisidonnaisia käyttötapoja. Pelkästään työpanosta tai pelkästään rakennetta korostavan näkökulman valitsemista ei nähdä tässä tutkimuksessa tarkoituksenmukaiseksi ottaen huomioon tämän tutkimuksen tutkimustavoitteet ja -tehtävät. Käsitteiden sisällöllisten erojen huomioiminen voisi kuitenkin olla erityisen mielenkiintoista tutkittaessa tätä aihetta laadullisin menetelmin kun analysoidaan esimerkiksi yksilöiden käsityksiä vapaaehtoistyöstä.

2.2 Vapaaehtoistyön käsite arkikielessä

Vapaaehtoistyö on yleisesti arkikielessä käytetty sana, jolla kuvataan tyypillisesti monenlaista auttamiseen tähtäävää toimintaa, johon yksi tai useampi henkilö on ryhtynyt vapaasta tahdostaan ilman palkkaa. Vapaaehtoistyö arkikielen sanana ei kuitenkaan kerro juurikaan itse toiminnasta, siitä kenen hyväksi sitä tehdään, taikka siitä, mikä autettavan ja auttajan välinen suhde on. Näin ollen sanalla *vapaaehtoistyö* voidaan sujuvasti viitata lukemattomaan joukkoon keskenään hyvin erilaiseen toimintaan riippumatta niiden organisoitumisesta, tavoitteista tai päämääristä.

Vaikka arkikielessä vapaaehtoistyöllä voidaan viitata lukemattomiin määriin erilaisia tehtäviä, jotkin vapaaehtoistehtävät, asiat ja teemat kuitenkin mielletään ja luokitellaan yhteiskunnassamme enemmän vapaaehtoistyöksi kuuluvaksi kuin toiset. Tästä ilmiöstä kertoo suomalaisten vapaaehtoistyöhön asennoitumista tutkineen Anne Birgitta Yengin (2002) tutkimus, jonka mukaan suomalaisten yleisimmät mielleyhtymät sanasta *vapaaehtoistyö* liittyivät vahvasti toiminnan palkattomuuteen ja hyväntekeväisyyteen. Yksittäisistä tehtävistä puhuttaessa mielikuvissa korostuivat ikäihmisten, nuorten ja lapsiperheiden auttamiseen sekä liikuntaan että urheiluun liittyvät tehtävät. Puolestaan organisaatioita tarkastellessa sanasta *vapaaehtoistyö* nousi useimmin mieleen jokin suuri vapaaehtoisjärjestö, kuten vapaaehtoisjärjestö Suomen Punainen Risti. (Yeng, 2002, s. 19–22.) Arkikielessä tapahtuva vapaaehtoistyön luokittelu ja tyypittely on havaittu myös varhaisemmissa tutkimuksissa. Esimerkiksi Matthiesin, Nylundin ja Kotakarin kokoelmajulkaisussa esitetyn Lehtisen (1996) tutkimuksessa eräät haastateltavat kertoivat haluavansa tehdä ensisijaisesti ”perinteistä vapaaehtoistyötä”, jonka he määrittelivät ystäväpalvelutoiminnaksi ja tukihenkilönä toimimiseksi. (Matthies, Nylund & Kotakari, 1996, s. 117.) Vaikkakin kahden tutkimuksen ja niiden aineiston perusteella ei voida tehdä johtopäätöksiä, Lehtisen ja Yengin tutkimukset saattavat heijastella eräänlaista suomalaisten peruskäsitystä vapaaehtoistyöstä. Tämän peruskäsityksen voisi siis hypoteettisesti katsoa edustavan sellaista tehtäviltään ja teemoiltaan ideaalia vapaaehtoistyötä, mihin uudempia ei-perinteisiä vapaaehtoistyön muotoja ja tehtäviä verrataan ja suhteutetaan.

2.3 Vapaaehtoistyön määritelmä tieteessä

Vapaaehtoistyön ollessa sekä käytännössä että mielikuvien tasolla hyvin abstrakti käsite kuvaamaan lukuisia keskenään erilaisia vapaaehtoisen auttamisen tilanteita ja tehtäviä, on helpompaa lähteä ensin yleisesti määrittelemään mitä vapaaehtoistyö ei ole. Seuraavaksi kuvailen eräitä piirteitä, joita tutkimuksissa ei tyypillisesti määritellä kuuluvaksi vapaaehtoistyön käsitteeseen.

Eskolan ja Kurjen (2001, s. 10) mukaan vapaaehtoistyö ei ole taloudellista yritystoimintaa, työharjoittelua tai palkatonta työtä. Puolestaan Smith, Stebbins ja Grotz (2016, s. 61) rajaavat vapaaehtoistyön ulkopuolelle orjuuteen ja pakkotyöhön liittyvät työn tekemisen muodot, oman perheen tai lähipiirin hyväksi tehtävän työn, sekä yksilöitä,

yhteiskuntaa tai ekosysteemiä vahingoittavan toiminnan että spontaanin auttamisen. Wilson (2000) on Smithin ja kumppaneiden (2016) kanssa samaa mieltä siitä, että vapaaehtoistyö ei ole yksilön oman perheen tai lähipiirin hyväksi tehtävää työtä tai huolenpitoa, eikä spontaania auttamista. Spontaanilla auttamisella tarkoitetaan esimerkiksi yllättäen tulevaa auttamistilannetta, kuten autolla ojaan ajaneen henkilön auttamista. Spontaanin auttamisen rajaaminen pois vapaaehtoistyön piiristä perustuu osittain lainsäädäntöön ja siellä säädettyyn velvollisuuteen auttaa apua tarvitsevaa. Esimerkiksi Suomessa tieliikennelain (2018/724) seitsemännen pykälän mukaan tienkäyttäjän velvollisuus on auttaa onnettomuuteen joutunutta toista tienkäyttäjää. Näin ollen kyse ei ole tahdon asiasta, vaan sakon uhalla säädetystä velvollisuudesta auttaa. Oman perheen auttamisessa puolestaan esimerkiksi laki lastensuojelusta (2007/417) velvoittaa vanhempia huolehtimaan lapsista, joten tässäkin tilanteessa kyse ei ole tahdonasiasta tai vapaaehtoisesta työstä.

Vaikkakin edellä kuvatut määritelmät vapaaehtoistyöhön kuulumattomista asioista poikkeavat hieman toisistaan, niiden perusteella voidaan piirtää yhdenlainen määritelmä vapaaehtoistyön luonteesta. Perustuen Eskolan & Kurjen (2001, s. 10), Smithin ja kumppaneiden (2016, s. 61) sekä Wilsonin (2000, s. 215) määritelmiin vapaaehtoistyön voidaan sanoa olevan ennaltasuunniteltua ei-spontaanialaista, organisoitua tai organisoitumatonta palkatonta toimintaa muiden kuin tekijänsä itsensä tai hänen lähipiirinsä hyväksi sillä tavalla tehtynä, että siitä ei koidu toiminnan kohteelle haittaa. Vapaaehtoistyön voidaan myös sanoa olevan tekijälleen täysin vapaaehtoista, jolloin tekijällä on tahtonsa mukaisesti mahdollisuus tehdä tai olla tekemättä vapaaehtoistyötä.

2.4 Perinteinen vapaaehtoistyön paradigma muutoksessa?

Vaikkakin erilaisten vapaaehtoistyömahdollisuuksien kirjo on nykypäivänä runsas ja osallistuminen saa yhä enemmän uudenlaisia muotoja, Rochesterin ja kumppaneiden (2010) mukaan vallitseva vapaaehtoistyön paradigma sekä keskustelu sen ympärillä ovat kuitenkin edelleen keskittyneet varsin rajautuneeseen vapaaehtoistyön alueeseen. Heidän mukaansa nykyinen paradigma näkee vapaaehtoistyön palkattomana ja muille hyväksi tahtovana toimintana, jota tehdään erityisesti lasten, vanhusten, sairaiden tai vähävaraisten hyväksi tyypillisesti isojen terveystalain järjestöjen ja niiden ammattilaisten organisoimana.

Kuitenkin se, minkä ymmärrämme ja määrittelemme vapaaehtoistyöksi, on alttiina sekä paikallisille että globaaleille muutosvoimille ja trendeille. Mielikuvien ja määritelmien lisäksi nämä muutosvoimat muuttavat myös vapaaehtoistyön tekemistä itsessään, antaen sille uusia ilmenemismuotoja ja jälleen uusia ulottuvuuksia, jotka voivat tuntua hyvin kaukaisilta tai jopa vierailta Matthiesin ja kumppaneiden (1996) teoksessa kuvailtuun perinteiseen vapaaehtoistyöhön nähden. Yksinkertainen esimerkki jo tapahtuneesta perustavanlaatuisesta vapaaehtoistyön tekemistä muokanneesta muutoksesta on digitalisaatio ja tietokoneiden yleistyminen, joka mahdollisti palkkatyön lisäksi myös vapaaehtoistyön tekemisen internetin välityksellä paikasta riippumatta. Esimerkki suhteellisen tuoreesta perinteisen vapaaehtoistyön paradigman haastavasta ilmiöstä on yritys vapaaehtoisuus, joka on eräs vapaaehtoistyön tekemisen uusi ulottuvuus. Yritysvapaaehtoisuudessa palkkatyön piirteet ja vapaaehtoistyön periaatteet ilmenevät toiminnassa samanaikaisesti. Seuraavassa luvussa lyhyesti yritys vapaaehtoisuuden ilmiötä ja sitä, miksi se on niin vallankumouksellinen perinteisen paradigman kannalta.

2.4.1 Yritysvapaaehtoisuus perinteisen vapaaehtoistyön paradigman murtajana?

Yritysvapaaehtoisuus on eräs suhteellisen uusi vapaaehtoistyön muoto, jossa palkkatyön piirteet ja vapaaehtoistyö yhdistyvät. Yritysvapaaehtoisuudessa työnantaja tukee työntekijän vapaaehtoistyön tekemistä esimerkiksi tarjoamalla tälle palkallisia vapaapäiviä vapaaehtoistyön tekemiseen, mahdollistamalla vapaaehtoistyön tekemisen työksi luettavana aikana, luovuttamalla yrityksen resursseja, kuten tiloja vapaaehtoistyön järjestämiseen tai mahdollisesti koordinoimalla itse vapaaehtoistyötä omalla työpaikallaan erilaisten projektien muodossa. Työnantajan puolesta koordinoitu yritys vapaaehtoistyöprojekti voi olla esimerkiksi roskien siivouspäivän järjestäminen yrityksen lähiympäristössä työpäivän aikana. Yritysvapaaehtoisuudella on havaittu olevan kahdenlaisia vaikutuksia. Ensinnäkin yritys vapaaehtoisuuden on havaittu kasvattavan työntekijän moraalialia ja tuottavuutta, mutta samalla myös työntekijän yritykseen sitoutumista. Toiseksi yritys vapaaehtoisuuden on havaittu myös vaikuttavan positiivisesti sekä yrityksen julkisuuskuvaan ja brändiin että yrityksen tunnettuuteen yhteisössä. (Basil & Usher, 2011; Pessi, Martela & Paakkanen, 2017.) On arvioitu, että

jopa 80 % yhdysvaltalaisista yrityksistä tukee yritysvapaaehtoisuutta jollakin tapaa (Basil & Usher, 2011, s. 61).

Vaikkakin yritysvapaaehtoisuus ei ole vielä saavuttanut samankaltaista laajuutta Suomessa kuin Yhdysvalloissa, yritysvapaaehtoisuus on ollut maassamme erityisen näkyvää pankkisektorilla. Esimerkki yritysvapaaehtoisuudesta pankkisektorilla on Diakonissalaitos Vamoksen ja Suomessa toimivien pankkien yhteinen taloustaitohanke, jossa vuodesta 2013 alkaen pankkien yritysvapaaehtoisena toimivat pankkiasiantuntijat ovat opettaneet syrjäytymisvaarassa oleville nuorille yleisiä taloustaitoja, oman talouden hallintaa ja rahaan liittyviä toimintatapoja, kuten säästämistä. Hankkeeseen käytetty aika laskettiin asiantuntijoiden työajaksi ja siitä maksettiin henkilöille rahapalkkaa. (Vamos diakonissalaitos.)

Yritysvapaaehtoisuuden ilmiön voidaan katsoa haastavan aikaisemmin kuvattua vallitsevaa vapaaehtoistyön paradigmaa monesta eri syystä. Ensinnäkin yritysvapaaehtoisuuden ilmiö haastaa vapaaehtoistyön keskeisen elementin, eli palkattomuuden, joka on samalla yksi yleisimmistä vapaaehtoistyössä määritellyistä asioista (kts esim. Smith ja kumppanit, 2016). Toiseksi yritysvapaaehtoisuuden ilmiön nousun voitaisiin argumentoida murtavan vapaaehtoistyön paradigman perinteisiä siilottuneita sektorirajoja ja sektorirooleja, kun selkeästi yksityisen sektorin toimijat, kuten erilaiset pörssiyritykset ja pankit alkavat toimimaan yhä aktiivisemmassa roolissa vapaaehtoistyön kentällä, joka on ollut vahvasti kolmannen sektorin toimijoiden, kuten suurten terveysalan järjestöjen, paikallisyhdistysten ja säätiöiden toimikenttä.

Arkijärjellä pohdittuna vapaaehtoiskentän monipuolistuminen uusien toimijoiden myötä sekä uusien resurssien siirtyminen yli sektorirajojen voitaisiin katsoa olevan hyvä asia, kun yhä useampi apua tarvitseva ihminen saa jatkossa mahdollisesti paremmin apua. Kuitenkin tieteessä ja tieteellisissä keskusteluissa vapaaehtoiskentän, sen rakenteen ja yleisesti vapaaehtoistyön määritelmän muuttuminen voi aiheuttaa hankaluuksia eri käsitteiden määrittelemiselle, kun palkkatyön ja vapaaehtoistyön välinen ero hämärtyy ehdottoman palkattomuuden poistumisen myötä. Tätä mieltä on myös Matthies (1996), jonka mukaan uudet toimijat ja sektorirajojen rikkoutuminen eivät itsessään ole ongelmallisia vapaaehtoistyön tekemisen ja loppukäyttäjien kannalta, mutta haasteellisia

vapaaehtoistyön ilmiön jäsentelyn, luokittelun ja nimeämisen osalta (Matthies, Kotakari & Nylund, 1996, s. 11–12)

Pohdittaessa palkattomuutta ja taloudellisten hyötyjen puuttumisen tärkeyttä eri määritelmissä ja vallitsevassa paradigmassa, asia voisi selittyä sellaisella käsityksellä, että mikäli henkilölle maksettaisiin vapaaehtoistyön tekemisestä palkkaa, hän ei pohjimmiltaan saattaisi olla kiinnostunut olemaan mukana toiminnassa ensisijaisesti auttaakseen muita, vaan siitä saatavan rahapalkkion takia. Tähän ajatukseen voidaan katsoa liittyvän samalla ajattelumalli siitä, että palkattomuus ja taloudellisten hyötyjen puuttuminen ovat ainut keino varmistaa henkilön pyyteettömät tarkoitukset toiminnassa mukana olemiselle. Tällaista hieman yksinkertaista ajattelutapaa ja ajattelumallia on osittain löydettävissä esimerkiksi Ari Marjovuon vuonna 2014 julkaistusta väitöskirjasta, jossa aineistoa on kerätty haastatteleamalla:

”Ei mun mielestä tarvi palkita, sit moni lähtisi vain sen rahan perässä, eikä tekisi kunnolla sitä työtä.” -haasteltava X (Marjovuo, 2014, s. 54)

Marjovuo (2014) sivusi väitöskirjassaan haastateltavien vapaaehtoistyöntekijöiden suhtautumista palkkaan. Mielenkiintoisesti siinä missä eräät haastateltavat näkivät palkan tai korvauksen itselle tai toisille toivottavana ja hienona asiana, osa haastateltavista suhtautui palkan saamiseen jopa halveksuvasti. Eräs haastateltava esimerkiksi totesi, että vapaaehtoisten palkisemisesta seuraisi sellaisten ihmisten saapuminen vapaaehtoistoimintaan, jotka olisivat toiminnassa vain rahan takia, mutta jotka samalla eivät tekisi vapaaehtoistöitään kunnolla. (Marjovuo, 2014, s. 54.) Huolimatta siitä, että vapaaehtoistyöstä ei makseta rahallista palkkaa, voi vapaaehtoistyöhön osallistumisesta saada kuitenkin rahanarvoisia etuja. Nämä edut vapaaehtoistyössä voivat olla esimerkiksi mahdollisuus seurata maksullista urheilutapahtumaa taukojen yhteydessä tai mahdollisuus saada vaatteita ja ruokaa tapahtumasta. Esimerkki konkreettisesta vapaaehtoistyön tekemisestä saatavasta rahanarvoisesta edusta on Start-up- ja verkostoitumistapahtuma Slush, jossa vapaaehtoisena toimivat saavat palkinnoksi osallistua halutessaan Slush afterparty -tapahtumaan ja erikseen vapaaehtoisille järjestettävään juhlaan päätapahtuman loputtua (Slush).

3 VAPAAEHTOISTYÖN TUTKIMUS

Tässä kappaleessa kuvaillaan aluksi vapaaehtoistyöntutkimusta ja sen teemoja pääpiirteittäin. Sitten kerrotaan, millaista haasteita vapaaehtoistyön määrälliseen tutkimiseen liittyy. Sen jälkeen kuvaillaan millaista vapaaehtoistyön tekeminen on Suomessa, sekä millaisia tutkimustuloksia suomalaisia vapaaehtoistyöntekijöitä koskevista tutkimuksista on löydetty. Lopuksi kuvaillaan erilaisten demograafisten tekijöiden vaikutuksia motiiveihin tehdä vapaaehtoistyötä.

3.1 Vapaaehtoistyön tutkiminen ja määrällisen tutkimuksen haasteet

Vapaaehtoistyö on suosittu tutkimuskohde ja sitä on tutkittu niin yleisellä tasolla kuin hyvin rajatuissa konteksteissa. Vapaaehtoisia on tutkittu laajalla mittakaavalla esimerkiksi yksilöllisten tekijöiden kuten sukupuolen (kts. Fletcher & Major, 2004), iän (kts. Wei, Donthu & Bernhardt, 2012), koulutuksen (kts. Gesthuizen & Sheepers, 2012) ja aseman mukaan (kts. Grönlund ja kumppanit, 2011). Vapaaehtoistyötä koskevat tutkimukset saattavat kuitenkin olla aiheiltaan hyvin rajattuja. Vapaaehtoistyöntutkimuksissa on tutkittu teemoja, kuten hurrikaani Katrinan luonnonkatastrofin pelastustöihin osallistuneiden vapaaehtoistyöntekijöiden motiiveja (kts. Plummer ja kumppanit, 2008), yksittäisen hoivakodin asukkaiden tekemää vapaaehtoistyötä (kts. Pardasani, 2018), mongolialaisen kylän asukkaiden asenteita ulkomailta saapuvien vapaaehtoistyöntekijöiden tekemää vapaaehtoistyötä kohtaan (kts. Lee, 2020) tai esimerkiksi sitä, miksi joku ei halua tehdä vapaaehtoistyötä (kts. Willems & Dury, 2017).

Huolimatta vapaaehtoistyön tekemistä koskevien tutkimusten ja aiheiden runsaudesta, vapaaehtoistyön tutkiminen ei ole aivan yksinkertaista. Seuraavaksi esitellään kolme keskeistä vapaaehtoistyön määrälliseen tutkimukseen liittyvää haastetta, jotka vaikeuttivat myös tämän tutkimuksen toteuttamista. Nämä kolme haastetta ovat virallisten tilastojen puuttuminen, vapaaehtoistyön käsitteen vakiintumattomuus sekä

yksilöiden antamat erilaiset merkitykset vapaaehtoistyölle. Haasteet liittyvät ennen kaikkea määrälliseen tutkimukseen, sillä erilaiset vapaaehtoistyölle annetut subjektiiviset merkitykset voitaisiin nähdä hyvinkin hedelmällisenä asiana laadullisesti toteutettavassa tutkimuksessa.

Ensinnäkin, vaikka vapaaehtoistyön on havaittu hyödyttävän niin tekijäänsä kuin yhteiskuntaa, harva valtio ylläpitää virallisia tilastoja vapaaehtoistyöntekijöiden määrästä, heidän tekemänsä toiminnan luonteesta, saati heidän mukana olemisensa motiiveista. Tämän seurauksena julkista dataa vapaaehtoistyöntekijöistä ei ole juurikaan saatavilla. Mikäli tilastoja ja dataa on saatavilla, niiden luotettavuutta heikentää se, että varsin yleinen tapa vapaaehtoistyöntekijöiden tutkimiseen on hankkia aineisto yksityiseltä tilastopalveluiden tuottajalta. Tällöin metodien kirjo että tutkimuksessa vapaaehtoistyölle annetut määritelmät saattavat vaihdella niin suuresti, että data on ajoittain täysin vertailukelvotonta muihin tutkimuksiin. (Salomon, Sokolowski & Haddock, 2011, s. 221.)

Toiseksi, vapaaehtoistyön tutkimista haastaa aikaisemmin kuvattu vapaaehtoistyön käsitteen vakiintumattomuus tieteessä. Tästä kertoo osittain se, että vapaaehtoistyölle ei ole edelleenkään muodostunut yhtä vakiintunutta ja yleisesti hyväksyttyä tieteellistä määritelmää tai teoriaa, joka pystyisi kuvaamaan vapaaehtoistyön kaikki erilaiset ulottuvuudet ja ilmentymät. (Hustinx, Cnaan & Handy, 2010.) Vaikka tieteellisen keskustelun voidaan katsoa olevan rikkaus, keskustelun laajuus voi muodostua myös vapaaehtoistyön tutkimisen haasteeksi, tai ainakin hidasteeksi. Tämän voidaan katsoa johtuvan siitä, että aiheen ympärillä olevien teorioiden ja tieteenalojen paljouden takia tutkija joutuu erilaisia tutkimuksia lukiessaan ensin selvittämään sen, millaisten teoreettisten linssien läpi artikkelin kirjoittaja katsoo ja käsittelee vapaaehtoistyön käsitettä, sekä sen, mitä hän laskee mukaan vapaaehtoistyön piiriin kuuluvaksi ja toisaalta sen, mitä hän jättää ulos määritelmästä.

Kolmanneksi, vaikkakin yhteiskunnallinen ympäristö, jossa vapaaehtoistyötä tehdään on nähty vaikuttavan vapaaehtoistyön tekemiseen ja siihen millaiseksi se mielletään (Wilson, 2000, s. 217; Yeng, 2005, s. 19–22), myös saman yhteiskunnan sisällä toimivien yksilöiden on havaittu antavan tekemälleen vapaaehtoistyölle erilaisia merkityksiä. Tutkimuksissa ollaan esimerkiksi havaittu joidenkin ihmisten puhuvan

vapaaehtoistyöstään harrastuksena tai jopa elämäntapana (kts. Ansala, Uusiautti & Määttä, 2015, s. 6; Matthies, Kotakari & Nylund, 1998). Vapaaehtoistyön määrällisen tutkimisen kannalta erilaiset vapaaehtoistyölle annetut yksilölliset merkitykset voivat aiheuttaa haasteita. Esimerkiksi jos henkilö ei koe tekevänsä vapaaehtoistyötä tai identifioi itseään vapaaehtoistyöntekijäksi, hän saattaa mahdollisesti jättää vastaamatta vapaaehtoistyötä koskeviin lomakekyselyihin. Tämä voi johtaa tutkimuksen luotettavuuden vaarantumiseen. Voisi olla myös mahdollista, että mikäli jokin toiminta koetaan yhteiskunnassa jäsenien toimesta enemmän harrastuksena kuin vapaaehtoistyönä, tilastot saattavat vinoutua esimerkiksi tiettyjä perinteisemmin vapaaehtoistyöksi miellettyjä aloja ja tehtäviä korostaviksi.

3.2 Yhteiskunnallisen ympäristön vaikutus vapaaehtoistyöhön

Yhteiskunnallisen ympäristön on nähty vaikuttavan vapaaehtoistyön tekemiseen (Wilson, 2000). Wilsonin (2000) mukaan vaikutus syntyy osittain hallinnollisista ja väestöllisistä tekijöistä, kuten eri yhteiskuntien lainsäädännöstä, ikäjakaumasta ja yhteiskuntarakenteesta, mutta myös kulttuurillisista ja historiallisista tekijöistä. Arkijärjellä ajateltuna vapaaehtoistyöhön vaikuttavat myös yhteiskunnan maantieteelliseen sijaintiin liittyvät tekijät. Pohjoisen sijainnin takia Suomessa erilaiset kulttuuritapahtumat, kuten suuret musiikkifestivaalit ja niihin liittyvät talkoot ovat hyvin sesonkiluontoisia keskittyen ensisijaisesti kesään, siinä missä Australiassa ulkona järjestettäviä tapahtumia ja talkoita on sään puolesta mahdollista järjestää läpi vuoden myös talvella.

Hustinx ja kumppanit (2010) tutkivat kulttuurillisen ja poliittisen ympäristön vaikutusta vapaaehtoistyöhön. Heidän tutkimuksensa hypoteesina on, että erilaisissa yhteiskunnissa motiivit tehdä vapaaehtoistyötä eroavat keskenään vapaaehtoisektorin koon perusteella. Heidän hypoteesissaan sosiaalidemokraattisissa hyvinvointivaltion ideaa toteuttavissa yhteiskunnissa, kuten Suomessa, jossa vapaaehtoissektori on laaja, motiivit osallistua ovat vähemmän altruistisia kuin liberaalisissa ja korporaattisissa maissa, kuten Yhdysvalloissa ja Belgiassa. Altruismia avataan tarkemmin luvussa 3.6. Hustinxin ja kumppaneiden hypoteesi perustuu ajatukseen, että sosiaalidemokraattisissa maissa valtio tuottaa kansalaisille niin laajasti hyvinvointipalveluita, ettei laajalle hyvinvointiin keskittyvälle vapaaehtoiselle ei ole tarvetta. Hustinxin ja kumppaneiden (2010)

hypoteesin voisi kitetyttää lauseeseen, että hyvinvointivaltion ideaa toteuttavassa maassa valtio huolehtii kansalaisistaan, jolloin kansalaisten ei tarvitse huolehtia niin paljon toisistaan. Hypoteesi on linjassa Matthiessin (1996) esittämän ajatuksen kanssa siitä, että pohjoismainen hyvinvointimalli rajoittaa tarvetta vapaaehtoisten työpanokselle hyvinvointisektorilla. Vaikkakin Hustinxin ja kumppaneiden tutkimuksessa useimmat hypoteesit toteutuivat, Suomen kohdalla altruististen motiivien määrä oli vastoin odotuksia korkeampi kuin Yhdysvalloissa. (Hustinx ja kumppanit, 2010, s. 37.)

Esimerkki hallintorakenteiden ja osittain myös poliittis-kulttuurillisten ympäristöjen vaikutuksista vapaaehtoistyön tekemiseen ja vapaaehtoiskentän toimijoihin on nähtävissä kansallisten järjestöjen toiminnassa COVID-19-pandemian aikana. Toisin kuin länsimaissa, COVID-19-pandemia ei autoritäärisessä Kiinassa saanut vapaaehtoiskentän toimijoita lähentymään valtion kanssa konkreettisen avun tarjoamiseksi kansalaisille. Sen sijaan erilaiset järjestöjen tekemät lahjoitukset ja rahalliset avustukset sekä kansalaisten itsensä tekemä naapuriapu näyttelivät suurta roolia pandemian pahimman vaiheen keskellä. Hu ja Sidel kuitenkin painottavat, että tilanne Kiinassa oli jo entuudestaan huono järjestöjen osalta, koska vain tietynlaiset järjestöt saavat toimia kiinalaisessa yhteiskunnassa. (Hu & Sidel, 2020, s. 1179.)

3.3 Suomi vapaaehtoistyön tekemisen toimintaympäristönä

Eri maissa vapaaehtoistyötä, sen tekemistä ja organisoimista on haluttu jollakin tapaa säädellä. Suomi ei ole tässä suhteessa poikkeus. Esimerkiksi Suomessa voittoa tavoittelemattomien yhdistysten toiminnan sääntelyä varten on luotu oma yhdistystoimintaa koskeva erityislaki. Yhdistyslaissa kerrotaan esimerkiksi millaiset yhdistykset ovat sallittuja, millaiset yhdistykset ovat kiellettyjä ja mitkä yhdistykset puolestaan tarvitsevat toimiluvan toiminnalleen. Yhdistyslaki myös määrittelee esimerkiksi yhdistysten hallitusten jäsenten vähimmäismäärän ja sen mitä yhdistyslain rikkomisesta seuraa yhdistykselle (Yhdistyslaki 1983/503). Yhdistyslain voisi sanoa olevan hyvin konkreettinen esimerkki siitä, miten Suomi ympäristönä vaikuttaa vapaaehtoistoimintaan, muokaten sitä tietynlaiseksi.

Eräs toinen suomalaista vapaaehtoistyötä leimaavista asioista on veroviraston talkootöiden laajuuteen ja kestoon liittyvät ohjeistukset, joilla on toimintaa säätelevä vaikutus. Veroviraston ohjeiden (2018) mukaan talkootöiden veronalaisuus katsotaan tapauskohtaisesti, mutta erityisen laajat ja pitkäkestoiset talkootyöt aiheuttavat todistustaakan talkoiden järjestäjälle siitä, että talkoihin osallistuville ei tosiasiallisesti ole maksettu talkootyöstä korvausta. Tällainen esimerkki on hallinto-oikeuden ratkaisu (KHO:1983-B-II-613), jossa hallinto-oikeus ei katsonut henkilön omakotitalon olevan rakennettu kokonaan talkootöillä ottaen huomioon talkoiden kokonaiskesto, omakotitalon nopea valmistuminen ja ammattimaisen työvoiman määrä talkootöiden aikana. Ammattilaisten hyödyntäminen talkootyössä ei kuitenkaan itsessään ole kielletty. Vero-ohjeiden mukaan talkootyöhön osallistuvat voivat olla oman alansa ammattilaisia, kuten esimerkiksi timpureita ja sähkömiehiä, mutta talkootöiden pitää olla kestoltaan suhteellisen lyhytaikaista ja kohdistua verrattain rajattuun osaan esimerkiksi talon rakentamisen prosessia. (Syventävät vero-ohjeet, 2018; KHO:1983-B-II-613.)

Vaikka eri Pohjoismaat jakavat samankaltaisia piirteitä niin lakiensa kuin yhteiskuntarakenteidensa puolesta, yhdistyksien sääntely erityisen yhdistyslain avulla löytyy Euroopassa Suomen lisäksi vain Saksasta. Muissa Pohjoismaissa, kuten Ruotsissa, Norjassa ja Tanskassa yhdistyksien sääntely perustuu pitkälti yhdistyksien omiin sääntöihin ja maiden vakintuneisiin oikeuskäytäntöihin, joille kyseisissä maissa annetaan suuri painoarvo. (Jauhiainen & Tervonen, 2021.) Siinä missä vapaaehtoisjärjestöjä organisaatioina säädellään Suomessa selkeimmin yhdistyslain avulla, Suomessa itse vapaaehtoistyön tekemisen sääntely puolestaan koostuu useista eri laeista, joita tyypillisesti sovelletaan myös muissa tilanteissa, mutta jotka katsotaan myös tietyiltä osin soveltuvan vapaaehtoistyön piiriin. Tämä johtuu siitä, että Suomessa ei vielä toistaiseksi ole erillistä erityislakia vapaaehtoistyön tekemisestä. Esimerkkejä vapaaehtoistyöhön vaikuttavista säännöksistä on työttömyysturvalaki (2002/1290). Työttömyysturvalain yhdennentoista luvun neljännen pykälän mukaan työttömän työnhakijan oikeus työttömyysetuuteen ei katkea tavanomaisiin talkootöihin tai yleishyödylliseen toimintaan, kuten vapaaehtoistoimintaan osallistuttaessa (työttömyysturvalaki 2002/1290). Vapaaehtoistyön sääntely lain ja ohjeiden avulla voitaisiin sanoa olevan eräänlainen valtion kannanotto siihen, mitä vapaaehtoistyö on, miten vapaaehtoistyötä tulisi tehdä ja millaisia piirteitä vapaaehtoistyöhön tulisi kuulua.

3.4 Vapaaehtoistyön tekeminen Suomessa

Euroopan jäsenmaita vertaillessa eri maissa tehdyn vapaaehtoistyön määrä vaihtelee suuresti. Kuitenkin eri tilastojen perusteella Suomi on Euroopan kärkimaita vapaaehtoistyön tekemisessä. Esimerkiksi väestömäärään suhteutettuna Suomessa vapaaehtoistyötä tehdään viidenneksi eniten Euroopassa. Tasa-arvoisuuden ja yhdenvertaisuuden suhteen Suomi on Euroopan kärkimaita, jonka voitaisiin argumentoida antavan hyvät lähtökohdat muiden auttamiselle vapaaehtoistyön muodossa. (Plagnol & Huppert, 2010; Martela, Pessi & Paakkanen, 2018.) Pohdittaessa mistä suomalaisten hyväntahtoisuus, auttamishalu sekä innokas osallistuminen vapaaehtoistyöhön kumpuavat, Yeng (2004) esittää tutkimuksessaan mielenkiintoisen ajatuksen. Yengin (2004) mukaan suomalaisten altistuminen historian saatossa erilaisille suurvaltapoliitikoille ensin osana Ruotsin kuningaskuntaa ja myöhemmin osana Venäjän keisarikuntaa sekä sodat ja Suomen itsenäistyminen ovat olleet sellaisia tilanteita, joissa muiden auttaminen ja muista välittäminen on ollut välttämätöntä selviytymisemme kannalta. Tästä syystä suomalaisten auttamishalu ja hyväntahtoisuus on poikkeuksellisen suurta.

3.4.1 Suomalaisten vapaaehtoistyöhön osallistumista koskevien tutkimuksien tuloksia

Seuraavaksi vertailen lyhyesti kolmea eri tutkimusta suomalaisten vapaaehtoistyön tekemisestä. Ensimmäinen tutkimus on Yengin tutkimus vuodelta 2002, jossa tutkittiin suomalaisten asennoitumista vapaaehtoistyöhön, suomalaisten vapaaehtoistyöhön osallistumista sekä esteitä vapaaehtoistyön tekemiselle. Toinen tutkimus on Kansalaisareena ry:n toimeksiantona tehty tutkimus, jossa vertailtiin vapaaehtoistyön tekemistä Suomessa vuosina 2010 ja 2015. Kolmas tutkimus on myös Kansalaisareena ry:n toimeksiantona tehty tutkimus, mutta se on vuodelta 2021. Kaikissa tutkimuksissa tutkittavien joukko oli noin tuhat henkilöä. Nämä tutkimukset valikoituivat tarkasteltavaksi ennen kaikkea siksi, että Suomessa ei ole virallista valtion ylläpitämää tilastoa vapaaehtoistyön tekemisestä, josta vapaaehtoistyöhön osallistumista voitaisiin tarkastella vuositasolla. Kansalaisareena ry:n tutkimukset vuosina 2021 ja 2015 ovat toteutukseltaan lähes identtisiä keskenään, joka parantaa niiden vertailukelpoisuutta.

Ensimmäinen tutkimus on vuonna 2002 Anne Birgitta Yengin tekemä tutkimus. Kyseisessä tutkimuksessa suomalaiset tekivät noin 18 tuntia kuukaudessa vapaaehtoistyötä. Tutkimuksen mukaan suomalaisista vapaaehtoistoimintaan oli osallistunut 37 %. Tutkimuksen mukaan naisia oli lukumäärällisesti miehiä enemmän ja he käyttivät noin neljä tuntia miehiä enemmän aikaa vapaaehtoistyön tekemiseen. Osallistujamäärältään suosituin vapaaehtoistyötehtävä oli urheiluun ja liikuntaan liittyvät vapaaehtoistyötehtävät. Toiseksi suosituinta olivat terveys- ja sosiaalipalveluihin liittyvät tehtävät ja kolmanneksi lasten ja nuorten parissa tehtävät vapaaehtoistyötehtävät. Vapaaehtoistyöhön osallistuttiin useimmiten jonkin organisaation kautta. (Yeng, 2002, s. 38.)

Taloustutkimus toteutti vuonna 2015 Kansalaisareena ry:n toimeksiannosta selvityksen vapaaehtoistyön tekemisestä Suomessa. Kyselytutkimukseen vastasi yhteensä 1026 suomalaista. Tutkimuksessa 32,7 % suomalaisista ilmoitti tehneensä vapaaehtoistyötä neljän kuluneen viikon aikana. Keskimääräinen suomalaisten vapaaehtoistyöhön käyttämä aika oli 18 tuntia kuukaudessa. Tutkimuksen mukaan naisia oli vapaaehtoistöissä lukumäärällisesti enemmän kuin miehiä, mutta miehet käyttivät vapaaehtoistyön tekemiseen noin tunnin enemmän kuukaudessa kuin naiset. Osallistujamäärältään suosituin toimiala oli liikunta ja urheilu, sitten seniori ja ikäihmisten parissa tehtävä toiminta ja kolmanneksi lasten ja nuorten parissa tehty vapaaehtoistyö. Vastaajista 53 % ilmoitti tehneensä vapaaehtoistyötä jonkin organisaation kautta. Suosituin yksittäinen vapaaehtoistyö oli auttaminen, sitten talkootyö ja kolmanneksi hallinto- ja luottamustehtävät. (Rahkonen, 2015, s. 3–2.)

Taloustutkimus toteutti jälleen vuonna 2021 Kansalaisareena ry:n toimeksiannosta selvityksen vapaaehtoistyön tekemisestä Suomessa vuonna 2021. Kyselytutkimukseen vastasi yhteensä 1094 suomalaista. Tutkimuksessa 47 % suomalaisista ilmoitti tehneensä vapaaehtoistyötä kuluneen vuoden aikana. Tutkimuksen mukaan suomalaiset olivat tehneet keskimäärin kolmetoista tuntia vapaaehtoistyötä kuukaudessa. Tutkimuksen mukaan naisia oli lukumäärällisesti enemmän kuin miehiä, mutta miehet käyttivät kuukaudessa keskimäärin noin kolme tuntia naisia enemmän aikaa vapaaehtoistöiden tekemiseen. Osallistujamäärältään suosituimmat toimialat olivat liikunta ja urheilu, lapsien ja nuorten parissa tehtävät vapaaehtoistyöt, asukas-, asuinalue- tai kylätoiminta ja senioreiden ja ikäihmisten hyväksi tehtävä työ. Vastaajista 66 % ilmoitti tehneensä

vapaaehtoistyötä jonkin organisaation kautta. Yksittäisten tehtävien mukaan tarkasteltuna suosituin vapaaehtoistyötehtävä oli auttaminen, toiseksi suosituinta oli hallinto- ja luottamustehtävät, kolmanneksi tiedottaminen, viestintä -ja julkaisutoimintatehtävät. (Rahkonen, 2021, s. 2–15.)

Rahkosen tutkimustuloksia pohdittaessa on epäselvää, miksi Suomessa juuri urheilun ja liikunnan parissa tehtävä vapaaehtoistehtävät ovat suosituinta vapaaehtoistöiden joukosta, eivätkä esimerkiksi sosiaali ja terveystalouteihin liittyvät vapaaehtoistyöt. Asiaan liittyen Matthies (1996) on esittänyt argumentin, että pohjoismaisen hyvinvointimallin ja erittäin kattavien julkisten palveluiden vuoksi Suomessa ei ole ollut yhtä suurta tarvetta vapaaehtoisten työpanokselle hyvinvoinnin turvaamisessa kuin esimerkiksi kehittyvissä maissa (Mathiess, Kotakari & Nylund, 1996, s. 21).

3.5 Motiivitutkimus

Ihmisten motiivit ja motivaatio ovat olleet historian saatossa suosittu tutkimuskohde ja niitä on pyritty ymmärtämään hyvin monen eri tieteenalan toimeista. Erityisesti psykologian tieteenala on ollut kiinnostunut ihmisten motiiveista (Juuti, 2006, s. 38). Kiinnostus ihmisten motiiveihin ja motivaatioon ei kuitenkaan ole rajautunut vain tieteellisiin julkaisuihin. Klassisten motivaatiotutkimusten ideat ja niiden sovellukset ovat vakiinnuttaneet paikkansa niin pörssiyritysten henkilöstöstrategiossa, vapaaehtoisjärjestöjen toimintasuunnitelmissa kuin lentokentillä myytävissä self help -kirjoissa.

Psykologian tieteenalalla motiivitutkimus on ollut hyvin aaltomaista. Varhaisimmat motivaatioteoreetikot (kts. esim Maslow, 1943) näkivät ihmisen biologisena oliona, jolla oli tietyssä hierarkiassa olevia perustarpeita ja viettejä, jotka ohjasivat yksilön valintoja. Maslowin tarveteoriassa huomioitavaa oli se, että yksilön ei nähty voivan olla motivoitunut monesta eri tarpeesta samanaikaisesti, vaan kykeni olemaan motivoitunut vain yhdestä tarpeesta kerrallaan (Juuti, 2006, s. 48). Myöhemmin motivaatiotutkimusten valtavirran joukkoon nousi funktionaalisen psykologian koulukuntaa edustaneen Katzin (1960) esittämä ajatus siitä, että ihminen voi olla samanaikaisesti monesta eri syystä motivoitunut tekemään erilaisia asioita ja nämä syyt motivoitua voivat vaihdella eri ihmisten välillä. Katziin (1960) viitaten Gagen ja Thapan (2012) argumentoivat, että

funktionaalisen psykologian yksi keskeinen lähtökohta onkin juuri siinä, että ihmiset voivat fyysisesti tehdä samaa aktiviteettia, mutta tyydyttää eri psykologisia tarpeita (Gage & Thapa, 2011, s. 408). Katzin (1960) ajatus monisyisestä motivoitumisesta näkyy vahvasti monissa myöhemmissä motivaatiteorioissa ja malleissa. Sitä ovat käyttäneet esimerkiksi Clary ja kumppanit (1998) myöhemmin esiteltävässä Volunteer Functions Inventory -teoriassa sekä suomalainen Anne Birgitta Yeng (2005) kehittämässään vapaaehtoistoiminnan timanttimallassa, jota tässä tutkimuksessa ei kuitenkaan tarkemmin esitellä.

Koska motiiveja on mahdollista tutkia usean eri tieteenalan näkökulmasta ja eri motiiviteoriat ovat historian saatossa painottaneet hieman eri asioita, motiiveille ei ole kehittynyt yhtä yleisesti hyväksyttyä määritelmää. Vaikka motiivit käsitteenä olisi mahdollista määritellä, Shye (2009) nostaa esille sen, että abstraktina asiana motiivien tarkka mittaaminen ja tunnistaminen voi olla hyvin haasteellinen tehtävä (Shye, 2009, s. 185). Motiivien mittaamisen ja tunnistamisen haasteellisuutta lisää se, että motiivien on huomattu voivan muuttua ajan kuluessa (ks. Holdsworth, 2010, s. 435). Näin ollen henkilön syyt pysyä mukana vapaaehtoistoiminnassa voisivat olla tällä hetkellä mitattuna hyvin erilaiset kuin hänen alkuperäiset syynsä lähteä mukaan vapaaehtoistoimintaan. Tämä johtaa siihen, että motiiveja tulisi mitata säännöllisesti ajantasaisten motiivien tunnistamiseksi.

3.6 Motiivit vapaaehtoistyössä

Huolimatta motiivien määritelmien ja erilaisten lähestymistapojen kirjosta, eräs yksinkertainen tapa määritellä motiivit on kuvata ne asioiksi, jotka saavat ihmisen toimimaan jonkin asian eteen. Ihmisellä voidaan sanoa olevan motiivi, kun hän toimii jonkin asian saavuttamiseksi. Kun ihminen ei osoita kiinnostusta jonkin asian suorittamiseksi, voidaan sanoa, että hänellä ei ole mitään motiivia tehdä kyseistä asiaa. Motiivit ovat siis eräänlainen liikkeellepaneva voima. Ihmiset eivät kuitenkaan ole vain joko motiivin omaavia tai motiivittomia, vaan motiivit voivat vaihdella eri yksilöiden välillä niin syntyperänsä kuin koetun vahvuuden mukaan. (Ryan & Deci, 2000, s. 54.) Tämän voitaisiin sanoa olevan hedelmällinen lähtökohta esimerkiksi vapaaehtoistyön tekemisen motiivien tutkimiselle eri konteksteissa ja eri ihmisryhmien toteuttamana.

Vapaaehtoistyötä koskevissa tutkimuksissa eräitä tapoja luokitella motiiveja vapaaehtoistyön tekemiseen on jaotella ne egoistisiin ja altruistisiin motiiveihin (kts. Valor-Segura & Rodríguez-Bailón, 2011, s. 148) tai sisäisiin ja ulkoisiin motiiveihin (kts. Finkelstien, 2009). Yksinkertaistetusti egoististen motiivien taustalla vaikuttaa yksilön halu hyödyttää toiminnalla ensisijaisesti itseään. Egoistisesti motivoitunut henkilö voi esimerkiksi haluta lisätä arvostustansa ja asemaansa yhteisössä, oppia joitakin tulevaisuuden kannalta hyödyllisiä taitoja tai haluta esimerkiksi uusia ystäviä itselleen. Altruistiset motiivit puolestaan nähdään ihmisen haluna auttaa toista tai jopa maksimoida toiminnalla autettavan saama hyöty. Altruistisiin motiiveihin on luokiteltu joskus myös kiitollisuuden velka tai muu koettu tarve hyvittää tai ”maksaa saatu takaisin” vapaaehtoistyöllä. Tämä voi koskea niin itse saatuja palveluita kuin perheenjäsenten saamia palveluita, kuten esimerkiksi hengenpelastavaa sairaalahoitoa. (Milton, 2012, s. 223.) Hyödyn hakemisesta puhuttaessa on kuitenkin otettava huomioon, että Pessin ja Saaren (2008) mukaan altruistinen toiminta on harvoin sellaista, josta tekijä ei hyötyisi myös itse millään tavalla. Näin ollen altruistinen toiminta ei ole pelkästään vain muiden hyötyjen maksimointia tai lisäämistä, vaan positiivinen hyöty voi kohdistua myös vapaaehtoistyöntekijään itseensä.

Eräs toinen suosittu tapa jaotella erilaisia motiiveja vapaaehtoistyön tekemiseen on jakaa eri motiivit sisäisiin (intrinsic) ja ulkoisiin (extrinsic) motiiveihin (kts. Ryan & Deci, 2000; Finkelstien, 2009). Sisäiset motiivit pohjautuvat toiminnasta saataviin sisäisiin hyötyihin, kuten toiminnasta saatavaan hyvään mieleen tai esimerkiksi auttamisesta saatavaan hyvän olon tunteeseen. Verrattuna sisäisiin motiiveihin, ulkoiset motiivit puolestaan pohjautuvat yksilön toiminnasta saataviin ulkoisiin hyötyihin, eivät itse toimintaan. (Ryan & Deci, 2000, s. 56–60.) Ulkoinen motivaatio käydä töissä voisi olla siitä saatava rahapalkka. Vapaaehtoistyön palkattomuudesta johtuen tämän ulkoisen hyödy voitaisiin sanoa olevan oletuksena aineetonta, kuten esimerkiksi hyvän työkokemuksen saaminen ansioluetteloon tai jonkin hyödyllisen taidon oppiminen, vaikkakin erilaisten vähäarvoisten aineellisten lahjojen, kuten vaatteiden saaminen vapaaehtoistyöstä on verrattain yleistä. Kuitenkin, kuten kappaleessa 2.4. kuvattiin, erilaiset uudet vapaaehtoistyön muodot, kuten yritysvapaaehtoisuus, luovat muutospainetta tähän aineettomuuden lähtökohtaan.

Huolimatta erilaisista tavoista luokitella ja eritellä motiiveja, tarkka jaottelu on vaikeaa. Tämä johtuu siitä, että erilaiset jaottelut perustuvat lähtökohtaisesti ideaaleihin puhtaasti altruistisesta tai egoistisesti tai sisäisesti tai ulkoisesti motivoituneesta ihmisestä. Ideaalisuus on ongelmallista, sillä monet vapaaehtoistyöntekijöiden ja vapaaehtoistyön tekemisen motiivitutkimukset ovat havainneet etteivät useimmat ihmiset ole puhtaasti vain altruistisesti tai egoistisesti motivoituneita, vaan heidän motiiveissaan korostuu pikemminkin näiden kahden motiiviluokan sekoittuminen. Esimerkiksi Grönlundin ja kumppaneiden (2010) tekemässä tutkimuksessa kuuden eri maan vapaaehtoisena toimivista opiskelijoista koostuvassa aineistosta enemmistö opiskelijoista halusi samanaikaisesti sekä auttaa muita että hyötyä siitä jotenkin itse. Puolestaan Sveitsissä tehdyssä vapaaehtoisia koskevassa tutkimuksessa vain 11 % vastaajista pystyttiin luokittelemaan pelkästään altruistisesti motivoituneiksi, siinä missä loput 89 % luokiteltiin altruistis-egoistisesti motivoituneiksi (Rehberg, 2005, s. 119). Kun henkilö voi olla toiminnassa auttaakseen esimerkiksi vähävaraisia perheitä ja samalla kehittääkseen itseään toimimaan erilaisissa ympäristöissä, tulisi pohtia, pitäisikö nykyisen kaksijakoisen altruismi-egoismi-jaottelun sijasta alkaa puhua eri altruismin ja egoismin tasoista tai selkeämmin niiden sekoittumisesta.

3.6.1 Volunteer Functions Inventory -teoria ja malli

Tässä tutkimuksessa hyödynnetään Voluntary Function Inventory -teoriaa ja sen mallia (myöhemmin VFI-teoria), joka kehitettiin vapaaehtoisena toimivien motiivien tutkimista ja mittaamista varten vuonna 1998. VFI-teoria tunnistaa kuusi erilaista motiivia tai funktiota, jota yksilö toteuttaa vapaaehtoisuuden kautta. Nämä motiivit ovat arvot ja halu auttaa, sosiaaliset motiivit, uran edistäminen, ymmärryksen lisääminen, itsetunnon vahvistaminen ja suojaava funktio. (Clary ja kumppanit, 1998.) VFI-teorian ja mallin taustalla vaikuttaa aikaisemmin esitelty Katzin (1960) tutkimuksen ajatus monisyisistä motiiveista. Tätä ajatusta soveltaen VFI-teoria ja -malli lähtee siitä ajatuksesta, että kaksi täysin samaa vapaaehtoistyötä tekevää henkilöä voivat olla mukana toiminnassa huolimatta erilaisista motiiveista.

Julkaisunsa jälkeen VFI-teoria ja sen malli on vakiinnuttanut asemansa yhdeksi vapaaehtoisten motiivitutkimuksen klassikoista. VFI-teoriaa sekä sen mallia ja mittaristoa on kuvailtu jopa vapaaehtoistutkimusten uudeksi standardiksi (kts. Gage &

Thapa, 2011). Julkaisemisensa jälkeen VFI-teoriaa sekä sen mallia ja mittaristoa on käytetty hyvin laajasti erilaisissa tutkimuskonteksteissa ja se on käännetty useille eri kielille. Sisällöllisesti tarkasteltuna VFI-teoria ei kuitenkaan ole erityisen vallankumouksellinen. Se pikemminkin yhdistelee aikaisempien funktionaalisen käyttäytymispsykologian tutkijoiden kuten Walkin, Smithin, Brunerin ja Whiten (1956) sekä aikaisemmin esitellyn Katzin (1960) ajatuksia, tutkimuksien löydöksiä ja käyttämiä malleja. Yksi selitys VFI-teorian ja sen mallin suosiolle voitaisiin argumentoida olevan eri teorioita yhdistävä hybridimäisyys, jota Hustinx ja kumppanit (2010) väittävät yhdeksi hyvän teorian piirteeksi. Pohdittaessa VFI-teorian ja mallin heikkouksia on nostettava esille joidenkin sen kuvaamien funktioiden epämääräisyys. Seuraavaksi esitellään VFI-teorian motiivien mallia ja sen funktiota sekä kuvataan arvojen toteuttamisen ja halun auttaa -motiivin kohdalla havaittavaa epämääräisyyttä.

Kuvio 1. Volunteer Functions Inventory -teorian motiivimalli (Mukaillen Clary ja kumppanit 1998).

3.6.2 Volunteer Functions Inventory -mallin funktiot

VFI-teorian ensimmäinen funktio on arvojen toteuttaminen ja halu auttaa. Siinä henkilö tekee vapaaehtoistyötä ensisijaisesti siksi, koska muiden auttaminen on hänen arvomaailmansa mukaista toimintaa. (Clary ja kumppanit, 1998.) Sitä mistä yksilön arvot tai arvomaailma on peräisin ei kuitenkaan juuri pohdita VFI-teoriassa. Yleisesti VFI-teorian arvojen toteuttamisen funktion katsotaan olevan vahvasti yhteydessä altruismiin, joka voidaan yksinkertaistetusti määritellä haluksi auttaa muita tai jopa haluksi maksimoida autettavien toiminnasta saama hyöty (Milton, 2012, s. 223). Arvojen toteuttamisen funktiota ei lähtökohtaisesti ole katsottu tarkoittavan kielteisten arvojen, kuten epätasa-arvoisten tai rasististen arvojen toteuttamisen keinona. Esimerkki yhdestä

arvojen toteuttamista mittaavasta väittämästä VFI-teorian kyselylomakkeessa on väite: ”Koen, että on tärkeää auttaa muita”. (Clary ja kumppanit, 1998).

VFI-teorian toinen funktio on sosiaalinen funktio. Siinä henkilön vapaaehtoistyön tekeminen pohjautuu esimerkiksi haluun saada uusia ystäviä tai ylläpitää ystävyys-suhteita. Sosiaaliseen funktioon liittyy myös ulottuvuus, jossa henkilö on toiminnassa, koska hänen lähipiirinsä kokee vapaaehtoistyön tekemisen tärkeäksi ja mahdollisesti tekee myös vapaaehtoistyötä. Esimerkki yhdestä sosiaalista funktiota mittaavasta väitteestä on kyselylomakkeen väitelause: ”Minulle läheiset ihmiset arvostavat vapaaehtoistyön tekemistä hyvin paljon”. (Clary ja kumppanit, 1998.)

VFI-teorian kolmas funktio on uran edistämisen funktio. Funktio lähtee siitä oletuksesta, että ihminen haluaa itselleen ulkoisia hyötyjä vapaaehtoistoiminnassa mukana olemisesta. Tässä funktiossa ulkoinen hyöty kiteytyy erityisesti uran edistämiseen, mutta sillä voidaan tarkoittaa myös oman liiketoiminnan edistämistä. Asiaa havainnollistaen: Haettaessa johtajan tehtäviä työmarkkinoilta kokemus vapaaehtoisjärjestön johtamisesta voi näyttää hyvältä meriitiltä ansioluettelossa, joka voi olla motiivi liittyä mukaan vapaaehtoistoiminnan luottamustehtäviin. Vapaaehtoistoiminnassa on myös mahdollista saada uusia tuttavuuksia ja kasvattaa omaa ammatillista verkostoa, joka voi myös olla eräs VFI-teorian uran edistämisen funktion ilmentymä. Esimerkki yhdestä uran edistämisen funktiota mittaavasta väitteestä on kyselylomakkeen väitelause: ”Vapaaehtoistyön tekeminen auttaa minua saamaan ”jalan oven väliin” paikkoihin, joissa haluaisin työskennellä”. (Clary ja kumppanit, 1998.)

VFI-teorian neljäs funktio liittyy ymmärryksen lisäämiseen. Ymmärryksen lisäämisen funktiossa henkilö haluaa oppia lisää siitä asiasta tai ilmiöstä, jonka hyväksi tekee vapaaehtoistyötä. (Clary ja kumppanit, 1998). Näin ollen, henkilö joka haluaisi oppia lisää sademetsistä voisi tämän funktion mukaisesti toimia vapaaehtoisena sademetsien suojelemiseen tähtäävässä vapaaehtoistoiminnassa. Esimerkki yhdestä ymmärryksen lisäämisen funktiota mittaavasta väitteestä on kyselylomakkeen väitelause: ”Voin oppia lisää siitä asiasta, jonka eteen teen vapaaehtoistöitä”. (Clary ja kumppanit, 1998.)

VFI-teorian viides funktio on egon suojaamisen funktio. Yksinkertaistetusti egolla voidaan tarkoittaa sellaista persoonallisuuden tasoa, joka säätelee ihmisen

persoonallisuutta ja joka luo erilaisia puolustusstrategioita, jotta ihminen kykenee käsittelemään erilaisia elämän ikäviä asioita ja mahdollisesti kääntämään ne voimavaraksi itselleen (Lapsley & Stey, 2011). Egoa suojaava henkilö voisi tämän funktion mukaisesti olla toiminnassa helpottaakseen tai tasapainottaakseen omaa henkistä hyvinvointiaan. Henkilö voisi esimerkiksi hakea vapaaehtoistyöstä positiivisia kokemuksia, mikäli hän kokisi oman palkkatyönsä vaikuttavan häneen negatiivisesti esimerkiksi kyynistymisenä tai tarpeettomuuden tunteena. Esimerkki yhdestä ymmärryksen lisäämisen funktiota mittaavasta väitteestä on kyselylomakkeen väitelause: ”Vapaaehtoistyön tekeminen on hyvä pakokeino omista ongelmistani”. (Clary ja kumppanit, 1998.)

VFI-teorian kuudes funktio liittyy itsetunnon vahvistamiseen. Itsetuntoa vahvistavassa funktiossa keskeisen syy tehdä vapaaehtoistöitä on oman pystyvyyden ja kyvykkyyden todistaminen itselle ja näin oman itsetunnon vahvistaminen. (Clary ja kumppanit, 1998.) Tässä funktiossa esimerkiksi hieman ujo ja omista kyvyistään epävarma henkilö voisi haluta olla mukana vapaaehtoistoiminnassa, koska siellä hän mahdollisesti pääsisi tai joutuisi olemaan omalla epämukavuusalueellaan ja mahdollisesti kasvaisi voitettuaan erilaisia vapaaehtoistyössä kohtaamiaan haasteita. Esimerkki yhdestä ymmärryksen lisäämisen funktiota mittaavasta väitteestä on kyselylomakkeen väitelause: ”Vapaaehtoistyössä pystyn tunnistamaan omia vahvuksiani”. (Clary ja kumppanit, 1998.)

3.7 Aikaisempien tutkimuksien keskeisimmät demograafisiin tekijöihin liittyvät havainnot

Vaikkakin vapaaehtoistyöntekijät ovat varsin heterogeeninen joukko, useissa vapaaehtoistyötä koskevissa tutkimuksissa on havaittu yhtäläisyyksiä demograafisten tekijöiden vaikutuksista vapaaehtoistyön tekemiseen ja yksilön motiiveihin. Tällaisia demograafisia taustatekijöitä ovat esimerkiksi ikä, sukupuoli, koulutus sekä sosiaalinen asema. Seuraavaksi esittelen aikaisempien tutkimustuloksien havaintojen avulla jokaisesta edellä mainitusta demograafisesta taustatekijästä ja sen mahdollisesta tunnistetuista vaikutuksista motiiveihin.

3.7.1 Ikä

län on havaittu vaikuttavan vapaaehtoistyöhön osallistumiseen, mutta myös vapaaehtoisena toimisen motiiveihin. Ikänsä puolesta hyvin vanhojen henkilöiden on nähty osallistuvan nuoria, keski-ikäisiä tai eläkeiän alkupuolella olevia heikommin vapaaehtoistyöhön. (Dury ja kumppanit, 2014, s. 1119.) Wilsonin (2000) mukaan tämä selittyy terveydentilaan liittyvillä tekijöillä ja terveyden heikentymisellä ihmisen ikääntyessä. Hyvän terveydentilan ja fyysisen kunnon on nähty lisäävän merkittävästi vapaaehtoistyöhön osallistumisen todennäköisyyttä verrattuna alentuneeseen terveydentilaan, joka voi osittain selittää sen miksi hyvin vanhat ihmiset eivät osallistu nuorempia useammin vapaaehtoistöihin (kts. Wilson, 2000, s. 226). Yamashitan ja kumppaneiden (2019) iän ja elämänvaiheen vaikutusta vapaaehtoistyöhön osallistumisen motiiveja tutkivassa tutkimuksessa halu auttaa oli yleisesti vahvin motiivi osallistua vapaaehtoistyöhön kaikissa eri elämänvaiheissa. Kuitenkin verrattuna myöhemmässä elämänvaiheessa oleviin, nuorilla muita korostuneita motiiveja osallistua vapaaehtoistyöhön olivat sosiaaliset motiivit, verkostoituminen ja uran edistäminen. Puolestaan vanhemmilla vastaajilla motiiveissa korostuivat halu antaa ja jakaa omaa iän tuomaa kokemusta muille sekä halu pitää huolta toisista, mutta uran edistämisen motiivi koettiin vähemmän tärkeäksi. (Yamashita ja kumppanit, 2019, s. 208).

3.7.2 Sukupuoli

Tutkimuksia tai tilastoja muun sukupuolisten tekemästä vapaaehtoistyöstä tai muun sukupuolisten määrästä vapaaehtoistyön kentällä ei etsinnöistä huolimatta onnistuttu löytämään tähän tutkimukseen. Tämä voi selittyä heidän rajaamisellaan pois aineistosta tutkimuksien aineistosta analysointivaiheessa, mikäli kyseisen ryhmän lukumäärä vastaajien joukossa ei ollut tilastollisesti riittävän suuri analyysin tekemistä varten. Tästä johtuen tämä alaluku painottuu naisten ja miesten osallistumisen ja motiivien erojen tarkasteluun.

Verrattuna muihin demograafisiin tekijöihin, sukupuolen vaikutus vapaaehtoistyöhön on kiistelty. Siinä missä eräissä tutkimuksissa naisten on nähty osallistuvan vapaaehtoistyöhön miehiä todennäköisemmin, toisissa tutkimuksissa naisten on nähty osallistuvan miehiä epätodennäköisemmin (vrt. Taniguchi, 2006 ja Dury ja kumppanit,

2014). Vaikkakin osallistumisen määrä olisi suhteellisen sama eri sukupuolten välillä, sukupuolten motiiveissa, vapaaehtoistehtävissä ja asemassa on havaittu eroja. Rotolo ja Wilson (2007) ovat todenneet naisten ja miesten olevan vapaaehtoistyön kentällä keskenään epätasa-arvoisessa asemassa ja eri tehtävien olevan edelleen vahvasti sukupuolittuneita. Esimerkiksi miehet toimivat naisia useimmin järjestöjen johtotehtävissä ja johtavassa asemassa siinä missä naiset toimivat miehiä useammin erilaisissa tukifunktioissa. Nämä järjestöjen tukifunktiot voivat olla esimerkiksi ruuan valmistaminen ja myyminen tapahtumissa. Wemlingerin ja Berlan (2015) mukaan yhteiskunnassa vallitsevan sukupuolten tasa-arvoisuuden aste voi vaikuttaa siihen tekevätkö naiset vapaaehtoistyötä eri organisaatioiden kautta vai vapaasti organisoituna. Alhainen sukupuolten välinen tasa-arvo ja naisten rajattu osallistuminen eri vapaaehtoistöihin on nähty lisäävään naisten tekemän vapaasti organisoidun vapaaehtoistyön määrää, kuten naapurustossa tai yhteisössä tehtyä auttamistyötä (Wemlingerin ja Berlan, 2015, s. 870). Naisten ja miesten motiiveja vapaaehtoistyöhön tarkasteltaessa Fletcherin ja Majorin tutkimuksessa (2000) havaittiin, että miehillä ja naisilla altruistiset motiivit, arvot ja halu auttaa olivat tärkeimpien motiivien joukossa. Sukupuolella ei havaittu olevan juurikaan vaikutusta motiiveihin. Kuitenkin kokonaisuutta katsoessa naiset arvioivat jokaisen tutkimuksessa tutkitun kuuden eri motiivin miehiä korkeammalle.

3.7.3 Koulutus

Koulutuksen on nähty olevan yhteydessä vapaaehtoistyöhön osallistumiseen monella tapaa. Erityisesti korkeakoulutuksen on havaittu jopa kaksinkertaistavan todennäköisyyttä tehdä vapaaehtoistyötä ja useissa tutkimuksissa korkeakoulutetut ryhmänä edustavatkin yli puolta kaikista vapaaehtoistyöntekijöistä. (Dury ja kumppanit, 2014, s. 1119; Gesthuizen ja Sheepers, 2012, s. 58). Etsittäessä syytä sille miksi juuri korkeakoulutetut osallistuvat eniten vapaaehtoistyön tekemiseen, Wilson (2000) argumentoi, että korkeakoulutuksen voidaan katsoa lisäävän yksilön ymmärrystä ympäröivästä yhteiskunnasta ja sen erilaisista ongelmista kuten sosiaalisesta eriarvoisuudesta. Korkeakoulutuksen aikana yksilö oppii myös empatiakykyä muita kohtaan, jonka takia korkeakoulutetut saattavat hakeutua korkeakouluttautumattomia helpommin mukaan vapaaehtoistoimintaan (Wilson, 2000, s. 219). Gesthuizen ja Sheepers (2012) ovat samalla linjalla Wilsonin (2000) kanssa siitä,

että erityisesti koulutuksesta kerrytetyt sosiaaliset ja kognitiiviset taidot selittävät korkeakoulutettujen korkean osallistumisprosentin muihin osallistujaryhmiin verrattuna.

Siinä missä Wilson (2000) ja Gesthuizen ja Sheepers (2012) katsovat korkeakoulutettujen vapaaehtoiseksi ryhtymisen kumpuavan ennen kaikkea yksilön kouluttautumisesta seuraavasta yksilöllisestä kehityksestä ja yhteiskunnallisen tietoisuuden kasvamisesta, Hustinx ja kumppanit (2010) näkevät korkeakoulutettujen korkean osallisuuden johtuvan vapaaehtoistyön markkinoiden logiikasta. Heidän mukaansa korkeakoulutettujen määrä vapaaehtoistyön kentällä selittyy koulutuksen sijasta ennen kaikkea järjestöjen rationaalisella toiminnalla kohdistaa esimerkiksi uusien vapaaehtoistyöntekijöiden rekrytointikampanjat eniten osallistuvien ryhmään, eli tässä tapauksessa korkeakoulutettuihin. Tämä strategian nähdään lisäävän mahdollisuutta sille, että korkeakoulutettujen ystävät, jotka myös mahdollisesti ovat korkeakoulutettuja, tulevat mukaan uusien rekrytoitujen innostamana, mikä edelleen lisää korkeakoulutettujen vapaaehtoisten määrää vapaaehtoistyön kentällä. (Hustinx, Cnaan & Handy, 2010, s. 422) Tällä logiikalla mikä tahansa muukin ryhmä voisi siis olla osallistujamäärältään suurin, mikäli se ryhmänä onnistuisi murtautumaan suurimmaksi ryhmäksi ja vapaaehtoisjärjestöt jatkaisivat suurimman osallistujaryhmän suosimista rekrytointikampanjoissaan.

3.7.4 Sosiaalinen asema ja varallisuus

Eräs tunnetuimmista vapaaehtoistyötä koskevista ilmiöistä on se, että korkeamman sosiaalisen ja ekonomisen aseman omaavat henkilöt osallistuvat muita ryhmiä enemmän vapaaehtoistyöhön (kts. Hustinx ja kumppanit, 2010; Dury ja kumppanit, 2015). Kuitenkin jotkin tutkimukset ovat pyrkineet kiistämään sosiaalisen aseman vaikutuksen (kts. Wei, Donthu & Bernhardt, 2012). Sosiaalisen aseman vaikutusta osallistumiseen on pyritty selittämään samalla tavalla resurssien näkökulmasta kuin lahjoittamisessa, jossa varallisuuden kasvaessa huoli omasta toimeentulosta vähenee, jolloin henkilöllä on enemmän taloudellisia resursseja josta antaa muille (Hustinx ja kumppanit, 2010, s. 422).

Taloudellisten resurssien näkökulmaa voisi tukea Piatakin (2016) tutkimus, jossa eri ryhmiä vertaillen työttömien nähtiin osallistuvan kaikista epätodennäköisemmin vapaaehtoistöihin, vaikkakin heillä oli muihin ryhmiin verrattuna suhteessa enemmän

aikaa tehdä vapaaehtoistyötä kuin muilla ryhmillä. Vaikkakin taloudellisten resurssien vaikutusta ei suljettu pois, Piatakin (2016) tutkimuksessa työttömien vapaaehtoistyöhön osallistumisen vähäisyyttä kuitenkin selitettiin työttömien mahdollisesti rajoittuneilla sosiaalisilla verkostoilla, jonka myötä kutsuja tulla mukaan vapaaehtoistoimintaan voi tulla vähemmän kuin esimerkiksi työssäkäyvillä.

Vapaaehtoistyöntekoa Suomessa tutkinut Anne Pessi (os. Yeng) tutkimuksessa palkkatuloilla ei ollut suoranaista vaikutusta osallistumisen määrään tai aktiivisuuteen, mutta vaikutusta osallistumisen kohteisiin, vapaaehtoistyön mielikuviin ja motiiveihin. Matalapalkkaiset näkivät vapaaehtoistyön konkreettisena hyväntekemisen mahdollisuutena, kun taas korkeapalkkaiset kokivat vapaaehtoistyön enemmän omalla vapaa-ajalla tehtävänä palkattomana työnä esimerkiksi lasten tai omien harrastusten mahdollistamiseksi. Tehtäviä tarkastellessa Yengin (2002) mukaan matalatuloisia kiinnostivat useimmiten hyvin paikalliset tehtävät, kuten esimerkiksi oman asuinalueen kehittäminen sekä sosiaali- ja terveystaloudissa toimiminen. Korkeatuloisia kiinnostavat tehtävät olivat hajautuneimpia ja liittyivät esimerkiksi kulttuuriin. (Yengin, 2002, s. 40.)

3.8 Tutkimuskysymykset ja hypoteesit

Tutkimustehtävä huomioon ottaen aineistolta haluttiin aikaisemman teorian pohjalta kysyä tuonnempana esiteltävät kysymykset. Tutkimuskysymyksille muodostettiin valittujen testien mukaan nollahypoteesit. Koska valitut testit olivat kahden riippumattoman muuttujan T-testi ja varianssianalyysi, jokainen hypoteesi lähti siitä oletuksesta, että eri ryhmien välillä ei ole eroja. Mikäli ryhmien välillä oli eroja, valitulla riskitasolla nollahypoteesi hylättiin.

Kysymys 1) Mitkä motiivit ovat keskiarvojen perusteella tärkeimpiä motiiveja tehdä vapaaehtoistyötä VFI-teorian mittaristolla mitattuna?

Kysymys 2) Vaikuttaako sukupuoli vapaaehtoistyön motiiveihin merkitsevästi?

H₀ hypoteesi= Miesten ja naisten motiivit ovat keskiarvoiltaan yhtä suuret kaikissa VFI-teorian motiiveissa

Kysymys 3) Onko osallistumisen määrässä eroa sukupuolten välillä?

H₀ Hypoteesi= sukupuolten osallistumisessa ei ole eroja

Kysymys 4) Miten koulutustaso vaikuttaa vapaaehtoistyöhön käytettyihin tunteihin?

H0 Hypoteesi= vapaaehtoistyöhön käytetyn ajan keskiarvo on yhtä suuri kaikissa koulutusluokassa

Kysymys 5) Vaikuttaako ikä vapaaehtoistyön motiiveihin merkittävästi?

H0 hypoteesi= eri ikäryhmien motiivit ovat keskiarvoltaan yhtä suuret

4 TUTKIMUKSEN TOTEUTTAMINEN JA MENETELMÄT

Tässä kappaleessa esitellään tutkimuksen toteuttamiseen ja menetelmiin liittyvät valinnat. Ensin kuvaillaan yleisesti kvantitatiivista kyselytutkimusta tutkimusmenetelmänä. Sitten kerrotaan miten tutkimuksen aineiston kerääminen toteutettiin ja esitellään tutkimuksen kyselylomake sekä kerätty aineisto. Sen jälkeen esitellään tutkimuksessa käytetty mittaristo ja pohditaan sen luotettavuutta. Lopuksi kuvaillaan aineiston analysointi ja aineiston analyysissä käytettyjä muuttujia ja tilastolliset testit.

4.1 Kvantitatiivinen kyselytutkimus tutkimusmenetelmänä

Tämä tutkimuksen toteutustapa on kvantitatiivinen kyselytutkimus. Vaikkakin laadullisia menetelmiä on käytetty onnistuneesti vapaaehtoistyötä tutkineissa opinnäytetöissä (ks. esim. Hynynen, 2015; Kallio, 2018) ja vaikkakin laadulliset menetelmät tarjoavat parhaimmillaan syvällistä ymmärrystä vapaaehtoistyön ilmiön ja vapaaehtoisena toimimisen motiiveista, laadullisten menetelmien käyttäminen voi olla verrattain työlästä ja edellyttää enemmän aineiston tulkintaa tutkijalta. Määrällisessä tutkimuksessa erilaiset tilastolliset testit ovat puolestaan verrattain nopeita tehdä ja analysoida.

Kvantitatiivisen tutkimuksen voidaan myös väittää olevan suhteellisen puolueetonta, koska määrällisessä tutkimuksessa tutkija ei usein aineiston keruun aikana tapaa kertaakaan tutkimuksen kohteena olevaa, vaan säilyttää etäisyyden häneen. Tutkija ei myöskään omalla roolillaan juurikaan vaikuta tutkimustulokseen, vaan pikemminkin vain raportoi testeistään saamat tutkimustulokset. Vasta tulosten tulkinnassa tutkijan oma vaikutus alkaa näkyä, kun hän alkaa suhteuttamaan saamiensa tuloksia alan muihin tuloksiin ja sijoittaa omat tuloksensa jonkinlaiseen laajempaan viitekehykseen. (Vilkka, 2008).

Hirsjärven, Remeksen ja Sajavaaran (2009) mukaan kysely (englanniksi survey) tarkoittaa sellaista tutkimusmenetelmää, jossa tutkija kerää vakioidusti aineistoa tietyistä ryhmästä ihmisiä tai pienemmästä otoksesta ryhmän henkilöitä haastattelemalla heitä tai rakentamalla kyselylomakkeen. Vakiointi itsessään tarkoittaa sitä, että lomakekyselyssä esimerkiksi kysytään tiettyjä asioita samalla logiikalla kaikilta. (Hirsjärvi, Remes & Sajavaara, 2009, s. 193.) Vakiointi Hirsjärven, Remeksen ja Sajavaaran kuvaamana ei kuitenkaan tarkoita sitä, että kyselyn pitäisi olla esimerkiksi visuaaliselta ulkoasultaan samanlainen jokaiselle vastaajalle. Nykyajan tutkimuslomakkeille onkin tyypillistä mahdollisuus ulkoasun optimointiin vastaajan käyttämän laitteen perusteella, jolloin kysely voi visuaalisesti näyttää erilaiselta elektronisesta laitteesta riippuen, mutta olla sisällöllisesti täysin samanlainen. Tämänkaltaista ulkoasun optimointia hyödynnettiin tässä tutkimuksessa ja kyselyn ulkoasu laitettiin muuttumaan visuaalisesti vastaajan käyttämään laitteeseen parhaaksi sopivaksi.

Hirsjärven, Remeksen ja Sajavaaran (2009) ajatuksia peilaten voitaisiin myös väittää, ettei kyselylomakkeen vakiointi tarkoita sitä, etteikö kyselylomakkeessa voisi olla ns. hyppykysymyksiä, mikäli ne ovat myös vakioituja. Hyppykysymykset ovat kysymyksiä, jotka riippuvat vastaajan ensisijaisesta vastauksesta. Hyppykysymyksillä voidaan pyytää vastaajalta esimerkiksi tarkentavia tietoja tai perusteluja siitä, miksi henkilö valitsi juuri kyseisen vastausvaihtoehdon. Vakioidussa hyppykysymyksessä jokainen, joka valitsee tietyn vaihtoehdon saa aina tietyn jatkokysymyksen, johon voi vastata tietyllä tavalla.

Vapaa-formaali akselilla kyselytutkimukset ovat formaaleja ja strukturoituja kyselyitä. Kyselytutkimuksen eduiksi voidaan lukea sen tehokkuus suurien joukkojen tutkimisessa, kyselyn suhteellisen helppo levittäminen ja tulosten nopea analysointi, mikäli kyselylomake on tehty huolellisesti. Kyselytutkimus myös säästää tutkijan aikaa kun hänen ei tarvitse olla juurikaan henkilökohtaisessa yhteydessä tutkittaviinsa. (Hirsjärvi, Remes & Sajavaara, 2009, s. 194–195). Kyselylomakkeen heikkouksiksi voidaan katsoa ainakin se, että henkilön vastauksien todenperäisyyttä voi olla vaikea selvittää ja henkilöt voivat jättää vastaamisen kesken esimerkiksi kyllästymisen tai kysymysten epäselvyyden takia. Toisin kuin haastattelussa, vastaajien ei ole myöskään mahdollista kysyä tarkentavia kysymyksiä kyselylomakkeen kysymyksistä vastaamisen aikana. (Hirsjärvi, Remes & Sajavaara, 2009, s. 196).

Lähtökohtaisesti kyselyn voi toteuttaa monella eri tavalla. Tähän tutkimukseen valikoitui verkkokysely. Kuten postikyselyssä, myös verkkokyselyssä tutkija saattaa joutua muistuttamaan kohdeyleisöä vastaamaan kyselyyn, erityisesti jos kyselyyn vastaamisessa esiintyy suurta katoa vastaajien keskuudessa. Kyselyn vastausprosentti voidaan katsoa riippuvan koetun tutkimuksen tärkeydestä vastaajien keskuudessa. Tyypillisesti vastauksia valikoimattomiin eli satunnaiselle joukolle ihmisiä osoitettuihin posti- ja verkkokyselyihin ei saada kuin 44 vastausprosenttia, mutta vastauskehoitusten lähettämällä luku voi nousta jopa 80 prosenttiin. (Hirsjärvi, Remes & Sajavaara, 2009, s. 196.) Voitaisiin kuitenkin väittää, että verkkokyselyissä vastausprosenttia voi joissakin tapauksissa olla lähes mahdoton määrittää, kun vastaajia ja kohdeyleisöä voi käytännössä olla rajattomasti. Tutkija ei voi myöskään verkkokyselyä käyttäessään laskea takaisin tulleiden kirjekuorien määrää ja suhteuttaa sitä lähetettyjen kirjeiden määrään, kuten hän voisi toimia postikyselyssä.

4.2 Aineiston kerääminen ja esittely

Tämän tutkimuksen aineiston muodostavat 326 henkilön vastaukset verkkokyselyyn. Aineisto kerättiin kahdeksasta eri sosiaalisen median ryhmästä ja vastaajien joukko koostui kyseisiin ryhmiin kuuluvista tai niistä kiinnostuneista henkilöistä, jotka ovat tehneet vapaaehtoistyötä viimeisen kuuden kuukauden aikana. Tutkimuksesta ei näin ollen voida tehdä laajempia yleistyksiä esimerkiksi suomalaisten vapaaehtoistyön tekemisestä tai motiiveista yleisellä tasolla. Tutkimuksen aineisto kerättiin 1.11.2021–31.12.2021 välisenä aikana verkkokyselynä. Tutkimus toteutettiin poikkileikkaustutkimuksena ja siinä tutkittiin vapaaehtoistyöntekijöiden motiiveja ja vapaaehtoistyöhön osallistumista viimeisen kuuden kuukauden aikana. Vastaamisen ajankohdasta riippuen osallistumisen ajanjakso alkoi aikaisintaan toukokuusta ja päättyi joulukuuhun. Tutkimuksen ulkopuolelle rajattiin sellaiset henkilöt, jotka eivät olleet osallistuneet vapaaehtoistyöhön viimeisen kuuden kuukauden aikana.

Tämän tutkimuksen aineiston kerääminen aloitettiin marraskuussa 2022 yhteistyössä Kansalaisareena ry:n kanssa, joka on 133 eri järjestön valtakunnallinen kattojärjestö ja yhteiskunnallinen vaikuttaja Suomessa (Kansalaisareena, 2021). Kansalaisareena ry ei vaikuttanut millään tavalla aineiston keräämiseksi laaditun lomakkeen suunnittelussa, aineiston analysoinnissa tai tulosten tulkitsemisessä, vaan toimi pikemminkin

tutkimuksen mainostajana ja innostajana. Alusta lähtien tämän tutkimuksen suunnitelmana oli panostaa erityisesti sosiaalisen median kanavissa tapahtuvaan mainostamiseen. Valinta käyttää juuri sosiaalista mediaa perustui siihen, ettei avoimessa ja kaikille julkisissa kanavissa tutkimiseen tarvittu erityistä tutkimuslupaa, vaikkakin mainostamisesta sovittiin erikseen Kansalaisareenan kanssa. Vilkan (2008, s. 97) mukaan tutkimuslupa edellytetään silloin, kun tutkitaan esimerkiksi tiettyyn järjestöön kuuluvia jäseniä. Sosiaalisessa mediassa mainostaminen mahdollisti sen, että pelkkien jäsenien sijaan kysely osoitettiin Kansalaisareena ry:n Facebook- ja Twitter -sivuilla käyville järjestöstä kiinnostuneille ihmisille.

Odotuksista huolimatta vastaajien määrä jäi kuitenkin vähäiseksi. Jotta tutkimukseen saatiin tarpeeksi aineistoa, kysely julkaistiin myös muilla erilaisilla kattojärjestöjen ja alueellisten ryhmien Facebook-sivuilla. Tämän toimenpiteen pyrkimyksenä oli saada mahdollisimman paljon aineistoa. Facebook-ryhmät, joissa kysely myös julkaistiin olivat nimeltänsä Vapaaehtoistyö.fi, Ev.lut. kirkon vapaaehtoiset, Vapaaehtoistoiminta Pohjois-Karjalassa, Yhteisö- ja vapaaehtoistoimintaa Helsingissä, Huomisen vapaaehtoisjohtajat, Aktiiviset järjestöt ja SPR:n vapaaehtoiset. Tutkimuslupaa ei edelleenkään tarvittu, mutta eettistä tutkimustapaa noudattaen kyselyn mainostamisesta mahdollisuudesta ja sen soveliaisuudesta kysyttiin erikseen Facebook-ryhmien ylläpitäjiltä ennen kyselyn julkaisemista. Koska tämän tutkimuksen kyselyssä ensisijainen painopiste oli selvittää eri ryhmien motiiveja, erilaiset maantieteellisesti rajautuneet ja toimialakohtaiset ryhmät katsottiin ongelmattomaksi. Ryhmiin kuuluvien ja järjestöjen sivuja seuraavien määrä oli yhteensä (n= 8464). Tehdyistä toimenpiteistä huolimatta kyselyyn vastasi vain 326 henkilöä, jonka seurauksena vastausprosentti oli laskennallisesti vain 3,85 %. Aineisto on edustavuudeltaan näin ollen varsin heikko.

Sukupuolen ja iän mukaan tarkasteltuna tutkimukseen vastanneista naisia oli 245 kappaletta (n= 245), miehiä 77 kappaletta (n= 77) ja muun sukupuolisia neljä kappaletta (n= 4). Koska muun sukupuolisten vastaajien määrä oli alle kaksi prosenttia kaikista vastaajista, heitä ei pystytty käsittelemään omana ryhmänä ilman tulosten luotettavuuden vaarantumista. Tästä johtuen muun sukupuoliset jätettiin pois analyysivaiheessa. Iän perusteella tarkasteltuna vanhin vastaaja oli 81-vuotias ja nuorin vastaaja 14-vuotias. Vastaajien iän keskiarvo oli 45 vuotta ja iän keskihajonta oli 17,3 vuotta.

Viimeisen kuukauden aikana vastaajat (n= 297) olivat osallistuneet keskimäärin 31 kertaa vapaaehtoistyöhön. Tarkempi osallistuminen eri tehtäviin esitetään tutkimuksen liitteiden kappaleessa liitteessä 3. Osallistumiskertojen keskihajonta oli 29,623. Koska osallistumisten tarkkaa ajankohtaa ei ollut mahdollista selvittää, tässä tutkimuksessa ei pystytty ottamaan tarkemmin kantaa osallistumiskertojen jakautumiseen. Tunneissa mitattuna vastaajat (n=261) arvioivat tehneensä viimeisen kuukauden aikana keskimäärin 26 tuntia vapaaehtoistöitä. Keskihajonta viimeisen kuukauden aikana käytettyjen kohdalla oli 25,35 tuntia. Korkeiden keskihajontalukujen perusteella voidaan sanoa, että vastaajien joukossa oli sekä henkilöitä, jotka osallistuivat vapaaehtoistyöhön hyvin aktiivisesti ja käyttivät vapaaehtoistyöhön paljon vapaa-aikaansa että sellaisia henkilöitä, jotka eivät olleet juurikaan osallistuneet vapaaehtoistyöhön viimeisen kuuden kuukauden aikana tai eivät käyttäneet vapaa-aikaansa vapaaehtoistyön tekemiseen.

Osallistumisen luonnetta tarkastellessa kaikista vastaajista (n= 297) 73,1 % ilmoitti tekevänsä vapaaehtoistyötä säännöllisesti ja 22,6 % prosenttia ilmoitti tekevänsä vapaaehtoistyötä satunnaisesti. Vastaajista 4,4 % ei tehnyt vapaaehtoistöitä juuri tällä hetkellä. Ajallisesti tarkasteltuna kaikista vastaajista (n= 297) 73,7 % ilmoitti oman vapaaehtoistyön tekemisen olevan tällä hetkellä pitkäkestoista toimintaa (esim. yhden toimikauden ajan kestävä) ja 14,1 % ilmoitti vapaaehtoistyön olevan kertaluontoista. Vastaajista 6,1 % ilmoitti, ettei tee vapaaehtoistyötä tällä hetkellä. Loput 6,1 % vastaajista ilmoittivat vastausvaihtoehdon ”jokin muu” kautta osallistuvansa useampaan eri vapaaehtoistyöhön. Tarkasteltaessa vapaaehtoistyön organisoitumista kaikista vastaajista (n= 261) 88,12 % ilmoitti tehneensä vapaaehtoistyötä jonkin yhteisön organisoimana ja 11,88 % ilmoitti oman vapaaehtoistyön olevan vapaasti organisoitunutta. Mikäli vapaaehtoistyö oli organisoitunutta, se oli useimmiten (87,6 %) jonkin järjestön, yhdistyksen tai seuran organisoimaa. Vastaajista 11,4 % ilmoitti organisoivaksi yhteisöksi uskonnollisen yhteisön tai seurakunnan. Vain prosentti vastaajista oli tehnyt vapaaehtoistyötä kunnan organisoimana.

4.3 Tutkimuksessa käytetty mittari

Tutkimuksen käytettävän datan keräämiseksi rakennettiin strukturoitu kyselylomake (kts. liite 1), jonka voitaisiin sanoa olevan suomenkielinen versio Claryn ja kumppaneiden (1998) Volunteer Functions Inventory -teorian tutkimuslomakkeesta. Alkuperäisten

väitelauseiden lisäksi kyselylomakkeelle sijoitettiin tämän tutkimuksen tutkimuskysymysten kannalta relevanteiksi katsottuja taustakysymyksiä ja vastausvaihtoehtoja, joita oltiin käytetty myös aikaisemmissa suomenkielisissä tutkimuksissa (ks. esim. Rahkonen, 2020). Alkuperäisen Volunteer Functions Inventory -teorian lomakkeen väitelauseiden käyttäminen sekä taustakysymysten rakentaminen puhtaasti aikaisempien tutkimuksien pohjalta oli tutkimusekonominen valinta ja sen pyrkimyksenä oli tutkimusprosessin datan keräämisvaiheen helpottaminen. Toisaalta tässä tutkimuksessa päätettiin hyödyntää aikaisempien tutkimuksien ns. ”vanhoja kysymyksiä” myös siitä syystä, että niiden reliabiliteettiä ja validiteettiä on tutkittu entuudestaan, jonka voidaan edelleen katsoa lisäävän sekä tutkimuksen validiteettiä että reliabiliteettiä (Kvantimot, 2010).

Alkuperäistä lomaketta jäljitellen tämän tutkimuksen kyselylomakkeessa oli yhteensä 30 motiiveja koskevaa väitelausetta. Alkuperäisessä VFI-teorian kyselylomakkeessa oli 7-asteinen Likert-asteikko. Tähän tutkimukseen valikoitui 5-asteinen Likert-asteikko, koska tutkimuksissa 5-asteisen Likert-asteikon on havaittu 7-asteista likert-asteikkoa tuloksiltaan tarkemmaksi (kts. Revilla, Saris & Krosnick, 2013). Väitelauseisiin oli mahdollista vastata Likert-asteikon mukaisesti viidellä eri tavalla. Vastausvaihtoehdot olivat 1. täysin eri mieltä, 2. jokseenkin eri mieltä, 3. jokseenkin samaa mieltä, 4. täysin samaa mieltä, 5. ei samaa eikä eri mieltä. Koska Volunteer Functions Inventoryn alkuperäiset väitelauseet olivat englanniksi, kaikki väitelauseet piti kääntää tämän tutkimuksen kyselylomaketta varten suomen kielelle. Käännöstyön jälkeen väitelauseet annettiin muiden pro gradu -seminaariin osallistuvien opiskelijoiden opponaitavaksi, jonka jälkeen väitelauseita korjattiin saatujen kehitysehdotusten perusteella vastaamaan mahdollisimman tarkasti alkuperäisten väitelauseiden sisältöä ja merkitystä.

Alkuperäisen Volunteer Functions Inventory -teorian lomakkeen väitelauseiden mahdollisimman tarkka samanlaisuus katsottiin tärkeäksi aikaisempien kirjallisuuskatsauksien asettamien kriteerien perusteella. Esimerkiksi Chacón ja kumppaneiden (2017) tekemässä systemaattisessa kirjallisuuskatsauksessa tutkijoiden työryhmä hylkäsi tutkimuksensa ulkopuolelle kaikki Volunteer Functions Inventory -teoriaa hyödyntäneet tutkimukset, joissa alkuperäistä kyselylomaketta oltiin muokattu väitelauseiden osalta alkuperäisestä eroavaksi. Yleisimmät muokkaukset koskivat esimerkiksi lomakkeen väitelauseiden poistamista tai väitelauseiden muuttamista siten,

että väitteiden merkitys ja sisältö muuttui alkuperäiseen verrattuna (Chacó, Gutiérrez, Sauto, Vecina ja Pérezi, 2017, s. 308–309.) Pitämällä tutkimuslomakkeen väitelauseet alkuperäisten väitelauseiden mukaisina, tämä tutkimus pystyttiin kytkemään osaksi laajempaa kansainvälistä joukkoa tutkimuksia, joissa on käytetty Volunteer Functions Inventory -teorian työkalua mahdollisimman vakioidusti.

Tutkimuskysymysten takia tämän tutkimuksen kyselylomakkeeseen lisättiin myös taustatietokysymykset iästä, sukupuolesta, korkeimmasta koulutuksesta, osallistumisen luonteesta ja säännöllisyydestä, osallistumiskertojen määrästä viimeisen kuuden kuukauden aikana, viimeisen kuukauden aikana vapaaehtoistyöhön käytetyistä tunteista sekä siitä, osallistui henkilö organisaation kautta vai oliko toiminta vapaasti organisoitunutta. Taustakysymyksiin lisättiin myös kysymykset opiskelualasta ja tehdyistä vapaaehtoistehtävistä, vaikkakin näiden kysymysten vastauksia ei lopulta hyödynnetty tutkimuksen analyysissä. Musickin ja Wilsonin (2008) mukaan sekä yksilöllisiin tekijöihin liittyvät kysymykset, kuten kysymykset vapaaehtoistyöntekijöiden iästä, sukupuolesta ja asemasta että osallistumiseen, kuten vapaaehtoistyön määrään, luonteeseen ja muotoon liittyvien kysymysten kysyminen on tyypillistä vapaaehtoistyön tutkimuksissa (Musickin & Wilsonin, 2008, s. 143–144). Tämä tutkimus on näin ollen kysymys valintojensa osalta varsin tyypillinen vapaaehtoistyötä käsittelevä tutkimus.

Kyselylomakkeen taustakysymyksiä vastausvaihtoehdot koostettiin kahdesta eri lähteestä. Ensinnäkin koulutusvaihtoehtojen osalta vastausvaihtoehdot pohjautuivat Tilastokeskuksen parhaillaan voimassaolevaan kansalliseen koulutusluokitukseen (Tilastokeskus, 2016). Puolestaan ammattia/asemaa, tehtäviä, organisoitumista, säännöllisyyttä ja vapaaehtoistyön osallistumisen määrää koskevat kysymykset ja vastaukset pohjautuivat Rahkosen vuonna 2021 tekemään laajaan vapaaehtoistyön tutkimukseen, jossa oltiin kysytty edellisessä luvussa esitettyjä kysymyksiä osana laajempaa joukkoa kysymyksiä (kts. Rahkonen, 2021). Mikäli tutkimuksessa hyödynnettiin Rahkosen tutkimuksen kysymyksiä, kysymys otettiin kokonaisuudessaan mukaan poistamatta siitä vastausvaihtoehtoja tai muokkaamatta sitä. Tätä sääntöä noudatettiin kaikissa Rahkosen tutkimuksesta poimituista kysymyksistä paitsi vapaaehtoistyön tehtäviä ja osallistumista koskevien kysymysten kohdalla. Poiketen Rahkosen tutkimuksesta, osallistumisen aikajänne vaihdettiin kuuteen kuukauteen ja tehtävien osalta vastausvaihtoehto ”muiden auttaminen” poistettiin. Aikajänteen

muuttamisella pyrittiin nopeuttamaan kyselyyn vastaamista, mutta myös parantamaan vastausten tarkkuutta, kun vastaajan ei tarvinnut muistella koko vuoden tapahtumia. Vaihtoehto ”muiden auttaminen” poistettiin, sillä se katsottiin liian yleisluontoiseksi muihin vastausvaihtoihin verrattuna, jotka itsessään ovat muiden auttamisen muotoja.

Aikaisemmissa tutkimuksissa käytettyjen valmiiden asteikkojen, luokkien ja kysymysten käyttämisellä pyrittiin hyödyntämään mahdollisimman paljon, koska niillä voidaan lisätä tutkimuksen tarkkuutta (kts. Vilkka, 2008, s. 67). Tehtäviin liittyvää kysymystä lukuun ottamatta kyselylomakkeen kysymyksiin oli mahdollista valita vain yksi vastaus per kysymys. Tutkimuslomakkeen loppuun sijoitettiin yksi avoin ja vapaaehtoinen vastauskenttä, jossa vastaajaa pyydettiin kertomaan halutessaan lisää vapaaehtoistyön tekemisen syistä. Loppuun sijoitettiin myös toinen avoin tekstikenttä palautteen antamista ja yhteydenottopyyntöjä varten. Tällä pyrittiin vähentämään palautteen antamista avoimen kysymyksen vastauskenttään.

4.4 Tutkimuksen aineiston ja mittarin validiteetti ja reliabiliteetti

Luotettavuutta arvioidaan validiteetin ja reliabiliteetin käsitteiden kautta. Kyselytutkimuksen validiutta tarkastellessa arvioidaan sitä, mittaako tutkimus sitä, mitä tutkimuksessa haluttiin mitata, eli ovatko kysymykset tutkimuskysymyksen kannalta olennaisia ja oikein valittuja. Tutkijan tekemien valintojen lisäksi tutkimuksen validiteetin voidaan sanoa vaikuttavan myös vastaajan käytös. Vastaamatta jättäminen ja vastauskato heikentävät tutkimuksen validiteettiä. Yhtäältä myös vastaajien epärehellisyyden tai kyselylomakkeen väärinkäyttämisen voidaan nähdä heikentävän tutkimuksen validiteettiä, vaikkakin vastaajien epärehellisyyttä on useimmiten lähes mahdotonta todentaa (Heikkilä, 2014, s. 27). On myös mahdollista, että vastaajat eivät ymmärrä kysymystä tai sen sisältöä tutkijan kanssa samalla tavalla, jolloin henkilö ei mahdollisesti vastaa siihen eri tavalla kuin hän olisi vastannut, mikäli olisi ymmärtänyt sen.

Tutkimuksen reliabiliteettiä tarkastellessa puolestaan arvioidaan tutkimuksen mittarin, kuten kyselylomakkeen kykyä luoda luotettavia tuloksia sattumanvaraisten tulosten sijasta. Reliabiliteetin kasvaessa sattuman vaikutus tuloksiin pienenee (Alkula ym 1994, s. 128–129). Kuten validiteetin kohdalla, heikko reliabiliteetti voi johtua niin tutkijan

kuin vastaajien toiminnasta. Tutkija voi esimerkiksi tehdä näppäilyvirheen dataa analysoidessaan tai lomaketta rakentaessaan, jolla voi pahimmillaan olla merkittäviä vaikutuksia tutkimuksen lopputulokseen. Puolestaan vastaajien haluttomuus vastata kyselyyn johtaa pieneen otoskokoon, joka edelleen lisää sattumanvaraisuuden mahdollisuutta (Heikkilä, 2014, s.28). Tässä tutkimuksessa vastaajien oli teknisesti mahdollista liikkua lomakkeella aikaisempiin kysymyksiin ja palata korjaamaan esimerkiksi lomakkeen ensimmäisellä sivulla tehty näppäilyvirhe ennen lomakkeen palauttamista.

Validiteetin ja reliaabeliuden näkökulmasta tästä tutkimusta voidaan todeta seuraavaa: Tässä tutkimuksessa keskeisin mittari oli VFI-teorian kolmestakymmenestä väitelauseesta koostuva mittari, joka on kansainvälisesti erittäin käytetty ja tutkittu (kts. Chacó ja kumppanit, 2017). Kyselyn kysymykset ja vastausvaihtoehdot valittiin aikaisempien tutkimuksien tutkimisen pohjalta. On kuitenkin kriittisesti todettava, että tutkimuslomakkeella on tutkimuskysymysten kannalta validien kysymysten lisäksi epätarkoituksenmukaisia kysymyksiä. Esimerkki tällaisesta kysymyksestä on ammattiin ja asemaan liittyvä kysymys, jota ei myöhemmin hyödynnetty aineiston analyysissä lainkaan.

Kyselyn validiteettia parannettiin laatimalla kyselyn aloitussivulle määritelmä siitä, mitä vapaaehtoistyöllä tarkoitetaan tässä tutkimuksessa. Vastaaja ei voinut ohittaa aloitussivua ilman vapaaehtoistyön määritelmän näkemistä. Luetun ymmärtämisestä johtuvien virheiden vähentämiseksi lukusanojen perään laitettiin lukusanan numero suluissa. Kyselyn käännöstyötä vaativien väitelauseiden käännökset annettiin kaikkien pro gradu -seminaariin osallistuvien opponitavaksi ja käännöksiä korjattiin huolellisesti saadun palautteen perusteella. Tutkimuksen mittariston eri väitelauseiden kykyä mitata samaa asiaa tutkittiin Cronbachin Alphalla. Heikoin testitulos oli 0,604 ja korkein 0,904. Mittarin voidaan tältä osin sanoa olevan erittäin käyttövarma ja jokaista eri motiivia mittaava väitelauseiden kokonaisuus on sisäisesti yhtenäinen.

Taulukko 1. Motiivien väitelauseiden Cronbachin Alfa -testi.

Väittämät	Summamuuttujan nimi	Tämän aineiston Cronbachin alfa	Alkuperäisen aineiston Cronbachin alfa
3,8,16,19,22	Arvot ja halu auttaa	0.74	0.80
1,10,15,21,28	Uran edistäminen	0.90	0.89
2,4,6,17,23	Sosiaaliset motiivit	0.78	0.83
12,14,18,25,30	Ymmärryksen lisääminen	0.71	0.83
7,9,11,20,24	Suojaavat motiivit	0.64	0.81
5,13,26,27,29	Itsetunnon vahvistaminen	0.70	0.89

4.5 Aineiston analysointi ja analyysissä käytettyjen muuttujien ja tilastollisten testien kuvaaminen

Aineiston analyysi suoritettiin IBM SPSS 27 -tilasto-ohjelmalla. Analyysissä käytetyt muuttujat olivat ikä, sukupuoli, korkein koulutus, osallistuminen kerroissa laskettuna viimeisen kuuden kuukauden aikana, vapaaehtoistyöhön edellisen kuukauden aikana käytetyt tunnit ja motiivien mittaamiseen luodut summamuuttujat. Tutkimuksen muuttujat ja niiden tarkat sisällöt löytyvät liitteestä 2. Korkeimman koulutuksen muuttujasta tehtiin tilastollisia testejä varten uusi muuttujamuunnos nimeltä koulutus_uusi, jossa alkuperäiset koulutusasteet jaettiin kolmeen eri asteeseen. Nämä asteet olivat perusaste, keskiaste ja korkea-aste. Koska perusasteeseen kuuluvien määrä oli vain kahdeksan henkilöä, testejä ajettaessa perusaste ja keskiaste jouduttiin yhdistämään yhdeksi ryhmäksi testien erotteluvoiman parantamiseksi.

Tutkimuskysymysten ja niiden hypoteesien testaamiseen käytettiin kahden riippumattoman muuttujan T-testiä ja varianssianalyysiä tutkimuskysymyksestä riippuen. Kuten kahden riippumattoman muuttujan T-testissä, myös varianssianalyysissä ennakkoletuksena on se, että ryhmien varianssit ovat homogeeniset ja muuttujat ovat riittävän normaalijakautuneita (Metsämuuronen, 2008). Aineiston analysoinnissa tilastollisen merkitsevyyden rajaksi hypoteesien testauksessa asetettiin 5 % riskitaso, joka on tilastotieteessä vakiintunut riskitaso (Vilkkä, 2008). Ensimmäisen tutkimuskysymyksen ollessa kuvailevien kvantitatiivisten kysymysten piirissä tutkimuksessa käytettiin myös kuvailevia kvantitatiivisia menetelmiä. Tässä tutkimuksessa käytettiin frekvenssejä ja

keskiarvoja kuvailemaan ryhmien välisiä eroja tunnuslukujen jakautumisessa. Nummenmaan (2009) mukaan kuvailevien kvantitatiivisten menetelmien ajatuksena on esittää tutkimuksen aineiston mittaustulokset siten, että lukijan on helpompi ymmärtää ja tulkita niitä (Nummenmaa 2009, 17).

5 TULOKSET

Tässä luvussa esitellään edellisessä luvussa kuvatuilla menetelmillä saadut tulokset ja esitetään vastaukset aiemmin mainittuihin tutkimuskysymyksiin. Ensin aineistoa lähestytään yleisellä tasolla tarkastelemalla kuvailevia tilastoja motiiveista. Sen jälkeen vastataan sukupuolen motiiveihin ja osallistumiseen liittyviin kysymyksiin. Sitten tutkitaan koulutuksen vaikutusta vapaaehtoistyöhön käytettyihin tunteihin. Lopuksi käsitellään iän vaikutusta vapaaehtoistyön tekemisen motiiveihin.

5.1 Motiivien jakautuminen kaikkien vastaajien kesken

Keskiarvojen mukaan tarkasteltuna tärkein motiivi tehdä vapaaehtoistyötä oli arvot ja halu auttaa, jonka saama keskiarvo oli 21,89 (keskihajonta 3,2). Toiseksi tärkein motiivi oli ymmärryksen lisääminen, jonka keskiarvo oli 21,63 (keskihajonta 2,9). Tärkeimmän ja toiseksi tärkeimmän motiivien keskiarvoissa oli vain 0,26 pistettä eroa. Kolmanneksi ja neljänneksi tärkeimmät motiivit olivat itsetunnon vahvistaminen ja sosiaaliset motiivit, joiden keskiarvot olivat 19,67 (keskihajonta 3,6) ja 16,67 (keskihajonta 4,5). Viidenneksi tärkein motiivi oli suojaava motiivi keskiarvolla 13,50 (keskihajonta 3,9). Kaikista vähiten tärkeä motiivi vastaajille oli uran edistämisen motiivi, jonka keskiarvo oli 13,09 (6,2).

5.2 Sukupuolten erot motiiveissa

Toisen tutkimuskysymyksen hypoteesia testattiin suorittamalla kahden riippumattoman otoksen T-testi. Miesten ja naisten vapaaehtoistyön tekemisen mahdollisten motiivierojen tutkiminen aloitettiin ensin tarkastelemalla motiivien keskiarvojen ja keskihajontojen jakautumisesta miesten naisten välillä. Miesten arvojen ja halun auttaa -motiivin summamuuttujan keskiarvo oli 20,63 (keskihajonta = 3,51, n=60) ja naisten arvojen ja halun auttaa motiivin summamuuttujan keskiarvo oli 22,05 (keskihajonta = 3,12, n=206).

Uran edistämisen motiivissa miesten keskiarvo oli 14,63 (keskihajonta = 6,4, n=60) ja naisten keskiarvo 13,10 (keskihajonta = 6,1, n=206). Sosiaalisissa motiiveissa miesten keskiarvo oli 16,67 (keskihajonta = 5,1, n= 60) ja naisten keskiarvo 16,40 (keskihajonta = 4,5, n= 205). Ymmärryksen lisäämisen motiiveissa miesten keskiarvo oli 21,28 (keskihajonta = 3,5, n= 60) ja naisten keskiarvo 21,69 (keskihajonta = 2,8, n= 206). Suojaavissa motiiveissa miesten keskiarvo oli 13,48 (keskihajonta = 4,5, n= 60) ja naisten keskiarvo 13,42 (keskihajonta = 13,41, n=206). Itsetunnon vahvistamisen motiivissa miesten keskiarvo oli 20,25 (keskihajonta = 3,7, n= 60) ja naisten keskiarvo 19,55 (keskihajonta = 3,6, n= 206). Tunnuslukujen tarkastelun jälkeen motiivien summamuuttujille suoritettiin kahden riippumattoman otoksen T-testi sekä Levenin testi. Koska Levenin testin p-arvo (Sig) oli yli 0,05 jokaisen motiivin kohdalla, miesten ja naisten motiivien erojen tutkimisessa pystyttiin käyttämään yhtä suurten varianssien

Taulukko 2. Toisen tutkimuskysymyksen T-testin tulokset.

		Independent Samples Test									
		Levene's Test for Equality of Variances				t-test for Equality of Means					
		F	Sig.	t	df	Sig. (2-tailed)	Mean Difference	Std. Error Difference	95% Confidence Interval of the Difference		
									Lower	Upper	
Arvot	Equal variances assumed	2,676	0,103	-3,021	264	0,003	-1,42492	0,47168	-2,35366	-0,49618	
	Equal variances not assumed			-2,833	87,984	0,006	-1,42492	0,50301	-2,42455	-0,42529	
Ura	Equal variances assumed	0,113	0,737	1,690	264	0,092	1,53625	0,90918	-0,25391	3,32641	
	Equal variances not assumed			1,635	91,666	0,106	1,53625	0,93967	-0,33010	3,40259	
sosiaaliset	Equal variances assumed	3,143	0,077	0,382	263	0,702	0,26179	0,68445	-1,08591	1,60949	
	Equal variances not assumed			0,354	86,797	0,724	0,26179	0,73867	-1,20645	1,73003	
Ymmärrys	Equal variances assumed	2,358	0,126	-0,919	264	0,359	-0,40599	0,44161	-1,27551	0,46354	
	Equal variances not assumed			-0,817	82,602	0,416	-0,40599	0,49665	-1,39387	0,58190	
suojaavat	Equal variances assumed	2,953	0,087	0,113	264	0,910	0,06586	0,58423	-1,08449	1,21620	
	Equal variances not assumed			0,106	87,902	0,916	0,06586	0,62350	-1,17323	1,30495	
Itsetunto	Equal variances assumed	0,057	0,811	1,296	264	0,196	0,69660	0,53766	-0,36205	1,75525	
	Equal variances not assumed			1,280	94,403	0,204	0,69660	0,54406	-0,38358	1,77678	

Taulukon 2 perusteella voidaan sanoa, että ainoastaan arvojen ja halun auttaa -motiivin keskiarvoissa miesten ja naisten välinen ero osoittautui riippumattomien otosten T-testillä tilastollisesti merkitseväksi: $t(264) = -3,021$, $p = 0,003$, 2-suuntainen. Arvojen ja halun auttaa -motiivin kohdalla nollahypoteesi voidaan siis hylätä. Muiden motiivien kohdalla eroa ei pystytty osoittamaan ja nollahypoteesit jäivät voimaan.

5.3 Osallistuminen ja sukupuoli

Kolmannen tutkimuskysymyksen hypoteesin testaaminen suoritettiin kahden riippumattoman otoksen T-testillä. Naisten ja miesten vapaaehtoistyöhön osallistumisen erojen tutkiminen aloitettiin tarkastelemalla kuvailevia tunnuslukuja. Viimeisen kuuden kuukauden aikana miehet olivat osallistuneet keskimäärin 38,74 kertaa (keskihajonta = 30,05, n=68) ja naiset 29,91 kertaa (keskihajonta= 29,17, n=222). Kuvailevien tunnuslukujen tarkastelun jälkeen aineistolle suoritettiin kahden riippumattoman otoksen T-testi ja Levenin testi. Koska Levenin testin p-arvo (Sig) oli yli 0,05, miesten ja naisten osallistumisen keskiarvojen erojen tutkimisessa pystyttiin käyttämään yhtä suurten varianssien testiä.

Taulukko 3. Kolmannen tutkimuskysymyksen T-testin tulokset.

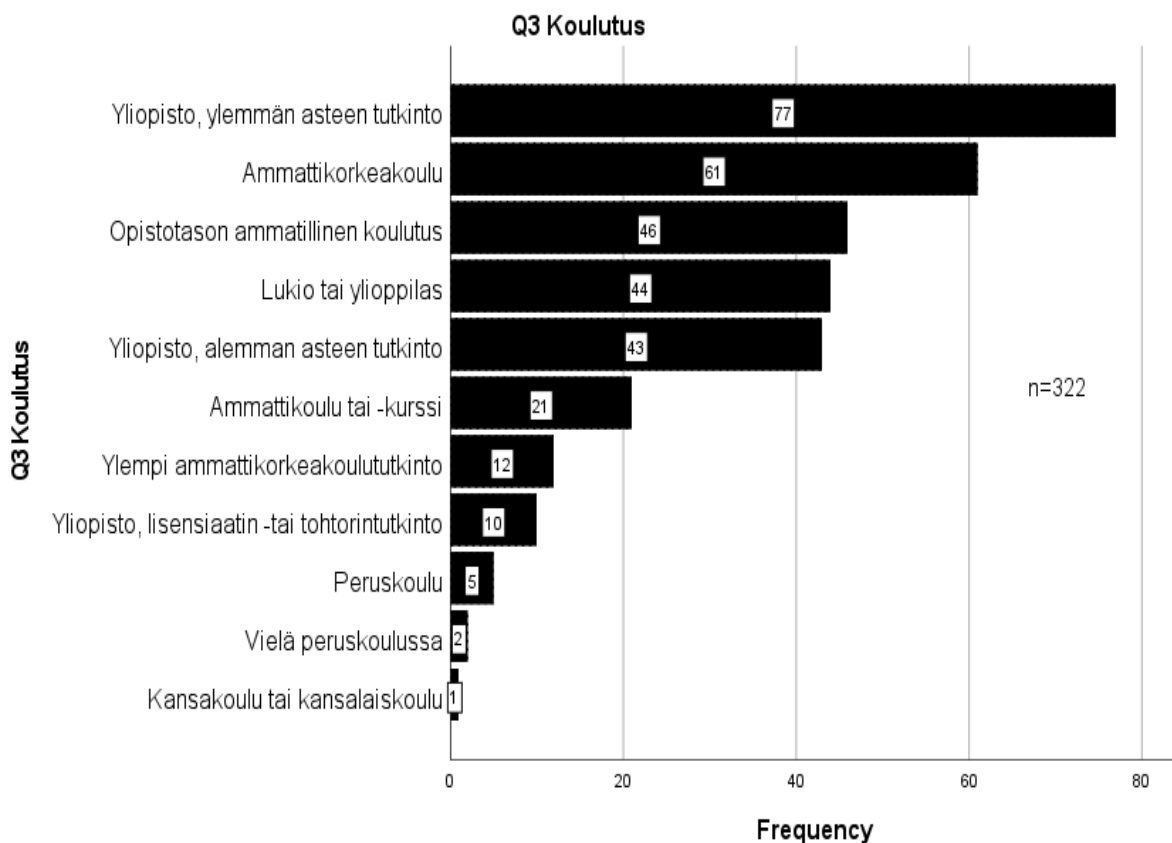
		Independent Samples Test									
		Levene's Test for Equality of Variances				t-test for Equality of Means					
		F	Sig.	t	df	Sig. (2-tailed)	Mean Difference	Std. Error Difference	95% Confidence Interval of the Difference		
									Lower	Upper	
Q10_ Kuinka monta kertaa arvioit osallistuneesi vapaaehtoistyöhön viimeisen kuuden (6) kuukauden aikana?	Equal variances assumed	0,238	0,626	2,166	288	0,031	8,821	4,073	0,805	16,837	
	Equal variances not assumed			2,132	108,533	0,035	8,821	4,137	0,621	17,021	

Taulukon 3 ja kuvailevien tunnuslukujen perusteella voidaan sanoa, että miesten viimeisen kuuden kuukauden osallistumisen keskiarvo 38,74 (keskihajonta = 30,053, n=68) poikkesi naisten osallistumisen keskiarvosta 29,91 (keskihajonta = 29,177, n=222). Miesten ja naisten välinen ero viimeisen kuuden kuukauden aikana vapaaehtoistyöhön osallistumisen määrissä osoittautui riippumattomien otosten T-testillä tilastollisesti merkitseväksi: $t(288) = 2,166$, $p = 0,0031$, 2-suuntainen. Nollahypoteesi voidaan siis hylätä.

5.4 Koulutustaso ja vapaaehtoistyöhön käytetyt tunnit

Neljännän tutkimuskysymyksen hypoteesin testaaminen aloitettiin tarkastelemalla koulutuksen jakautumista aineistossa. Frekvenssien tarkastelun perusteella yleisin esiintynyt koulutus oli ylemmän asteen yliopistotutkinto, toiseksi yleisin koulutus ammattikorkeakoulu ja kolmanneksi yleisin opistotason ammatillinen koulutus. Koulutusten joukosta vähiten vastauksia esiintyi kansakoulu- tai kansalaiskouluvaihtoehdossa. Siinä missä ylemmän asteen yliopistotutkinnon käyneitä oli lukumäärällisesti eniten, ylemmän ammattikorkeakoulututkinnon käyneitä oli vain kaksitoista. Tämä voi johtua siitä, että ylempi ammattikorkeakoulututkinto on tutkintona vielä suhteellisen nuori ja opiskelijamäärältään merkittävästi ylemmän asteen yliopisto tutkintoa pienempi, jolloin se ei ole vielä yleistynyt yhteiskunnassamme. Esimerkiksi vuonna 2020 ylempien ammattikorkeakoulututkintojen osuus kaikista suoritetuista ylemmän asteen koulutuksista oli vain 17 %. (Vipunen)

Kuvio 2. Vastaajien koulutusten jakautuminen.

Frekvenssijakauman perusteella koulutusluokat päätettiin jakaa kolmeen eri luokkaan varianssianalyysin toteuttamista varten. Nämä kolme luokkaa olivat perusaste, keskiaste ja korkea-aste. Koska perusasteen luokassa oli vain kahdeksan osallistujaa, varianssianalyysin testin erotteluvoimaa ja kykyä luotettavaan tulokseen epäiltiin, jonka seurauksena käytettävää tilastollista testiä päätettiin vaihtaa riippumattomien otosten T-testiin. Jotta T-testiä voitiin käyttää, perusasteen ja keskiasteen luokat yhdistettiin yhdeksi ryhmäksi, jota vertailtiin korkea-asteeseen.

Perus- ja keskiasteen sekä korkea-asteen ryhmien välisiä eroja osallistumiseen käytettyihin tunteihin aloitettiin tarkastelemalla ryhmien osallistumisen tunnuslukuja. Korkea-asteeseen kuuluvien keskiarvo tässä aineistossa oli 25,38 tuntia (keskihajonta = 24,85, n= 166). Perus- ja keskiasteeseen kuuluvien keskiarvo oli 27,81 tuntia (keskihajonta = 26,26, n= 95). Tunnuslukujen tarkastelun jälkeen suoritettiin Levenin testi. Koska Levenin testin p-arvo (Sig) oli yli 0,05, perus- ja keskiasteen ja korkea-asteen tuntimääräisen osallistumisen keskiarvojen tutkimisessa pystyttiin käyttämällä yhtä suurten varianssien testiä.

Taulukko 4. Neljännen tutkimuskysymyksen T-testin tulos.

		Independent Samples Test								
		Levene's Test for Equality of Variances				t-test for Equality of Means				
		F	Sig.	t	df	Sig. (2-tailed)	Mean Difference	Std. Error Difference	95% Confidence Interval of the Difference	
									Lower	Upper
Q11_Montako tuntia arvioit tehneesi vapaaehtoistyötä viimeisen kuukauden (1) aikana?	Equal variances assumed	0,090	0,765	-0,745	259	0,457	-2,431	3,265	-8,860	3,998
	Equal variances not assumed			-0,733	187,016	0,464	-2,431	3,314	-8,969	4,107

Taulukon 4 ja kuvailevien tunnuslukujen perusteella voidaan sanoa, että korkea-asteen kuuluvien viimeisen kuukauden tuntimääräisen osallistumisen keskiarvo 25,38 (keskihajonta = 24,854, n= 166) poikkesi perus- ja keskiasteen tuntimääräisen osallistumisen keskiarvosta 27,81 (keskihajonta = 26,269, n= 222). Korkea-asteen ja perus- ja keskiasteen ryhmien välinen ero ei kuitenkaan osoittautunut riippumattomien otosten T-testillä tilastollisesti merkitseväksi: $t(259) = -0,745$, $p = 0,457$, 2-suuntainen. Nollahypoteesia ei voida hylätä, jolloin voidaan todeta, että korkea-asteen ja perus- ja

keskiasteeseen kuuluvien ryhmillä ei ole tilastollisesti merkitsevää eroa viimeisen kuukauden tuntimääräisen osallistumisen keskiarvoissa.

5.5 Erot motiiveissa iän mukaan

Jotta iän vaikutusta motiiveihin pystyttiin mielekkäästi tutkimaan valitulla testillä, osallistujat jaettiin kolmeen eri ikäryhmään. Ikäryhmät luotiin siten, että kaikissa ryhmissä olisi lähes yhtä monta henkilöä, mutta myös siten, että ryhmät edustaisivat selkeästi eri elämänvaiheita. Uudet ikäryhmät olivat 14–33-vuotiaat, 34–55-vuotiaat ja 56-vuotiaat ja sitä vanhemmat. Mahdollisten erojen tutkiminen aloitettiin tekemällä yleiskatsaus eri ikäryhmien motiivien keskiarvoihin kuvailevalla taulukolla.

Taulukko 5. Motiivien jakautuminen ikäryhmittäin.

		Arvot	Ura	sosiaaliset	Ymmärrys	suojaavat	Itsetunto
		Mean	Mean	Mean	Mean	Mean	Mean
Q1 Ikä (Binned)	14-33	20,80	17,47	15,83	22,34	13,49	20,45
	34-55	21,85	14,01	16,17	21,65	13,16	19,57
	56+	22,49	9,17	17,33	20,86	13,64	19,16

Taulukon 5 perusteella voidaan huomata seuraavat asiat. Siinä missä itsetunnon vahvistamisen motiivi ja suojaavat motiivit ovat keskiarvoiltaan lähes samanlaiset kaikissa ikäryhmissä, muissa motiiveissa voidaan havaita selkeäpiä eroja eri ikäryhmien välillä. Arvojen ja halun auttaa -motiivin keskiarvon sekä sosiaalisten motiivien keskiarvon voidaan nähdä kasvavan siirryttäessä nuoremmista ikäryhmistä kohti vanhinta ikäryhmää. Sen sijaan uran edistämisen motiivin ja ymmärryksen lisäämisen motiivin voidaan nähdä laskevan siirryttäessä nuoremmista ikäryhmistä kohti vanhinta ikäryhmää. Vaikuttaisi siis siltä, että vanhemmille henkilöille uran edistäminen ei ole yhtä tärkeä motiivi kuin nuoremmille henkilöille ja että uran edistäminen motiivi ja ymmärryksen lisäämisen motiivi ovat tärkeämpiä nuoremmille kuin vanhemmille henkilöille.

Vaikkakin voimme taulukon 5 perusteella tehdä edellä mainittuja havaintoja, emme voi suoraan sanoa, ovatko erot ikäryhmien motiivien summamuuttujien keskiarvojen välillä tilastollisesti merkitseviä. Jotta erojen tilastollista merkitystä pystyttiin testaamaan motiiveille suoritettiin varianssianalyysi, jonka yhteydessä suoritettiin varianssien homogeenisyyden testaus Levenin testillä. Mikäli varianssianalyysissä ryhmien väliset

erot pystyttiin osoittamaan tilastollisesti merkitseväksi motiiville suoritettiin vielä Tukeysin post-hoc -testi merkitsevyyden paikantamiseksi. Mikäli tilastollisesti merkitsevää eroa ei ollut, post-hoc -testiä ei turhaan tehty.

Taulukko 6. Motiivien varianssianalyysin tulokset.

ANOVA						
		Sum of Squares	df	Mean Square	F	Sig.
Arvot	Between Groups	127,889	2	63,944	6,239	0,002
	Within Groups	2695,690	263	10,250		
	Total	2823,579	265			
Ura	Between Groups	3084,272	2	1542,136	56,603	0,000
	Within Groups	7165,383	263	27,245		
	Total	10249,654	265			
sosiaaliset	Between Groups	109,553	2	54,777	2,557	0,079
	Within Groups	5612,356	262	21,421		
	Total	5721,909	264			
Ymmärrys	Between Groups	97,487	2	48,744	5,568	0,004
	Within Groups	2302,471	263	8,755		
	Total	2399,959	265			
suojaavat	Between Groups	11,074	2	5,537	0,349	0,706
	Within Groups	4176,208	263	15,879		
	Total	4187,282	265			
Itsetunto	Between Groups	75,369	2	37,685	2,837	0,060
	Within Groups	3493,341	263	13,283		
	Total	3568,711	265			

Taulukko 7. Merkitseviä eroja sisältävien motiivien Tukeysin post-hoc -testit.

Multiple Comparisons

Tukey HSD

Dependent Variable	(I) Q1 Ikä (Binned)	(J) Q1 Ikä (Binned)	Mean Difference (I-J)	Std. Error	Sig.	95% Confidence Interval	
						Lower Bound	Upper Bound
Arvot	14-33	34-55	-1,05393	0,48554	0,078	-2,1984	0,0905
		56+	-1,68913*	0,48166	0,002	-2,8244	-0,5538
	34-55	14-33	1,05393	0,48554	0,078	-0,0905	2,1984
		56+	-0,63520	0,47600	0,377	-1,7572	0,4868
	56+	14-33	1,68913*	0,48166	0,002	0,5538	2,8244
		34-55	0,63520	0,47600	0,377	-0,4868	1,7572
Ura	14-33	34-55	3,45935*	0,79161	0,000	1,5935	5,3252
		56+	8,29668*	0,78528	0,000	6,4457	10,1476
	34-55	14-33	-3,45935*	0,79161	0,000	-5,3252	-1,5935
		56+	4,83732*	0,77605	0,000	3,0081	6,6665
	56+	14-33	-8,29668*	0,78528	0,000	-10,1476	-6,4457
		34-55	-4,83732*	0,77605	0,000	-6,6665	-3,0081
Ymmärrys	14-33	34-55	0,68949	0,44873	0,276	-0,3682	1,7472
		56+	1,48248*	0,44515	0,003	0,4332	2,5317
	34-55	14-33	-0,68949	0,44873	0,276	-1,7472	0,3682
		56+	0,79299	0,43992	0,171	-0,2439	1,8299
	56+	14-33	-1,48248*	0,44515	0,003	-2,5317	-0,4332
		34-55	-0,79299	0,43992	0,171	-1,8299	0,2439

*. The mean difference is significant at the 0.05 level.

Taulukon 6 perusteella voidaan havaita, että sosiaalisten motiivien, suojaavien motiivien ja itsetunnon vahvistamisen motiivien kohdalla p-arvo on suurempi kuin 0,05, jonka perusteella nollahypoteesi jää voimaan ja ikäryhmien välillä ei kyseisten motiivien kohdalla ole tilastollisesti merkitseviä eroja eri ryhmien välillä. Puolestaan arvojen ja halun auttaa, uran edistämisen ja ymmärryksen lisäämisen motiiveissa erojen voidaan sanoa olevan tilastollisesti merkitseviä, jolloin nollahypoteesi voidaan hylätä. Näille motiiveille voitiin suorittaa Tukeysin post-hoc -testit erojen paikantamiseksi.

Taulukossa 7 on suoritettu Tukeysin post-hoc -testit varianssianalyysin perusteella tilastollisesti merkitsevien ryhmien välisiä eroja sisältäville motiiveille. Taulukon 7 perusteella voimme sanoa, että arvojen ja halun auttaa -motiivien kohdalla 14–33-vuotiaiden ikäryhmä erosi merkitsevästi 56-vuotiaiden ja sitä vanhempien ikäryhmästä. Uran edistämisen motiivin kohdalla voidaan mielenkiintoisesti havaita, että jokainen ryhmä eroaa tilastollisesti merkitsevästi toisista ikäryhmistä. Ymmärryksen lisäämisen motiivin kohdalla 14–33-vuotiaiden ikäryhmä erosi merkitsevästi 56-vuotiaiden ja sitä vanhempien ikäryhmästä.

6 POHDINTA JA JOHTOPÄÄTÖKSET

Tämän tutkimuksen tavoite oli lisätä kvantitatiivisella, eli määrällisellä tutkimuksella tietoa suomalaisten vapaaehtoistyön motiiveista ja vapaaehtoistyöhön osallistumisesta. Tutkimuksen keskiössä oli mitata vapaaehtoistyöntekijöiden motiiveja ja osallistumista mahdollisimman luotettavasti ja analyysin jälkeen kuvailla eri osallistujaryhmien motiiveja ja vapaaehtoistyöhön osallistumista. Aineisto kerättiin sähköisellä kyselylomakkeella eri sosiaalisen median alustoilla.

6.1 Tuloksien yhteenveto

Tutkimuksen perusteella voidaan sanoa, että motiivit tehdä vapaaehtoistyötä ovat monipuoliset ja erilaiset taustatekijät, kuten ikä ja sukupuoli vaikuttavat motiiveihin osallistua vapaaehtoistyöhön. Yleisesti vastaajille keskeisempiä motiiveja tehdä vapaaehtoistyötä olivat arvot ja halu auttaa, ymmärryksen lisääminen, itsetunnon vahvistaminen ja sosiaaliset motiivit. Puolestaan uran edistäminen ja vaikeisiin elämäntilanteisiin helpotuksen hakeminen vapaaehtoistyöstä olivat kaikista heikoimpia motiiveja. Sukupuolen vaikutusta tarkasteltaessa miesten ja naisten motiivit erosivat vain arvot ja halu auttaa -motiivin kohdalla, jotka naiset kokivat tärkeämmiksi miehiin verrattuna. Muissa motiiveissa sukupuolten välillä ei ollut merkitseviä eroja. Tarkasteltaessa viimeisen kuuden kuukauden osallistumisen määrää miehet osallistuivat selvästi naisia useammin vapaaehtoistyöhön. Koulutuksen näkökulmasta korkeakoulutetut olivat osallistujaryhmänä suurin joukko, kuten monissa aikaisemmissakin tutkimuksissa (kts esim. Gesthuizen ja Scheepersin, 2012), mutta korkeakoulutettujen vapaaehtoistyöhön käyttämä tuntimäärä edellisen kuukauden aikana ei eronnut merkitsevästi perus- ja keskiasteen koulutuksen omaavien vapaaehtoistyön tekemiseen käyttämistä tunteista. Tarkasteltaessa iän vaikutusta vapaaehtoistyön motiiveihin ikäryhmittäin, 14–33-vuotiaat, 34–55-vuotiaat ja 56-vuotiaat ja sitä vanhemmat erosivat ryhminä toisistaan vain arvojen ja halun auttaa motiivin, uran

edistämisen motiivin ja ymmärryksen lisäämisen motiivin kohdalla toisistaan. Muissa motiiveissa ikäryhmien motiivit eivät koetun tärkeyden perusteella eronneet merkittävästi toisistaan. Vanhemmille ikäryhmille arvot ja halu auttaa sekä sosiaaliset motiivit olivat tärkeämpiä kuin nuorille. Puolestaan nuorille uran edistämisen motiivi ja ymmärryksen lisääminen vapaaehtoistyön kautta oli tärkeämpää kuin vanhemmille ryhmille. Kaikki ikäryhmät kuitenkin arvioivat arvot ja halun auttaa -motiivin kaikista tärkeämmäksi motiiviksi tehdä vapaaehtoistyötä.

6.2 Sukupuoli, motiivit ja osallistuminen

Tässä tutkimuksessa miesten ja naisten välillä arvot ja halu auttaa -motiivissa pystyttiin todentamaan merkitsevä ero. Tämän tutkimuksen tulos siitä, että naisille arvot ja halu auttaa -motiivi on tärkeämpi kuin miehille, on linjassa Fletcherin ja Majorin (2004) tutkimuksen kanssa. Kuitenkin poiketen sekä Fletcherin ja Majorin (2004) että useasta muusta tutkimuksesta (Okun & Herzog, 1998; Chapman & Morley, 1999), naisille kaikki motiivit eivät olleet yleisesti tärkeämpiä kuin miehille. Tässä tutkimuksessa miehet siis arvioivat jotkin motiivit korkeammalle naisiin verrattuna. Tällaisia motiiveja olivat esimerkiksi uran edistämisen motiivi ja sosiaaliset motiivit. Uran edistämisen motiivi on havaittu useissa tutkimuksissa sellaiseksi motiiviksi, jonka miehet arvioivat tärkeämmäksi naisiin verrattuna (ks. esim Gerstein, Wilkeson & Andersson, 2004). Myös tässä tutkimuksessa miehet arvioivat uran edistämisen motiivin tärkeämmäksi kuin naiset, mutta ero ei kuitenkaan osoittautunut tilastollisesti merkitseväksi.

Sille, miksi naiset kokevat arvot ja halun auttaa -motiivin tärkeämmäksi miehiin verrattuna, ei ole selkeää vastausta. Eroa on pyritty historian saatossa selittämään esimerkiksi sosiaalisella rooliteorialla (ks. esim. Switzer, Switzer, Stukas & Baker, 1999), jonka keskeinen ajatus on, että miesten ja naisten välinen ero motiiveissa selittyy eroavalla kasvatuksella. Asiaa yksinkertaistaen sosiaalisen rooliteorian mukaan miehet kasvatetaan pienestä pitäen ns. sankarillisiin ja ritarillisiin rooleihin yhteiskunnassamme ja naiset enemmän huolenpitoa ja hoivaa korostaviin rooleihin, mikä myöhemmällä iällä heijastuu uran edistämisen motiivin korostumiseen miehillä ja arvojen ja halun auttaa -motiivin korostumiseen naisilla.

Tämän tutkimuksen perusteella miehet osallistuvat naisia useammin vapaaehtoistyön tekemiseen viimeisen kuuden kuukauden aikana ja raportoivat käyttäneensä naisia enemmän aikaa vapaaehtoistyön tekemiseen viimeisen kuukauden aikana. Osallistumiskertojen jakautumisen kohdalla tulos on linjassa Duryn ja kumppaneiden (2014) tutkimustuloksen kanssa. Vapaaehtoistyöhön käytettyjen tuntien osalta tulos on linjassa Rahkosen (2021) tutkimustuloksen kanssa. Pohdittaessa sitä, miksi naiset osallistuvat miehiä harvemmin vapaaehtoistyöhön, asia voisi selittyä kodinhoitovelvollisuuden epätasaisella jakautumisella, jonka seurauksena naisilla olisi yksinkertaisesti vähemmän aikaa osallistua vapaaehtoistyöhön kuin miehillä. Vaikka kodinhoitovelvollisuuden jakautuminen on Pohjoismaissa verrattain hyvällä tasolla, esimerkiksi Ruotsissa naisilla oli vuonna 2015 miehiä suurempi osuus lasten ja kotitöiden hoitamisen vastuusta. Vastuun jakautuminen on epätasaista sukupuolten välillä, vaikka perheen molempien aikuisten koulutus olisi keskenään samanlainen ja molemmat aikuiset kävisivät täysipäiväisesti töissä. (Eek & Axmon, 2015, s. 177).

Pohdittaessa sitä, miksi vastaajien joukossa naisten lukumäärä oli yli kolme kertaa miehiä suurempi, tulos voisi selittyä ainakin kahdella eri asialla. Ensimmäinen tulos voisi selittyä sillä, että naiset käyttävät enemmän Facebookin kaltaista sosiaalisen median alustaa, jolloin kyselyn julkaiseminen Facebookissa voisi johtaa naisten suurempaan edustukseen vastaajien joukossa. Kuitenkin tilastojen perusteella miehet käyttävät naisia enemmän Facebookia, joten tämä selitys ei ole kovinkaan uskottava (Statista). Toiseksi, naisten suurempi lukumäärä vapaaehtoistyössä voisi selittyä Wemlingerin ja Berlan (2016) havainnolla, että korkean tasa-arvon maissa miehet osallistuvat naisia enemmän perinteisesti miesvaltaisella alalla toimiviin vapaaehtoisjärjestöihin ja naiset osallistuvat merkittävästi miehiä enemmän perinteisesti naisvaltaisella alalla toimiviin vapaaehtoisjärjestöihin, jotka liittyvät esimerkiksi terveydenhuollon tehtäviin. Vaikkakin vastaajien tarkkaa organisaatiota ei ollut mahdollista selvittää, voisimme Wemlingerin ja Berlan (2016) ajatusta hyödyntäen argumentoida, että vastaajien joukossa oli erityisen paljon naisvaltaisella alalla toimiviin vapaaehtoisjärjestöihin osallistuvia, mikä voisi selittää naispuolisten vastaajien selkeästi suuremman määrän miespuolisiin vastaajiin verrattuna.

Hyödyntäen Wemlingerin ja Berlan (2015) havaintoa sukupuolten osallistumisesta ja luvussa 2.2 esitettyä ”perinteisen vapaaehtoistyön” käsitystä, jossa vastaajat ymmärsivät

”perinteisen vapaaehtoistyön” ystäväpalvelu- ja tukihenkilötoiminnaksi, voisimme edelleen pohtia, onko käsitys ”perinteisestä vapaaehtoistyöstä” sukupuolittunut? Mikäli ”perinteinen vapaaehtoistyö” on sukupuolittunutta ja ”perinteinen vapaaehtoistyö” hypoteettisesti heijastelee yhteiskuntamme peruskäsitystä vapaaehtoistyöstä, voisi suuri naispuolisten vastaajien määrä selittyä osittain myös sillä, että miesten suosimien vapaaehtoistyön muotoja ja tehtäviä ei välttämättä käsitetä tai mielletä samalla tavalla vapaaehtoistyöksi kuin naisten suosimaa vapaaehtoistyötä ja tehtäviä. Tällöin kyseisiä vapaaehtoistöitä tekevät henkilöt saattavat jättää vastaamatta vapaaehtoistyötä koskeviin kyselyihin, kuten tämän tutkimuksen kyselyyn.

6.3 Ikäryhmät

Tämän tutkimuksen tulokset, joissa ikäryhmät poikkesivat toisistaan arvojen ja halun auttaa motiivin, uran edistämisen motiivin ja ymmärryksen lisäämisen motiivien kohdalla poikkeaa de Espanésin, Gastónin, Villarin, Urrutian, Andrésin ja Serratin (2015) tutkimuksesta, jossa eri ikäryhmien välillä ei ollut merkitsevää eroa motiivien kokemisessa. Tässä tutkimuksessa havaitut erot nuorimman ikäryhmän ja vanhimman ikäryhmän välillä arvojen ja halun auttaa motiivin, ymmärryksen lisäämisen motiivin, uran edistämisen motiivin ja sosiaalisten motiivien kohdalla on linjassa kiinalaisia vapaaehtoistyöntekijöitä tutkineiden Hon, Yuen, Youn ja Fungin (2012) tutkimuksen tulokseen, jossa iäkkäämmillä ihmisillä arvot ja halu auttaa sekä sosiaaliset motiivit olivat tärkeimpiä motiiveja, mutta uran edistämisen motiivi yksi heikoimpia motiiveja. Tässä tutkimuksessa tehty havainto ymmärryksen lisäämisen motiivin ja uran edistämisen motiivin heikentymisestä, mutta sosiaalisten motiivien kasvamisesta iän lisääntyessä on linjassa myös Okun ja Schultzin (2003) tulokseen, jossa havaittiin, että iän kasvaessa henkilön uran edistämisen motiivi ja ymmärryksen lisäämisen motiivien tärkeys laskee, mutta sosiaalisten motiivien tärkeys nousee.

Pohdittaessa sitä, miksi erityisesti nuorille uran edistämisen motiivi on selvästi tärkeämpi kuin 56-vuotiaille ja sitä vanhemmille, tulos voisi selittyä näiden kahden ryhmän toisistaan eroavalla elämäntilanteellaan. Siinä missä 56-vuotias henkilö saattaa olla jo oman työuransa loppuvaiheessa, saattaa nuori olla vasta pyrkimässä työelämään. Tällöin nuori voisi hakea vapaaehtoistyön tekemisestä meriittejä ja työelämänosaamista, jota kouluksen kautta ei voi hankkia. Tätä argumenttia tukisi se, että useissa tutkimuksissa

nuorten on havaittu käsittävän vapaaehtoistyön erittäin positiivisesti työllistymiseen vaikuttavana asiana (ks. Irwin, Nordmann & Simms, 2019). Esimerkiksi Bartonin, Batesin ja O'Donovan (2017) tutkimuksessa työelämään pyrkivät vapaaehtoistyötä tekevät nuoret olivat hyvin uran edistämisen syistä motivoituneita ja esimerkiksi näkivät vapaaehtoistyön extra kimalteena ansioluettelossa.

6.4 Koulutus

Tutkimuksessa havaittu varsin laaja korkeastikoulutettujen vastaajien ryhmä on linjassa aikaisempien tutkimuksien havaintojen kanssa. Esimerkiksi Gesthuizen ja Scheepersin (2012) tutkimuksessa yli puolet tutkimukseen osallistuneista vapaaehtoistyöntekijöistä oli korkeakoulutettuja. Wilsonin ja Musicikin (2008) mukaan korkeakoulutusta on kuvailtu tutkimuksissa jopa merkittävämmäksi yksittäiseksi vaikuttavaksi tekijäksi vapaaehtoistyöhön osallistumiseen ja vapaaehtoistyöhön käytettyyn aikaan.

Tämän tutkimuksen perusteella voidaan kuitenkin todeta, että vaikkakin tutkimuksissa korkeakoulutetut ovat koulutustaustoittain katsottuna suurin yksittäinen ryhmä, ja vaikkakin tutkimusten perusteella korkeakoulutuksen voidaan nähdä lisäävän todennäköisyyttä vapaaehtoistyön aloittamiseen, korkeakouluttujen tuntimääräinen osallistuminen ei tässä tutkimuksessa tilastollisesti merkitsevästi eronnut perus- ja keskiasteeseen verrattaessa. Tämä löytö voisi tukea Hustinxin ja kumppaneiden (2010) väitettä, että korkeakoulutetut tulevat vapaaehtoistyön piiriin erilaisten vapaaehtoistyön markkinoiden logiikoiden seurauksena ja sosiaalisten verkostojensa kutsumana. Toisaalta tulos voisi tukea myös Wilsonin (2000) väitettä, että korkeakoulutus lisää yksilön tietoisuutta yhteiskunnallisista ilmiöistä ja siksi korkeakoulutettujen lukumäärä on vapaaehtoistyön kentällä niin hallitseva.

Esittelemäni löytö voisi tukea Hustinxin ja kumppaneiden (2019) sekä Wilsonin (2000) väitteitä, koska ryhmien välillä ei ollut merkitsevää eroa vapaaehtoistyöhön käytetyissä tunneissa. Kun merkitsevää eroa ei ole, voimme ainakin osittain sulkea pois sellaisen väitteen, että korkeakoulutetut olisivat ryhmänä suurin vapaaehtoistyön osallistujaryhmä, koska korkeakoulutetut ovat muita koulutusasteita motivoituneimpia ja valmiimpia käyttämään aikaa vapaaehtoistyöhön, ja hakeutuisivat siksi muita koulutusasteita enemmän vapaaehtoistyön pariin. Mikäli näin olisi, korkeakoulutettujen ja perus- ja

keskiasteen välillä voisi olettaa olevan merkitsevä ero vapaaehtoistyöhön käytetyissä tunneissa.

Tämä tulos ohjaa meidät etsimään vastausta muista vapaaehtoistyön mahdollisesti vaikuttavista tekijöistä, kuten koulutuksesta tai vapaaehtoismarkkinoiden logiikoista. Esimerkiksi yliopistolaissa yliopistojen tehtäviin kuuluvaksi on listattu, että yliopistojen tehtävänä on kasvattaa opiskelijoita toimimaan vuorovaikutuksessa muun yhteiskunnan kanssa ja palvelemaan isänmaataan ja ihmiskuntaa (Yliopistolaki 558/2009). Tältä osin olisi loogista selittää korkeakoulutettujen korkeaa osallistumisprosenttia koulutuksella, koska yliopisto laitoksena pyrkii tietoisesti kasvattamaan ihmisiä toimimaan aktiivisesti yhteiskunnassamme muiden hyväksi.

6.5 Tutkimustulosten käytännön merkitys eri toimijoille

Tämän tutkimuksen tuloksilla voidaan nähdä olevan käytännön merkitystä niin tieteentekijöille kuin vapaaehtoiskentällä toimiville toimijoille. Tämän tutkimuksen ollessa tiedettävästi ensimmäinen Volunteer Functions Inventorya -teorian mittaristoa standardoidusti käytävä kvantitatiivinen opinnäytetyö, mahdollistaa tämä tutkimus seuraavien kyseistä teoriaa hyödyntävien tutkimuksien ja opinnäytetöiden vertailun tämän tutkimuksen tuloksiin. Myös tätä tutkimusta varten suomen kielelle käännetty mittaristo, jonka luotettavuutta on testattu, helpottaa seuraavien tutkimusten toteuttamista. Tutkimuksen tulos siitä, että korkeakoulutettujen ja korkeakouluttamattomien vapaaehtoistyöhön käyttämissä tuntimäärissä ei ole eroja on hedelmällinen, koska se herättää jatkotutkimuskysymyksiä siitä, miksi korkeakoulutetut tulevat muita koulutusasteita herkemmin mukaan.

Järjestökentän toimijoille tämän tutkimuksen tulokset voivat olla hyödyksi uusien jäsenten rekrytoimisessa ja markkinoinnin kohdentamisessa. Tulokset osoittavat, että kaikki motiivit eivät puhuttele samalla tavalla kaikkia, jonka perusteella saman viestin osoittaminen kaikille saattaa olla tehotonta. Tämän tutkimuksen perusteella voitaisiin esimerkiksi luoda jäsenstrategia, jossa eri ikäryhmille kohdennetaan juuri heidän motiivejansa puhuttelevia mainoksia. Tämän tutkimuksen pohjalta nuorille suunnatussa mainoksessa voitaisiin esimerkiksi mainostaa vapaaehtoistyön olevan omien arvojen toteuttamisen lisäksi erinomainen keino saada nostetta työuralle ja samalla oppia jotakin

uutta. Vanhemmille ikäryhmille puolestaan voitaisiin esimerkiksi korostaa vapaaehtoistyön tarjoavan mahdollisuuden antaa takaisin yhteisölle pitkän työuran jälkeen, hyödyntää omaa iän ja elämäkokemuksen mukana tuomaa viisautta ja luoda uusia sosiaalisia suhteita. Nuorille aikuisille ja keski-ikäisille, joiden motiivit sijoittuivat nuorimman ja vanhimman ikäryhmän väliin kohdennetussa viestinnässä voitaisiin hyödyntää elementtejä molemmista edellä mainitusta ikäryhmistä.

6.6 Tutkimuksen rajoitteet

Tämän tutkimuksen validiteettia ja reliabiliuttia heikentävät seikat liittyivät tutkimuslomakkeeseen ja tutkimukseen vastaajien määrään ja aineiston keräystapaan. Vaikkakin tutkimuslomaketta laatiessa tietoinen valinta oli monivalintakysymystä lukuunottamatta mahdollistaa vastaajille vain yksi valinta jokaista kysymystä kohden, jälkikäteen arvioituna tämä ratkaisu ei ottanut huomioon vapaaehtoistyön tekemisen monipuolisuutta taikka erilaisia elämäntilanteita vaan pakotti vastaajan valitsemaan yhden vaihtoehdon. Vastaaja ei siis voinut merkitä olevansa opiskelija ja yrittäjä, vaikkakin tämä yhdistelmä olisi käytännössä ollut täysin mahdollinen. Vastaaja ei tällä osallistumisen monipuolisuutta rajoittavalla mekaniikalla voinut myöskään vastata esimerkiksi tekevänsä vapaaehtoistyötä organisoimattomasti yhden vapaaehtoistoiminnan kautta ja samanaikaisesti organisoidusti toisen vapaaehtoistoiminnan kautta. Vaikkakin tutkimuslomakkeen mekaniikka ei poikennut esimerkiksi Rahkolan (2020) tutkimuksen mekaniikasta ja vaikka erilaiset tutkimusoppaat suosittelevat analyysin kannalta mahdollistamaan ensisijaisesti vain yhden vastauksen jokaista kysymystä kohden (kts. Vilkkä, 2008, s. 71), päätettiin ammattiasemaan ja osallistumisen organisoitumiseen liittyvät kysymykset jättää tässä tutkimuksessa tarkastelun ulkopuolelle.

Kyselyyn vastanneiden alhainen kokonaismäärä (n= 326) ja aineiston kerääminen sosiaalisessa median alustalla olevista vapaaehtoistyön ryhmistä on toinen tutkimuksen reliabiliteettiä heikentävä asia. Pelkästään Kansalaisareena ry:n sosiaalisen median sivuja seuraavien ja sivuilla käyvien henkilöiden määrä voidaan laskea tuhansissa (n= 8464), jonka vuoksi kyselyyn vastannaiden määrää voidaan pitää hyvin alhaisena. Sosiaalisen median alustalla on kuitenkin otettava huomioon, että vaikkakin henkilö seuraisi vapaaehtoisjärjestö X:n sivuja tai kuuluisi sosiaalisessa mediassa vapaaehtoisten

ryhmään Y, se ei tee hänestä automaattisesti vapaaehtoistyötä tekevää henkilöä, joita tähän tutkimukseen etsittiin vastaajiksi. Näin ollen ryhmän tai sivuston koosta ei voida automaattisesti vetää johtopäätöksiä siitä, kuinka monta kyselyn kohderyhmään kuuluvaa henkilöä se mahdollisesti tavoittaa.

6.7 Jatkotutkimusaiheet

Seuraavissa vapaaehtoistyön motiiveja tutkivissa tutkimuksissa vapaaehtoistyötä voitaisiin lähestyä selkeämmin perinteisen vapaaehtoistyön paradigman ulkopuolelta siten, että vapaaehtoistyön ilmiö nähtäisiin nykypäivän mukaisesti monipuolisena niin osallistumisen muodoiltaan kuin tehtäviltään. Tämä edellyttäisi joustavuutta määrällisen tutkimuksen mittaristolta, kun vastaaja voisi valita useampaan kysymyksen monta eri vaihtoehtoa samanaikaisesti. Toisaalta, seuraavissa tutkimuksissa voitaisiin keskittyä tarkemmin esimerkiksi yritys vapaaehtoisuuteen, joka on edelleen hyvin uusi ilmiö Suomessa. Tällöin voitaisiin tutkia esimerkiksi yritys vapaaehtoisten motiiveja tehdä vapaaehtoistyötä ja vertailla heidän motiivejansa perinteisempää vapaaehtoistyötä tekevien motiiveihin määrällisin keinoin. Tämänkaltaisen tutkimus olisi tärkeä valottamaan palkan ja palkkioiden merkitystä vapaaehtoistyössä.

Laadullisin keinoin voitaisiin tutkia esimerkiksi yritys vapaaehtoisuudelle annettuja merkityksiä tai sitä, mikä toiminta käsitetään vapaaehtoistyöksi. Näin pystyisimme mahdollisesti tunnistamaan hienovaraisia tai parhaimmillaan jopa selkeitä muutoksia vapaaehtoistyön määritelmässä. Myös eräs vapaaehtoisuuden piiriin kuuluva tutkimuksen aihe voisi olla selvittää tarkemmin, miksi kaikista eri koulutusluokista juuri korkeakoulutetut ovat niin edustettu ryhmä vapaaehtoistyön kentällä. Tutkimuksessa voitaisiin esimerkiksi selvittää miten korkeakoulutetut ovat päätyneet vapaaehtoistyöhön tai miten eri järjestöt kohdentavat markkinointiaan. Myös sosiaalisten verkostojen merkitystä vapaaehtoisjärjestöön hakeutumisessa sekä koulutuksen merkitystä yhteiskunnallisen tietoisuuden lisääjänä voitaisiin selvittää.

7 LÄHTEET

- Alkula, T., Pöntinen, S., & Ylöstalo, P. (1994). Sosiaalitutkimuksen kvantitatiiviset menetelmät. Juva, WSOY:n graafiset laitokset.
- Ansala, L., Uusiautti, S., & Määttä, K. (2015). What are Finnish university students' motives for participating in student activism? *International Journal of Adolescence and Youth*, 21(2), 150–163.
<https://doi.org/10.1080/02673843.2015.1044015>
- Barton, E., Bates, E. A., & O'Donovan, R. (2017). 'That extra sparkle': students' experiences of volunteering and the impact on satisfaction and employability in higher education. *Journal of Further and Higher Education*, 43(4), 453–466.
<https://doi.org/10.1080/0309877x.2017.1365827>
- Basil, D., Runte, M., Basil, M., & Usher, J. (2011). Company support for employee volunteerism: Does size matter? *Journal of Business Research*, 64(1), 61–66.
<https://doi.org/10.1016/j.jbusres.2009.10.002>
- Chacón, F., Gutiérrez, G., Sauto, V., Vecina, M. L., & Pérez, A. (2017). Volunteer Functions Inventory: A systematic review. *Psicothema*, 29(3), 306–316.
<https://doi.org/10.7334/psicothema2016.371>
- Chapman, J. G., & Morley, R. (1999). Collegiate Service-Learning. *Journal of Prevention & Intervention in the Community*, 18(1–2), 19–33.
https://doi.org/10.1300/j005v18n01_03
- Cho, M., Bonn, M., & Han, S. (2018). Generation Z's Sustainable Volunteering: Motivations, Attitudes and Job Performance. *Sustainability*, 10(5), 1400.
<https://doi.org/10.3390/su10051400>
- Clary, E. G., Snyder, M., Ridge, R. D., Copeland, J., Stukas, A. A., Haugen, J., & Miene, P. (1998). Understanding and assessing the motivations of volunteers: A functional approach. *Journal of Personality and Social Psychology*, 74(6), 1516–1530. <https://doi.org/10.1037/0022-3514.74.6.1516>

- De Espanés, G. M., Villar, F., Urrutia, A., & Serrat, R. (2014). Motivation and Commitment to Volunteering in a Sample of Argentinian Adults: What is the Role of Generativity? *Educational Gerontology*, 41(2), 149–161.
<https://doi.org/10.1080/03601277.2014.946299>
- Dury, S., de Donder, L., de Witte, N., Buffel, T., Jacquet, W., & Verté, D. (2014). To Volunteer or Not. *Nonprofit and Voluntary Sector Quarterly*, 44(6), 1107–1128.
<https://doi.org/10.1177/0899764014556773>
- Eek, F., & Axmon, A. (2014). Gender inequality at home is associated with poorer health for women. *Scandinavian Journal of Public Health*, 43(2), 176-182.
<https://doi.org/10.1177/1403494814562598>
- Eskola, A., & Kurki, L. (2001). Vapaaehtoistyö auttamisena ja oppimisena . Vastapaino.
- Ortiz-Ospina, E. (2020, marraskuu 29). Time Use. Our World in Data. Sivuilla käyty 1.2.2022. Noudettu osoitteesta <https://ourworldindata.org/time-use>
- Finkelstien, M. A. (2009). Intrinsic vs. extrinsic motivational orientations and the volunteer process. *Personality and Individual Differences*, 46(5–6), 653–658.
<https://doi.org/10.1016/j.paid.2009.01.010>
- Fletcher, T. D., & Major, D. A. (2004). Medical Students' Motivations to Volunteer: An Examination of the Nature of Gender Differences. *Sex Roles*, 51(1/2), 109–114.
<https://doi.org/10.1023/b:sers.0000032319.78926.54>
- Fong, N. M. (2017). How Targeting Affects Customer Search: A Field Experiment. *Management Science*, 63(7), 2353–2364. <https://doi.org/10.1287/mnsc.2016.2447>
- Gage, R. L., & Thapa, B. (2011). Volunteer Motivations and Constraints Among College Students. *Nonprofit and Voluntary Sector Quarterly*, 41(3), 405–430.
<https://doi.org/10.1177/0899764011406738>
- Gerstein, L. H., Wilkeson, D. A., & Anderson, H. (2004). Differences in Motivations of Paid versus Nonpaid Volunteers. *Psychological Reports*, 94(1), 163–175.
<https://doi.org/10.2466/pr0.94.1.163-175>
- Gesthuizen, M., & Scheepers, P. (2010). Educational Differences in Volunteering in Cross-National Perspective. *Nonprofit and Voluntary Sector Quarterly*, 41(1), 58–81. <https://doi.org/10.1177/0899764010394203>
- Grönlund, H., Holmes, K., Kang, C., Cnaan, R. A., Handy, F., Brudney, J. L., Haski-Leventhal, D., Hustinx, L., Kassam, M., Meijs, L. C. P. M., Pessi, A. B., Ranade, B., Smith, K. A., Yamauchi, N., & Zrinščak, S. (2011). Cultural Values and Volunteering: A Cross-cultural Comparison of Students' Motivation to Volunteer

- in 13 Countries. *Journal of Academic Ethics*, 9(2), 87–106.
<https://doi.org/10.1007/s10805-011-9131-6>
- Heikkilä, T. (2014). *Tilastollinen tutkimus*. Helsinki: Edita Prima Oy.
- Hirsjärvi, S., Remes, P., Sajavaara, P. & Sinivuori, E. (2009). *Tutki ja kirjoita* (15. uud. p.). Tammi.
- Ho, Y. W., You, J., & Fung, H. H. (2012). The moderating role of age in the relationship between volunteering motives and well-being. *European Journal of Ageing*, 9(4), 319–327. <https://doi.org/10.1007/s10433-012-0245-5>
- Holdsworth, C. (2010). Why Volunteer? Understanding Motivations For Student Volunteering. *British Journal of Educational Studies*, 58(4), 421–437.
<https://doi.org/10.1080/00071005.2010.527666>
- Slush (julkaisuaika tuntematon) Haettu osoitteesta
<https://www.slush.org/events/helsinki/program/afterparty/>, 15.3.2022
- Statista (julkaisuaika tuntematon). Haettu osoitteesta
<https://www.statista.com/statistics/699241/distribution-of-users-on-facebook-worldwide-gender/>, 1.3.2022
- Tilastokeskus (julkaisuaika tuntematon). Haettu osoitteesta
<https://www2.tilastokeskus.fi/fi/luokitukset/koulutus/> , 1.3.2022
- Hu, M., & Sidel, M. (2020). Civil Society and COVID in China: Responses in an Authoritarian Society. *Nonprofit and Voluntary Sector Quarterly*, 49(6), 1173–1181. <https://doi.org/10.1177/0899764020964596>
- Hustinx, L., Cnaan, R. A., & Handy, F. (2010). Navigating Theories of Volunteering: A Hybrid Map for a Complex Phenomenon. *Journal for the Theory of Social Behaviour*, 40(4), 410–434. <https://doi.org/10.1111/j.1468-5914.2010.00439.x>
- Hustinx, L., Handy, F., Cnaan, R. A., Brudney, J. L., Pessi, A. B., & Yamauchi, N. (2010). Social and Cultural Origins of Motivations to Volunteer. *International Sociology*, 25(3), 349–382. <https://doi.org/10.1177/0268580909360297>
- Hynynen, E-T. (2015). Pyyteetöntä auttamista, henkilökohtaista hyötyä ja persoonatonta ystävyyttä – Vapaaehtoistyön motiivit kolmannen sektorin auttamistyössä. Tampereen yliopisto
- Irwin, A., Nordmann, E., & Simms, K. (2019). Stakeholder perception of student employability: does the duration, type and location of work experience matter? *Higher Education*, 78(5), 761–781. <https://doi.org/10.1007/s10734-019-00369-5>

- Jauhiainen, J. & Tervonen, M. (2021) Yhteisötekijä Yhteisöllinen kansalaistoiminta 2020-luvulla. <http://urn.fi/URN:ISBN:978-952-259-896-7>
- Juuti, P. (2006). Organisaatiokäyttäytyminen (Täysin uud. laitos.). Otava.
- Kansalaisareenan nettisivut (julkaisuaika tuntematon), haettu 12.11.2021 osoitteesta <https://kansalaisareena.fi/>
- Kallio, J. (2018). Tukiperhetoimintaan mukaan lähtemisen motiivit ja esteet internetkeskusteluissa. Tampereen yliopisto. <https://urn.fi/URN:NBN:fi:uta-201805221759>
- Rahkonen, J. (2015). Vapaaehtoistyö Suomessa 2010 ja 2015. Saantitapa <https://kansalaisareena.fi/aineistoa/tutkimukset-ja-selvitykset/>
- Rahkonen, J. (2021). Vapaaehtoistyö Suomessa 2020. Saantitapa <https://kansalaisareena.fi/aineistoa/tutkimukset-ja-selvitykset/>
- Katz, D. (1960). The Functional Approach to the Study of Attitudes. *Public Opinion Quarterly*, 24(2, Special Issue: Attitude Change), 163. <https://doi.org/10.1086/266945>
- Korkeimman hallinto-oikeuden päätös. 1983/ 3676. <https://www.finlex.fi/fi/oikeus/kho/vuosikirjat/1983/198303676>
- KvantiMOTV. Haettu 1.2.2022 osoitteesta <https://www.fsd.tuni.fi/menetelmaopetus/intro.html>
- Lastensuojelulaki, 417/2007. <https://www.finlex.fi/fi/laki/smur/2007/20070417>
- Lapsley, D. K., & Stey, P. C. (2011). Id, ego, and superego. *Encyclopedia of human behavior*, 1-9.
- Lee, H. Y. (2020). Understanding community attitudes towards volunteer tourism. *Tourism Recreation Research*, 45(4), 445–458. <https://doi.org/10.1080/02508281.2020.1740959>
- Marjovuori, A. (2014). Vapaaehtoistyön ytimessä. Järjestömuotoinen vapaaehtoistyö sosiaalisten representaatioiden näkökulmasta. Akateeminen väitöskirja. Helsingin yliopisto.
- Maslow, A. H. (1943). A theory of human motivation. *Psychological Review*, 50(4), 370–396. <https://doi.org/10.1037/h0054346>
- Matthies, A., Kotakari, U., & Nylund, M. (1996). Välittävät verkostot. Vastapaino.
- Metsämuuronen, J. (2008). Monimuuttujamenetelmien perusteet. Helsinki: International Methelp.

- Milton, C. L. (2012). Altruism. *Nursing Science Quarterly*, 25(3), 222–224.
<https://doi.org/10.1177/0894318412447553>
- Musick, Marc A. and John Wilson. 2008. *Volunteers: A Social Profile*. Bloomington: Indiana University Press.
- Musick, M. & Wilson, J. (2008). *Volunteers: A Social Profile*. Indianapolis: Indiana University Press
- Nummenmaa, L. (2009). *Käyttäytymistieteiden tilastolliset menetelmät*. Helsinki: Tammi.
- Nylund, M. & Yeung, A. B. (2005). *Vapaaehtoistoiminta : anti, arvot ja osallisuus*. Vastapaino.
- Okun, A., & Herzog, A. R. (1998). Motivation to volunteer by older adults : A test of competing measurement models. *Psychology and Aging*, 13(4), 608–621.
<https://doi.org/10.1037//0882-7974.13.4.608>
- Hällström, J. A. (2021, 21 heinäkuu). Pankkien koulutetut vapaaehtoiset ohjaavat nuoria Taloustaitohankeessa. Diakonissalaitos. Sivulla käyty 23.1.2022.
<https://www.hdl.fi/blog/pankkien-yritysvapaaehtoisille/>
- Pardasani, M. (2018). Motivation to volunteer among senior center participants. *Journal of Gerontological Social Work*, 61(3), 313–333.
<https://doi.org/10.1080/01634372.2018.1433259>
- Pessi, A. B., & Saari, J. (2008). *Hyvä tahto: auttamisen asenteet ja rakenteet Suomessa*. Sosiaali- ja terveysturvan keskusliitto.
- Pessi, A., Martela, F., Paakkanen, M., & Aaltonen, T. (2017). *Myötätunnon mullistava voima*. Jyväskylä: PS-kustannus.
- Piatak, J. S. (2016). Time Is on My Side. *Nonprofit and Voluntary Sector Quarterly*, 45(6), 1169–1190. <https://doi.org/10.1177/0899764016628295>
- Plagnol, A. C., & Huppert, F. A. (2009). Happy to Help? Exploring the Factors Associated with Variations in Rates of Volunteering Across Europe. *Social Indicators Research*, 97(2), 157–176. <https://doi.org/10.1007/s11205-009-9494-x>
- Plummer, C. A., Ai, A. L., Lemieux, C. M., Richardson, R., Dey, S., Taylor, P., Spence, S., & Kim, H. J. (2008). Volunteerism Among Social Work Students During Hurricanes Katrina and Rita. *Journal of Social Service Research*, 34(3), 55–71.
<https://doi.org/10.1080/01488370802086328>
- Rehberg, W. (2005). Altruistic Individualists: Motivations for International Volunteering Among Young Adults in Switzerland. *VOLUNTAS: International*

- Journal of Voluntary and Nonprofit Organizations, 16(2), 109–122.
<https://doi.org/10.1007/s11266-005-5693-5>
- Reviewer's Choice: Motivation and Commitment to Volunteering in a Sample of Argentinian Adults: What is the Role of Generativity? (2014). *Educational Gerontology*, 41(2), 162–164. <https://doi.org/10.1080/03601277.2014.966550>
- Revilla, M. A., Saris, W. E., & Krosnick, J. A. (2013b). Choosing the Number of Categories in Agree–Disagree Scales. *Sociological Methods & Research*, 43(1), 73–97. <https://doi.org/10.1177/0049124113509605>
- Rotolo, T., & Wilson, J. (2007). Sex Segregation in Volunteer Work. *The Sociological Quarterly*, 48(3), 559–585. <https://doi.org/10.1111/j.1533-8525.2007.00089.x>
- Ryan, R. M., & Deci, E. L. (2000). Intrinsic and Extrinsic Motivations: Classic Definitions and New Directions. *Contemporary Educational Psychology*, 25(1), 54–67. <https://doi.org/10.1006/ceps.1999.1020>
- Salamon, L. M., Sokolowski, S. W., & Haddock, M. A. (2011). Measuring the economic value of volunteer work globally: concepts, estimates, and a roadmap to the future. *Annals of Public and Cooperative Economics*, 82(3), 217–252. <https://doi.org/10.1111/j.1467-8292.2011.00437.x>
- Santos, H. C., Varnum, M. E. W., & Grossmann, I. (2017). Global Increases in Individualism. *Psychological Science*, 28(9), 1228–1239. <https://doi.org/10.1177/0956797617700622>
- Schwartz, S. H. (2007). Universalism Values and the Inclusiveness of Our Moral Universe. *Journal of Cross-Cultural Psychology*, 38(6), 711–728. <https://doi.org/10.1177/0022022107308992> (
- Shye, S. (2009). The Motivation to Volunteer: A Systemic Quality of Life Theory. *Social Indicators Research*, 98(2), 183–200. <https://doi.org/10.1007/s11205-009-9545-3>
- Smith, D. H., Stebbins, R. A., & Grotz, J. (2016). *The Palgrave Handbook of Volunteering, Civic Participation, and Nonprofit Associations*. <https://doi.org/10.1007/978-1-137-26317-9>
- Switzer, C. L., Switzer, G. E., Stukas, A. A., & Baker, C. E. (1999). Medical student motivations to volunteer. *Journal of Prevention & Intervention in the Community*. https://doi.org/10.1300/j005v18n01_05

- Taniguchi, H. (2006). Men's and Women's Volunteering: Gender Differences in the Effects of Employment and Family Characteristics. *Nonprofit and Voluntary Sector Quarterly*, 35(1), 83–101. <https://doi.org/10.1177/0899764005282481>
- Tieliikennelaki, 729/2018. <https://www.finlex.fi/fi/laki/ajantasa/2018/20180729>
- Opetushallinnon tilastopalvelu vipunen. Tilasto tutkintojen suorittamisesta. Haettu 23.2.2022. <https://vipunen.fi/fi-fi/kkyhteiset/Sivut/Opiskelijat-ja-tutkinnot.aspx>
- Kallio, J. (2018). Tukiperhetoimintaan mukaan lähtemisen motiivit ja esteet internetkeskusteluissa. Tampereen yliopisto.
- Korkeimman hallinto-oikeuden päätös 3683/1982, <https://finlex.fi/fi/oikeus/kho/vuosikirjat/1983/198303676>
- Tuloverolaki, 1535/1992. <https://www.finlex.fi/fi/laki/smur/1992/19921535>
- Kinnunen, U., Feldt, T., Mauno, S., (2005). Työ leipälajina -työhyvinvoinnin psykologiset perusteet. Jyväskylä: PS-kustannus
- Työttömyysturvalaki, 1290/2002. <https://www.finlex.fi/fi/laki/ajantasa/2002/20021290>
- Valor-Segura, R. & Rodríguez-Bailón, R (2011). Motives, commitment and volunteering experience among Spanish university students. *Anales de Psicología*, 27(1),148
- Verottaja (2018). Syventävät vero-ohjeet. Haettu osoitteesta <https://www.vero.fi/syventavatvero-ohjeet/ohje-hakusivu/48423/talkoo--naapuriapu--javaihtoty%C3%B6n-verotus/>
- Vilkka, Hanna 2008. Tutki ja mittaa. Määrällisen tutkimuksen perusteet. Helsinki: Kustannusosakeyhtiö Tammi, 67–71
- Walk, R. D., Smith, M. B., Bruner, J. S., & White, R. W. (1957). Opinions and Personality. *The American Journal of Psychology*, 70(4), 665. <https://doi.org/10.2307/1419476>
- Wei, Y., Donthu, N., & Bernhardt, K. L. (2011). Volunteerism of older adults in the United States. *International Review on Public and Nonprofit Marketing*, 9(1), 1–18. <https://doi.org/10.1007/s12208-011-0069-6>
- Wemlinger, E., & Berlan, M. R. (2015). Does Gender Equality Influence Volunteerism? A Cross-National Analysis of Women's Volunteering Habits and Gender Equality. *Voluntas: International Journal of Voluntary and Nonprofit Organizations*, 27(2), 853–873. <https://doi.org/10.1007/s11266-015-9595-x>

- Willems, J., & Dury, S. (2017). Reasons for not volunteering: overcoming boundaries to attract volunteers. *The Service Industries Journal*, 37(11–12), 726–745.
<https://doi.org/10.1080/02642069.2017.1318381>
- Wilson, J. (2000). Volunteering. *Annual Review of Sociology*, 26(1), 215–240.
<https://doi.org/10.1146/annurev.soc.26.1.215>
- Wilson, J., & Musick, M. A. (1999). Attachment to Volunteering. *Sociological Forum*, 14(2), 243–272. <https://doi.org/10.1023/a:1021466712273>
- Wymer, W. (2010). Colin Rochester, Angela Ellis Paine and Steven Howlett with Meta Zimmeck: Volunteering and Society in the 21st Century. *VOLUNTAS: International Journal of Voluntary and Nonprofit Organizations*, 22(3), 548–549.
<https://doi.org/10.1007/s11266-010-9167-z>
- Yamashita, T., Keene, J. R., Lu, C. J., & Carr, D. C. (2017). Underlying Motivations of Volunteering Across Life Stages: A Study of Volunteers in Nonprofit Organizations in Nevada. *Journal of Applied Gerontology*, 38(2), 207–231.
<https://doi.org/10.1177/0733464817701202>
- Heikkinen, E. (2019). ”yhtäkään lasta ei jätetä!” tutkielma Pelastakaa Lasten vapaaehtoisten motiiveista. *Metropolia. Thesius julkaisuarkisto*:
<https://urn.fi/URN:NBN:fi:amk-201904094628>
- Yeung, A. (2002). Vapaaehtoistoiminta osana kansalaisyhteiskuntaa - ihanteita vai todellisuutta? : tutkimus suomalaisten asennoitumisesta ja osallistumisesta vapaaehtoistoimintaan . Sosiaali- ja terveystieteiden tutkimuskeskus YTY.
- Yeung, A. (2004). Individually together: volunteering in late modernity: social work in the Finnish church. Finnish Federation for Social Welfare and Health.
- Yhdistyslaki. 503/1989. <https://www.finlex.fi/fi/laki/ajantasa/1989/19890503>
- Yliopistolaki, 558/2009. <https://www.finlex.fi/fi/laki/alkup/2009/20090558>

8 LIITTEET

Liite 1. Tutkimuksen kyselylomake

Tervetuloa kyselytutkimukseen

Voit vastata kyselyyn, jos olet tehnyt vapaaehtoistöitä viimeisen kuuden (6) kuukauden aikana. Vastaaminen on täysin anonyymiä. Kyselyn arvioitu kesto on viisi minuuttia. Kiitos vastaamisesta!

Vapaaehtoistyö määritellään tässä tutkimuksessa seuraavanlaisesti:

1. Se on yksilön vapaasta tahdosta tehty toiminta tai työpanos
2. Se kohdistuu yhteen tai useampaan ihmiseen tai yhteisöön yksilön oman perhepiirin ulkopuolella.
3. Sen tavoitteena on tuottaa hyötyä toiselle yksilölle, ryhmälle, organisaatiolle, yhteisölle, valtiolle tai laajemmassa mittakaavassa esim. ekosysteemille.
4. Sen tekijä ei saa itselleen taloudellista hyötyä toiminnastaan

1 100

* Sukupuolesi?

- Nainen
- Mies
- Muun sukupuolinen

* Mikä on koulutuksesi? Valitse korkein loppuun suoritettu koulutusaste, vain yksi vaihtoehto.

- Vielä peruskoulussa
- Kansakoulu tai kansalaiskoulu
- Peruskoulu
- Ammattikoulu tai -kurssi
- Lukio tai ylioppilas
- Opistotason ammatillinen koulutus
- Ammattikorkeakoulu
- Yliopisto, alemman asteen tutkinto
- Ylempi ammattikorkeakoulututkinto
- Yliopisto, ylemmän asteen tutkinto
- Yliopisto, lisensiaatin -tai tohtorintutkinto

* Mikä on ammattisi/ asemasi?

- Työntekijä/maanviljelijä
- Toimihenkilö
- Muu ylempi toimihlö/asiantuntija
- Yrittäjä/johtava asema
- Kotiäiti/-isä/työtön
- Opiskelija/koululainen
- Eläkeläinen
- En halua vastata
- Muu, mikä?

* Mikä on ensisijainen opiskelupaikkasi?

Yliopisto

Ammattikoulu

Ammattikorkeakoulu

Aikuisten perusopetus

Lukio

Peruskoulu

Muu, mikä?

* Mikä on opiskelemasi ala?

Kasvatusalat

Humanistiset ja taidealat

Yhteiskunnalliset alat

Kauppa, hallinto ja oikeustieteet

Luonnontieteet

Tietojenkäsittely ja tietoliikenne (ICT)

Tekniikan alat

Maa- ja metsätalousalat

Terveys- ja hyvinvointialat

Palvelualat

Yleissivistävä (esi- ja perusopetus, lukiokoulutus ja muut ei-ammattilliset opinnot)

Muu, mikä?

* Millaisia vapaaehtoistehtäviä olet tehnyt edeltävän kuuden (6) kuukauden aikana? Valitse vähintään yksi tehtävä.

Hallinto- ja luottamustehtävät

Tiedottaminen, viestintä ja julkaisutoiminta

Neuvonta

Johtaminen

Neuvonta puhelimitse/netissä

Opetus ja koulutus

Toimistotehtävät

Kehittämistehtävät

Kampanja- ja projektitehtävät

Tietotekniset tehtävät

- Tapahtumajärjestely- ja toimitsijatehtävät
- Ystävätoiminta
- Kuljetustehtävät, logistiikka
- Vertaistuki ja vertaistoiminta
- Piha- ja puutarhatyöt
- Ryhmän tai kerhon ohjaaminen
- Vaikuttamistyö
- Esilintyminen, ilmaisu, taidetyöt
- Taloushallinto
- Hengelliset/uskonolliset tehtävät
- Varainhankinta
- Rakentaminen/remontointi/kunnostustehtävät
- Siistimistehtävät
- Valmentaminen
- Verkostotyö
- Tukihenkilötoiminta
- Tutkimustyö
- Ruoanvalmistus ja muut keittiötehtävät
- Markkinointi- ja myyntityö
- Sovittelu
- Ruoan jakelu (esim. leipäjonossa)
- Rekrytointi
- Kansainväliset tehtävät
- Isäntäperheenä toimiminen
- Ei mitään näistä
- En osaa sanoa
- Muu, mikä?

* Millaista vapaaehtoistyön tekemisesi on tällä hetkellä?

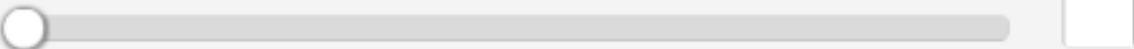
- Kertaluontoista
- Pitkäkestoista (esim. yhden toimikauden ajan kestävää)
- En tee tällä hetkellä vapaaehtoistyötä
- Muu, mikä?

* Kumpi lause kuvaa paremmin vapaaehtoistyösi tekemistä tällä hetkellä?

- Teen vapaaehtoistyötä säännöllisesti
- Teen vapaaehtoistyötä satunnaisesti
- En tee tällä hetkellä vapaaehtoistöitä

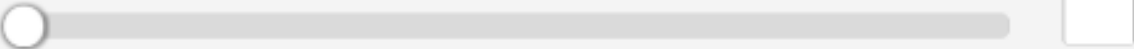
* Kuinka monta kertaa arvioit osallistuneesi vapaaehtoistyöhön viimeisen kuuden (6) kuukauden aikana?

0 200

* Montako tuntia arvioit tehneesi vapaaehtoistyötä viimeisen kuukauden (1) aikana?

0 160

* Vapaaehtoistyöni on:

- Jonkin yhteisön organisoinnissa
- Vapaasti organisoitunutta

* Minkä yhteisön organisoimaa vapaaehtoistyösi on?

- Järjestön, yhdistyksen tai seuran
- Uskonollisen yhteisön tai seurakunnan
- Kunnan
- Muu, mikä?

Seuraavaksi esitän sinulle väitelauseita viidessä eri sarjassa. Tehtäväsi on miettiä, kuinka osuvia tai tärkeitä alla olevat syyt ovat vapaaehtoistyön tekemisesi kannalta.

* Kun ajattelet vapaaehtoistyön tekemistä, kuinka osuvia tai tärkeitä seuraavat viisi mahdollista syytä vapaaehtoistyön tekemiselle ovat sinusta?

	Täysin eri mieltä	Jokseenkin eri mieltä	Jokseenkin samaa mieltä	Täysin samaa mieltä	Ei samaa eikä eri mieltä
Vapaaehtoistyön tekeminen auttaa minua saamaan "jalan oven väliin" paikkoihin, joissa haluaisin työskennellä	☐	☐	☐	☐	☐
Ystäväni tekevät vapaaehtoistyötä	☐	☐	☐	☐	☐
Olen huolestunut heistä, jotka ovat mahdollisesti huonommassa asemassa kuin minä itse	☐	☐	☐	☐	☐
Minulle läheiset ihmiset haluavat minun osallistuvan vapaaehtoistyöhön	☐	☐	☐	☐	☐
Vapaaehtoistyöskentely saa minut tuntemaan itseni tärkeäksi	☐	☐	☐	☐	☐

* Kun ajattelet vapaaehtoistyön tekemistä, kuinka osuvia tai tärkeitä seuraavat viisi mahdollista syytä vapaaehtoistyön tekemiselle ovat sinusta?

	Täysin eri mieltä	Jokseenkin eri mieltä	Jokseenkin samaa mieltä	Täysin samaa mieltä	Ei samaa eikä eri mieltä
Tuntemani ihmiset jakavat kiinnostuksen vapaaehtoistyöhön	☐	☐	☐	☐	☐
Vaikka minulla olisi alakuloinen olo vapaaehtoistyön tekeminen auttaa minua unohtamaan sen	☐	☐	☐	☐	☐
Olen aidosti huolestunut heistä joiden hyväksi teen vapaaehtoistyötä	☐	☐	☐	☐	☐
Vapaaehtoistyötä tekemällä tunnen itseni vähemmän yksinäiseksi	☐	☐	☐	☐	☐
Vapaaehtoistyössä voin saada uusia kontakteja, jotka edistävät uraani tai yritystoimintaani	☐	☐	☐	☐	☐

* Kun ajattelet vapaaehtoistyön tekemistä, kuinka osuvia tai tärkeitä seuraavat seitsemän mahdollista syytä vapaaehtoistyön tekemiselle ovat sinusta?

	Täysin eri mieltä	Jokseenkin eri mieltä	Jokseenkin samaa mieltä	Täysin samaa mieltä	Ei samaa eikä eri mieltä
Vapaaehtoistyön tekeminen lievittää hyväosaisuudestani aiheutuvaa syyllisyyden tunnetta	☐	☐	☐	☐	☐
Voin oppia lisää siitä asiasta, jonka eteen teen töitä	☐	☐	☐	☐	☐
Vapaaehtoistyöskentely kasvattaa itsetuntoani	☐	☐	☐	☐	☐
Vapaaehtoistyöskentely mahdollistaa minulle uusia näkökulmia erilaisista asioista	☐	☐	☐	☐	☐
Vapaaehtoistyö mahdollistaa minun kartoittaa erilaisia uramahdollisuuksia	☐	☐	☐	☐	☐
Koen myötätuntoa apua tarvitsevia ihmisiä kohtaan	☐	☐	☐	☐	☐
Minulle läheiset ihmiset arvostavat vapaaehtoistyön tekemistä hyvin paljon	☐	☐	☐	☐	☐

* Kun ajattelet vapaaehtoistyön tekemistä, kuinka osuvia tai tärkeitä seuraavat kuusi mahdollista syytä vapaaehtoistyön tekemiselle ovat sinusta?

	Täysin eri mieltä	Jokseenkin eri mieltä	Jokseenkin samaa mieltä	Täysin samaa mieltä	Ei samaa eikä eri mieltä
Vapaaehtoistyö mahdollistaa minulle asioiden oppimisen käytännön tekemisen kautta	☐	☐	☐	☐	☐
Koen, että on tärkeää auttaa muita	☐	☐	☐	☐	☐
Vapaaehtoistyön tekeminen auttaa minua käsittelemään omia henkilökohtaisia ongelmiani	☐	☐	☐	☐	☐
Vapaaehtoistyön tekeminen auttaa minua etenemään kohti haluamaani ammattia	☐	☐	☐	☐	☐
Voin tehdä työtä minulle tärkeän asian eteen	☐	☐	☐	☐	☐
Vapaaehtoistyön tekeminen on tärkeää kaikista läheisimmille ihmisilleni	☐	☐	☐	☐	☐

* Kun ajattelet vapaaehtoistyön tekemistä, kuinka osuvia tai tärkeitä seuraavat seitsemän mahdollista syytä vapaaehtoistyön tekemiselle ovat sinusta?

	Täysin eri mieltä	Jokseenkin eri mieltä	Jokseenkin samaa mieltä	Täysin samaa mieltä	Ei samaa eikä eri mieltä
Vapaaehtoistyön tekeminen on hyvä pakeino omista ongelmistani	☐	☐	☐	☐	☐
Voin oppia miten tulla toimeen erilaisten ihmisten kanssa	☐	☐	☐	☐	☐
Vapaaehtoistyöskentely saa minut tuntemaan itseni tarpeelliseksi	☐	☐	☐	☐	☐
Vapaaehtoistyö saa minut tuntemaan oloni paremmaksi	☐	☐	☐	☐	☐
Vapaaehtoistyön tekeminen tulee näyttämään hyvältä ansioluettelossani	☐	☐	☐	☐	☐
Vapaaehtoistyöskentely on tapa hankkia uusia ystäviä	☐	☐	☐	☐	☐
Vapaaehtoistyössä pystyn tunnistamaan omia vahvuuksiani	☐	☐	☐	☐	☐

Mikäli haluat kertoa lisää vapaaehtoistyön tekemisesi syistä, voit kertoa ne tässä. Tämä kysymys on vapaaehtoinen ja voit halutessasi ohittaa sen.

Haluatko antaa palautetta tästä kyselystä tai heräsikö sinulla kysyttävää? Jätä yhteystietosi, mikäli haluat, että olen yhteydessä sinuun.

Iso kiitos vastauksistasi!

Paina "palauta vastaukset" poistuaksesi kyselystä.

Liite 2. Muuttujat

Q1* Ikäsi?

Q2 * Sukupuolesi?

2= Nainen

1= Mies

Q3* Mikä on koulutuksesi? Valitse korkein loppuun suoritettu koulutusaste, vain yksi vaihtoehto.

1= Vielä peruskoulussa

2= Kansakoulu tai kansalaiskoulu

3= Peruskoulu

4= Ammattikoulu tai -kurssi

5= Lukio tai ylioppilas

6= Opistotason ammatillinen koulutus

7= Ammattikorkeakoulu

8= Yliopisto, alemman asteen tutkinto

9= Ylempi ammattikorkeakoulututkinto

10= Yliopisto, ylemmän asteen tutkinto

11= Yliopisto, lisensiaatin -tai tohtorintutkinto

Q4* Mikä on ammattisi/ asemasi?

1= Työntekijä/maanviljelijä

2= Toimihenkilö

3= Muu ylempi toimihlö/asiantuntija

4= Yrittäjä/johtava asema

5= Kotiäiti/-isä/työtön

6= Opiskelija/koululainen

7= Eläkeläinen

8= En halua vastata

9= Muu, mikä?

Q5 * Mikä on ensisijainen opiskelupaikkasi?

1= Yliopisto

2= Ammattikorkeakoulu

3= Lukio

4= Ammattikoulu

5= Aikuisten perusopetus

6= Peruskoulu

7= Muu, mikä?

Q6 * Mikä on opiskelemasi ala?

1= Kasvatusalat

2= Humanistiset ja taidealat

3= Yhteiskunnalliset alat

4= Kauppa, hallinto ja oikeustieteet

5= Luonnontieteet

6= Tietojenkäsittely ja tietoliikenne (ICT)

7= Tekniikan alat

8= Maa- ja metsätalousalat

9= Terveys- ja hyvinvointialat

10= Palvelualat

11= Yleissivistävä (esi- ja perusopetus, lukiokoulutus ja muut ei-ammattilliset opinnot)
12= Muu, mikä?

Q7 * Millaisia vapaaehtoistehtäviä olet tehnyt edeltävän kuuden (6) kuukauden aikana?

Valitse vähintään yksi tehtävä.

Jokaiselle tehtävälle oma muuttuja ja osallistuminen koodattu seuraavasti

0= ei osallistunut toimintaan

1= osallistui toimintaan

- Q7_1= Hallinto- ja luottamustehtävät
- Q7_2= Tiedottaminen, viestintä ja julkaisutoiminta
- Q7_3= Neuvonta
- Q7_4= Johtaminen
- Q7_5= Neuvonta puhelimitse/netissä
- Q7_6= Opetus ja koulutus
- Q7_7= Toimistotehtävät
- Q7_8= Kehittämistehtävät
- Q7_9= Kampanja- ja projektitehtävät
- Q7_10= Tietotekniset tehtävät
- Q7_11= Tapahtumajärjestely- ja toimitsijatehtävät
- Q7_12= Ystävätoiminta
- Q7_13= Kuljetustehtävät, logistiikka
- Q7_14= Vertaistuki ja vertaistoiminta
- Q7_15= Piha- ja puutarhatyöt
- Q7_16= Ryhmän tai kerhon ohjaaminen
- Q7_17= Vaikuttamistyö
- Q7_18= Esiintyminen, ilmaisu, taidetyöt
- Q7_19= Taloushallinto
- Q7_20= Hengelliset/uskonnolliset tehtävät
- Q7_21= Varainhankinta
- Q7_22= Rakentaminen/remontointi/kunnostustehtävät
- Q7_23= Siistimistehtävät
- Q7_24= Valmentaminen
- Q7_25= Verkostotyö
- Q7_26= Tukihenkilötoiminta
- Q7_27= Tutkimustyö
- Q7_28= Ruoanvalmistus ja muut keittiötehtävät
- Q7_29= Markkinointi- ja myyntityö
- Q7_30= Sovittelu
- Q7_31= Ruoan jakelu (esim. leipäjonossa)
- Q7_32= Rekrytointi
- Q7_33= Kansainväliset tehtävät
- Q7_34= Isäntäperheenä toimiminen
- Q7_35= Ei mitään näistä
- Q7_36= En osaa sanoa
- Q7_37= Muu, mikä?

Q8 * Millaista vapaaehtoistyön tekemisesi on tällä hetkellä?

1= Kertaluontoista

2= Pitkäkestoista (esim. yhden toimikauden ajan kestävä)

3= En tee tällä hetkellä vapaaehtoistyötä

4= Jokin muu

Q9 * Kumpi lause kuvaa paremmin vapaaehtoistyösi tekemistä tällä hetkellä?

- 1= Teen vapaaehtoistyötä säännöllisesti
- 2= Teen vapaaehtoistyötä satunnaisesti
- 3= En tee tällä hetkellä vapaaehtoistöitä

Q10 * Kuinka monta kertaa arvioit osallistuneesi vapaaehtoistyöhön viimeisen kuuden (6) kuukauden aikana?

(vastaajan oli mahdollista vastata 0-200 kerran väliltä)

Q11 * Montako tuntia arvioit tehneesi vapaaehtoistyötä viimeisen kuukauden (1) aikana?

(Vastaajan oli mahdollista vastata 0-160h väliltä)

Q12 * Vapaaehtoistyöni on:

- 1= Jonkin yhteisön organisoimaa
- 2= Vapaasti organisoitunutta

Q13 * Minkä yhteisön organisoimaa vapaaehtoistyösi on?

- 1= Järjestön, yhdistyksen tai seuran
- 2= Uskonnollisen yhteisön tai seurakunnan
- 3= Kunnan
- 4= Muu, mikä?

Likert-asteikko

- 1= Täysin eri mieltä
- 2= Jokseenkin eri mieltä
- 3= Ei samaa eikä eri mieltä
- 4= Jokseenkin samaa mieltä
- 5= Täysin samaa mieltä

Motiivisarjat 1

- MQ_1= Vapaaehtoistyön tekeminen auttaa minua saamaan "jalan oven väliin" paikkoihin, joissa haluaisin työskennellä
- MQ_2= Ystäväni tekevät vapaaehtoistyötä
- MQ_3 = Olen huolestunut heistä, jotka ovat mahdollisesti huonommassa asemassa kuin minä itse
- MQ_4= Minulle läheiset ihmiset haluavat minun osallistuvan vapaaehtoistyöhön
- MQ_5= Vapaaehtoistyöskentely saa minut tuntemaan itseni tärkeäksi

Motiivisarjat 2

- MQ_6= Tuntemani ihmiset jakavat kiinnostuksen vapaaehtoistyöhön
- MQ_7= Vaikka minulla olisi alakuloinen olo vapaaehtoistyön tekeminen auttaa minua unohtamaan sen
- MQ_8= Olen aidosti huolestunut heistä joiden hyväksi teen vapaaehtoistyötä
- MQ_9= Vapaaehtoistyötä tekemällä tunnen itseni vähemmän yksinäiseksi
- MQ_10= Vapaaehtoistyössä voin saada uusia kontakteja, jotka edistävät uraani tai yritystoimintaani

Motiivisarjat 3

- MQ_11= Vapaaehtoistyön tekeminen lievittää hyväosaisuudestani aiheutuvaa syyllisyyden tunnetta
- MQ_12= Voin oppia lisää siitä asiasta, jonka eteen teen töitä
- MQ_13= Vapaaehtoistyöskentely kasvattaa itsetuntoani

MQ_14= Vapaaehtoistyöskentely mahdollistaa minulle uusia näkökulmia erilaisista asioista
MQ_15= Vapaaehtoistyö mahdollistaa minun kartoittaa erilaisia uramahdollisuuksia
MQ_16= Koen myötätuntoa apua tarvitsevia ihmisiä kohtaan
MQ_17= Minulle läheiset ihmiset arvostavat vapaaehtoistyön tekemistä hyvin paljon

Motiivisarjat 4

MQ_18= Vapaaehtoistyö mahdollistaa minulle asioiden oppimisen käytännön tekemisen kautta
MQ_19= Koen, että on tärkeää auttaa muita
MQ_20= Vapaaehtoistyön tekeminen auttaa minua käsittelemään omia henkilökohtaisia ongelmiani
MQ_21= Vapaaehtoistyön tekeminen auttaa minua etenemään kohti haluamaani ammattia
MQ_22= Voin tehdä työtä minulle tärkeän asian eteen
MQ_23= Vapaaehtoistyön tekeminen on tärkeää kaikista läheisimmille ihmisilleni

Motiivisarjat 5

MQ_24= Vapaaehtoistyön tekeminen on hyvä pakokeino omista ongelmistani
MQ_25= Voin oppia miten tulla toimeen erilaisten ihmisten kanssa
MQ_26= Vapaaehtoistyöskentely saa minut tuntemaan itseni tarpeelliseksi
MQ_27= Vapaaehtoistyö saa minut tuntemaan oloni paremmaksi
MQ_28= Vapaaehtoistyön tekeminen tulee näyttämään hyvältä ansioluettelossani
MQ_29= Vapaaehtoistyöskentely on tapa hankkia uusia ystäviä
MQ_30= Vapaaehtoistyössä pystyn tunnistamaan omia vahvuuksiani

Summamuuttujat

jokaiselle motiiville luodaan laskemalla ennalta ryhmiteltyjen väitelauseiden vastaukset.

Arvot ja halu auttaa= MQ_3 + MQ_8 + MQ_16 + MQ_19 + MQ_22

Uran edistäminen= MQ_1 + MQ_10 + MQ_15 + MQ_21 + MQ_28

Sosiaaliset motiivit= MQ_2 + MQ_4 + MQ_6 + MQ_17 + MQ_23

Ymmärryksen lisääminen=MQ_12 + MQ_14 + MQ_18 + MQ_25 + MQ_30

Suojaavat= MQ7 + MQ 9 + MQ 11 + MQ 20 + MQ 24

Itsetunnon vahvistaminen= MQ_5 + MQ_13 + MQ_26 + MQ_27 + MQ_29

Liite 3. Viimeisen kuuden kuukauden aikana tehdyt tehtävät

		Tehtävät_6kk Frequencies			
		Responses		Percent of Cases	
		N	Percent		
Tehdyt tehtävät viimeisen 6kk ^a	Q7_1_Hallinto- ja luottamustehtävät	114	11,2%	43,8%	
	Q7_2_Tiedottaminen, viestintä ja julkaisutoiminta	86	8,4%	33,1%	
	Q7_11_Tapahtumajärjestely- ja toimitsijatehtävät	78	7,6%	30,0%	
	Q7_16_Ryhmän tai kerhon ohjaaminen	56	5,5%	21,5%	
	Q7_6_Opetus ja koulutus	54	5,3%	20,8%	
	Q7_4_Johtaminen	48	4,7%	18,5%	
	Q7_37_Muu, mikä?	46	4,5%	17,7%	
	Q7_14_Vertaistuki ja vertaistoiminta	37	3,6%	14,2%	
	Q7_17_Vaikuttamistyö	37	3,6%	14,2%	
	Q7_21_Varainhankinta	39	3,8%	15,0%	
	Q7_9_Kampanja- ja projekti-tehtävät	36	3,5%	13,8%	
	Q7_3_Neuvonta	37	3,6%	14,2%	
	Q7_12_Ystävätoiminta	34	3,3%	13,1%	
	Q7_5_Neuvonta puhelimitse/netissä	36	3,5%	13,8%	
	Q7_8_Kehittämistehtävät	34	3,3%	13,1%	
	Q7_7_Toimistotehtävät	29	2,8%	11,2%	
	Q7_26_Tukihenkilötoiminta	28	2,7%	10,8%	
	Q7_25_Verkostotyö	25	2,4%	9,6%	
	Q7_10_Tietotekniset tehtävät	23	2,3%	8,8%	
	Q7_20_Hengelliset/uskonnolliset tehtävät	19	1,9%	7,3%	
	Q7_18_Esiintyminen, ilmaisu, taidetyöt	14	1,4%	5,4%	
	Q7_28_Ruoanvalmistus ja muut keittiötehtävät	16	1,6%	6,2%	
	Q7_13_Kuljetustehtävät, logistiikka	14	1,4%	5,4%	
	Q7_24_Valmentaminen	11	1,1%	4,2%	
	Q7_29_Markkinointi- ja myyntityö	12	1,2%	4,6%	
	Q7_19_Taloushallinto	11	1,1%	4,2%	
	Q7_23_Siistimistehtävät	9	0,9%	3,5%	
	Q7_31_Ruoan jakelu (esim. leipäjonossa)	6	0,6%	2,3%	
	Q7_33_Kansainväliset tehtävät	6	0,6%	2,3%	
	Q7_32_Rekrytointi	7	0,7%	2,7%	
	Q7_35_Ei mitään näistä	2	0,2%	0,8%	
	Q7_30_Sovittelu	1	0,1%	0,4%	
	Q7_27_Tutkimustyö	6	0,6%	2,3%	
	Q7_34_Isäntäperheenä toimiminen	1	0,1%	0,4%	
	Q7_15_Piha- ja puutarhatyöt	5	0,5%	1,9%	
	Q7_22_Rakentaminen/remontointi/kunnostustehtävät	5	0,5%	1,9%	
	Total		1022	100,0%	393,1%

a. Dichotomy group tabulated at value 1.